Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Stangeland, Karin Michaëlis.
Titel | Title:	Glædens Skole.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn ; Kristiania : Gyldendal, 1914
Fysiske størrelse | Physical extent:	294 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

15,-54a,-8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020752565

KARIN

MICHAËLIS STANGELAND

GLÆDENS SKOLE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG - KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXIV

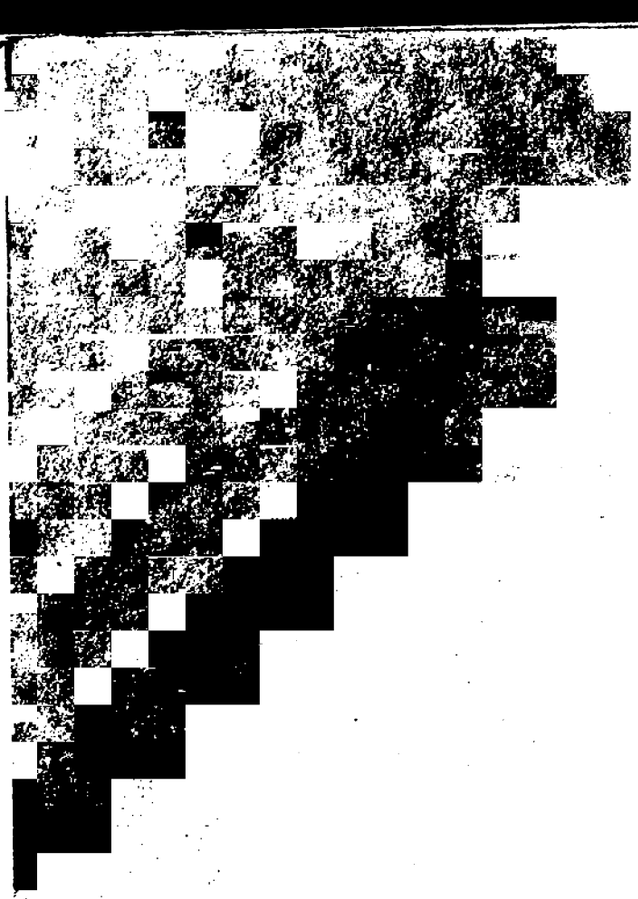

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

GLÆDENS SKOLE

KARIN MICHAËLIS STANGELAND

BARNET. Fortælling. (1902.) 2. Opl. 1902.
LILLEMOR. Fortælling. (1902.) 3. Opl. 1904.
HELLIG ENFOLD. Fortællinger. 1903.
SØNNEN. Fortælling. 1903.
GYDA. Fortælling. 1904.
MUNKEN GAAR I ENGE. Fortælling. 1905.
DE SMAA MENNESKER. 1906.
TOMMELISE. Fortælling. 1906.
KYLLINGESORGER. Fortælling. 1907.
OVER AL FORSTAND. Fortælling. 1907.
BETTY ROSA. En ung Kvindes Roman. 1908.
TRO SOM GULD. Fortælling. 1909.
DEN FARLIGE ALDER. Breve og Dagbogsoptegnelser. (1909.) 9. Opl. 1913.
ELSIE LINDTNER. 1912.
BOGEN OM KÆRLIGHED. 1912.
GREV SYLVAINS HÆVN. 1913.

KARIN MICHAËLIS STANGELAND & JOOST DAHLERUP

DANSKE FOREGANGSMÆND I AMERIKA. Med Illustrationer. 1911.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

KARIN MICHAËLIS STANGELAND

GLÆDENS SKOLE

lg 15. L 134

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG - KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXIV

COPYRIGHT 1914

BY

KARIN MICHAËLIS STANGELAND

KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

TIL

HARRIET

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FORORD

LÆSEREN maa have at vide, hvorfor jeg kom til at skrive denne Bog, der tilsyneladende har saa lille Sammenhæng med min tidligere Produktion. Tilsyneladende ... for i Virkeligheden giver den Forklaring paa mangt og meget, der tidligere stod mig selv uklart, men som mine Tanker atter og atter kredsede om.

Ofte har jeg skrevet om Børn. Jeg har skildret mine Bøgers unge Kvinder fra deres tidligste Aar. Og hvor jeg ikke har medtaget Skildringen i det færdige Værk, har jeg tænkt, at alt fremgik af Livet, som det senere formede sig.

Det er og har altid været min Trosbekendelse, at — i hvertfald hvad Kvinder angaar — *alle de Tanker og Følelser, den Voksne har, har Barnet haft iforvejen.* Had, Kærlighed, Vrede, Fortvivlelse, Forfængelighed, Skinsyge, Nag, Medlidenhed — alle disse stærke Følelser er hos den lille Pige akkurat ligesaa voldsomme som hos den fuldmodne Kvinde. Fornemmelsen overfor Skønhed,

Paavirkningen af visse yndige Dufte, Modbydeligheden overfor visse Egenskaber og Bevægelser, den lynsnare Skiften fra Salighed til haabløs Smerte, er ens med syv Aar og med syvogtredve. Kun er der naturligvis den Forskel, at Barnet ikke kan ræsonnere og undersøge sig selv, og at Barnet mangler den Voksnes fuldkomne Forstillelsesevne.

Barnet forstiller sig ikke meget, men det tier med megen Viden og gemmer mange Følelser hos sig selv. Barnet lider under denne Tavshed og Tilbageholdenhed, fordi den er mod Naturen, men det føler, at Tale i mange Tilfælde er omsonst. Og Tavsheden er atter en af Grundene til, at Voksne saa ofte ikke forstaar Barnets Handlinger. De mangler Mellemleddene.

Der kræves en dyb Forstaaelse og en inderlig Taalmodighed for retfærdigt at følge og medføle Barnets Sjæleliv og opspore Kilden, hvoraf dets tilsyneladende ulogiske Handlinger nødvendigvis udspringer.

Jeg skildrede mine Kvinder, som de var i Kraft af Arv, Omgivelse og Opdragelse, men selve Opdragelsen skænkede jeg forøvrigt ikke mange Tanker. Det forekom mig, at Barnets Verden laa saa mange Hundred Tusinde Mile borte fra den Voksnes, at der ikke fandtes Vej eller Sti fra denne til hin.

Det var mig bekendt, at de fleste Børn har mer Lidelse end Lykke i den saakaldte „sorgløse“

Barnealder, og at deres Lidelse skyldes Misforstaaelse, ja Mishandling fra de Voksnes Side. Men jeg mente, at dette var ens for alle Lande, alle Tidsrum og alle Samfundsklasser, og jeg mente, at ethvert Raab og enhver Klage paa Barnets Vegne var et Raab i Ørken, en Sten kastet i Havet.

Jeg mindedes, hvorledes saa at sige hver eneste af de store Digtere med deres Hjerteblod har skrevet Barnesjælens Lidelsesbog og skrevet den i — Sand. Blodet farver vel Sandet rødt for et Øjeblik, men saa fyger der nyt Sand derover, og Sporet er slettet ud.

Ved et Tilfælde, der for mig var noget af en højere Styrelse, førtes jeg sammen med hin Kvinde, om hvem denne Bog er blevet til. Jeg vil her kalde hende *Louise,* fordi jeg holder saameget af dette Navn. Jeg lærte hendes Værk at kende, det var meget; jeg lærte hende selv at kende, det var endnu mere. Min Beundring for hendes Gerning overtræffes kun af Beundringen for hendes Menneskelighed.

Hundreder og Hundreder af Børn er gennem hende hjulpet over de svære Aar, og idet hun gjorde Barndommen lys og rig for dem, gav hun den samme lyse og rige Tid til deres Børn igen. Hun forstod med et Instinkt, der — det tør jeg nok sige — er enestaaende, at finde Rede i Barnesindets skiftende Rørelser, hun forstod at tage hvert Barn paa den rette Maade og at vække ube-

grændset Tillid og Fortrolighed, saa ingen Kummer forblev skjult, ingen Forvildelse uopdaget.

Hendes Naturs Genialitet burde kunne have ført hende paa en Plads, der hidtil kun er beklædt af Mænd, til Kultusministertaburetten. Hun havde kunnet ordne et helt Lands Undervisningsvæsen, og udvælge de rette Mænd og Kvinder til dette delikateste af alle Hverv: Børneopdragelsen. Men skøndt hun ikke blev Kultusminister, gavner hun sit Land og sin Tid mere end mangen højtbegavet Statsembedsmand.

Hun har en Skole, det er alt. En Skole, andet ikke. Der er mange Skoler i samme By, og mange Byer med mange Skoler i samme Land. Men hendes Skole er dog ikke en af mange. Den er, trods vilkaarlig og uvilkaarlig Efterligning og Paavirkning, den eneste i sin Art.

Man kan kalde den: „Glædens Skole“:

— Skolen, hvor Børnene føler sig fredlyste som bag deres Fantasis himmelhøje Mure. Hvor de føler sig lykkelige som Fuglene i Luften, som Føllene paa Marken, som Blomsterne, der kysses i Hjertet af Morgenens milde Sol. Ingen dæmper deres Jubel. Det ene Barn bringes til at forstaa og elske det andet. Rang og Rigdom sætter intet Skel.

— Skolen, hvor Børnene tilegner sig den allerhøjeste Viden, og hvor Undervisningen foregaar med samme salige Fornemmelse som Frugt og Blomsterplukning i Sommerens Haver.

— Skolen, hvis Elever føler sig som lykkelige Samhørige, selv naar de længst er gift og hjemfarne. Et livsvarigt Broderskab, der strækker sine Arme Jorden over.

Unge Kvinder, der har tilbragt deres Barneaar i denne Skole, sætter sig hen Aftenen før deres Bryllup for at skrive et langt kærligt Takkebrev til Louise, Barndommens gode Vogter. Og disse Breve, hvoraf jeg har faaet Lov at læse mange, afspejler klarere end nogen Genfortælling, hvor dybt disse vordende Hustruer og Mødre føler sig i Taknemligheds Gæld, og hvor uløseligt Baandet er mellem det, der var, og det, der skal komme. Man tro ikke, at disse Breve er en Vanesag eller en uomgaaelig Skik. Den ene unge Brud aner jo ikke, at den anden ogsaa tilbringer sidste Aften i Barndomshjemmet paa denne Maade.

— — —

Hver Dag, naar Louise kom hjem fra Skolen, straalede hendes Øjne, og hele hendes sitrende livfulde Person var lykkespændt af Forventning: Hun havde jo saameget at fortælle, og hun maatte vide, hvorledes vi alle optog og medfølte hendes Beretninger. Ofte om Morgenen gik hun bort uden at spise Frokost — hun glemte det ganske simpelt, og hun kom først i Tanker om Sulten, naar hun ved Totiden kom hjem og sporede Duft af Mad. Men selv da faldt det saa svært at faa noget at spise. Vi vilde jo alle høre. Alt paa engang.

Og hun vilde saagerne fortælle. Hver Dag havde hun oplevet det vidunderlige. Og naar hun smilende, leende, jublende eller med Taarer bag Ordenes Klang berettede, saa lyttede vi alle betagne. Saaledes havde endnu ingen talt om Børn.

Jeg gik hen paa Skolen og fulgte Undervisningen gennem mange Timer. Hvad blev jeg ikke Vidne til!

Saa opstod en Dag i mig Ønsket om — nej snarere den uimodstaaelige Trang til — at lade hele Verden faa Indblik i denne Paradisets Have, hvis Gartner kultiverede unge Sjæle. Jeg bad om Lov til at skildre, hvad jeg saa og hørte, og jeg fik Tilladelsen — dog med Forbehold, at jeg ikke maatte nævne Gartnerens Navn, eller Stedet, hvor Haven laa.

Helst havde jeg indledet Bogen med Billedet af Louise, ja ikke blot det, helst havde jeg indflettet Snese af de mere og mindre fuldkomne Tegninger, Silhuetter, Pasteltegninger og Kodakbilleder, som Eleverne selv har taget af deres forgudede „Fru Doktor". Hvor hun vadsker sine egne Hænder sammen med en lille sortfingret Begynder, for at bægge kan være rigtig fine, naar de skal til at høre om alt det dejlige, der gemmer sig i et Firetal. Hvor hun varsomt klipper den stramme Halslinning af en ung Dame, der skal op til Studentereksamen. Hvor hun gaar gennem den lange Korridor med det flagrende røde eller grønne Slør

som en munter Fane bølgende ud i Luften. Hvor hun staar paa Katedret, rød i Kinderne af Begejstring, omfattende en Dusk røde Roser med bægge Hænder, rede til at briste ud i Morgenens første smittende Latterkaskade.

Men som sagt, hverken Navn eller Billede er tilladt.

LOUISE

Hun maa have været et uhyre lidenskabelig bevæget Barn.

Da hun er tolv Aar gammel, bliver hun af en Slægtning for første Gang inviteret med i Operaen. Hun har end ikke nogensinde været i Teatret. I fulde otte Dage gaar hun om i salig Forventning. Festdagen oprinder. Ved Middagstide begynder hun at klæde sig paa. Da hun er i Stadsen, klæder hun sig atter af — hun synes hun maa bade engang til for at være fin nok til at gaa i Operaen. Forældrene er paa en Udflugt, og Pigen har taget sig fri, saa hun er ganske alene i Huset. Hun sidder nu og venter og venter. Tiden gaar saa langsomt, men hun forklarer sig selv, at saadan er det altid, naar man venter paa noget dejligt. Hun venter, og Solen gaar ned. Solen skal jo gaa ned. Over den røde Aftenhimmel ser hun Mørket nærme sig fra den fjerne Horizont som et voldsomt Uvejr. Hun bliver ved Vinduet. Nu dukker Stjernerne frem. Hver Stjerne giver hende et lille Stik i Sjæ-

len, en sælsom lille forknyt Angst — en Angst, som hun ikke vil give Plads. Hun lytter efter hver Forbigaaende, efter Vognrumlen. Ingen nærmer sig hendes Husdør. Kirkeklokkerne slaar hvert Kvarter. Hun sidder og lytter og spejder ud i Mørket, som kunde hun med sine Øjne og med sine Øren kalde Fætteren hid. Forlængst er Operaen begyndt. Hun græder ikke. Nu og da prøver hun vel med en Finger i Øjnene, men der er ingen Taarer. Hun stirrer. Hendes Hjerte banker, dunker. Hun er ligesom en levende Ildebrand. Klokken slaar tolv. Det er Midnat, hele Byen sover. Hun sidder og stirrer.

Forældrene kommer hjem og finder hende ved Vinduet. Hendes Øjne har et forunderlig halvbrustent Udtryk. Hun kender ingen. Samme Nat falder hun hen i Nervefeber, og først, da hun begynder at komme sig, faar de opskræmte Forældre en Forklaring paa Sygdommens Aarsag. Man ryster paa Hovedet. Man spaar hende en sørgelig Fremtid. Hvordan vil det ikke gaa hende senere, naar hun som tolvaarig faar Nervefeber, fordi en Fætter har glemt en lovet Operabillet!

— — —

Alt i hende er Stemning. Snart er hendes Indre et kogende Virvar af Ubændigheds Malstrømme, snart svæver hun i lyse Drømme, snart er hendes Væsen fordunklet af rugende Tungsind. Enhver Lidelse, hun ser eller hører om, gør hun til sin

egen. Hun læser Blade og ved forud, at hver Side vil bringe hende kvalfulde Øjeblikke. Hun læser Bøger og kæmper mod de Skæbner, som Digteren paatvinger sine værgeløse Personer. Hendes Barnehænder knytter sig i afmægtig Daadstrang. Hun vil ordne, hjælpe, lindre. Men hun er jo kun et Barn, og hun lever mellem Voksne, der ikke forstaar hende. Hendes Moder er af Væsen og Natur den fødte Markise, hun ønsker først og fremmest Datteren opdraget som Dame — og er der noget, Louise fra Barndommen instinktmæssig har afskyet og foragtet, saa er det „Dameagtigheden".

Skolen er hende en Tortur. Med blændende Skarpsind opdager hun, at Børnene pines og plages, og at de derigennem bliver slette. Undervisningen forekommer hende saa overflødig som Piskeslagene, hvormed man ansporer Hesten. Hun indser jo, at med en Smule grøn Kløver og et Par venlige Ord fik man Dyret til at yde sit mest mulige.

Uden at vide af det, er hun glødende Anarkist. Hun ønsker allerede som Barn, at Verden — og hun selv med — hellere skal gaa til Grunde, naar Retfærdigheden ikke kan opretholdes.

Hun har en vakker Sangstemme og udpræget mimisk Talent. Slægten og Fremmede forsøger at lokke hende til Scenen, man lover hende en glandsfuld Fremtid. Ikke et Øjeblik ledes hun i Fristelse.

For sit indre Øje ser hun smaa Børn danse

Kringlekrands og hører dem lyksaligt le og juble. Denne Vision bliver Drivkraften i hendes hele senere Liv.

Det Herligste, synes hende nu maatte være at vandre fra Landsby til Landsby og lære Smaabørnene, hvad ingen før har lært dem, at de kun skal fryde sig over Nuet, at de skal synge og danse, og ikke, slet ikke, tænke paa Dagen imorgen.

Og hun begynder at uddanne sig til Lærerinde. Hun begiver sig til et Lærerseminarium, men kun for med Skræk at opdage, at her er det akkurat ligesaa galt som i hendes egen Barndoms Skole. Ingen tænker paa at gøre Børnene Glæde, alt er kun anlagt paa at proppe sig med døde Kundskaber, for bagefter at proppe dem videre i de uskyldige Børn.

Saa tager hun til Zürich og giver sig til at studere. Og dèr, i den skønne Natur, omgivet af unge stræbende Menesker fra alle Verdens Lande, finder hun for første Gang virkelig Befrielse i Arbejdet. Hun har nu pludselig Fornemmelsen af, at hendes Hoved er en tom Sæk, som hun af en eller anden god Grund hurtigst mulig skal se at faa fyldt, for senere paa en eller anden god Maade at gøre andre delagtig i Sækkens Indhold.

Dèr faar hun Indblik i mange forvirrede og forviklede Menneskeskæbner, og nu kan hun ikke dy sig længer, hun griber ind, baade hvor hun i Kraft af Forstand og Instinkt virkelig kan hjælpe, og

hvor hun, følgende sin Naturs Trang til Helhed og Sandhed, mener at raade til det Rette, maaske uden at indse, at der er Mennesker, som af fri Vilje søger Fordærv for sig og andre. Hun høster dyrekøbte Erfaringer, hendes Tro paa det sagte Ord lider mangt et Skaar, men hun lærer Mennesker at kende.

Hendes eget Væsen er Lidenskab. Hun ofrer sig for alt, hvad Øjeblikket bringer — hun er selv, den Dag i Dag, saaledes, at Øjeblikkets Fryd eller Kummer helt fylder og bemægtiger sig hende. Heldigvis fandt hendes brændende Hjerte allerede tidligt den rette Genkærlighed, og den Mand hun, som næppe tyveaarig, valgte, viste sig helt og for bestandig at udfylde denne Side af hendes Væsen, saa hun aldrig mødte, endsige blev besejret af, nogen anden erotisk Fristelse. Naturligvis vil man, og med Rette, mene, at sligt er en personlig og intim Sag, der ikke vedkommer hendes senere Gerning, men alligevel er den af uomstødelig Betydning. Thi — kun „*den fuldkomment Lykkelige og den bundløst ulykkelige kan i Forholdet til andre Mennesker yde noget Stort og Værdifuldt*“. Hendes paafaldende skønne Ægteskab er saaledes ikke blot for hende selv en Lykke, men en Hjælp i hendes Arbejde for andre.

I Zürich forbereder hun sig altsaa roligt til en Fremtid, der paa ingen Maade er hende selv klar. Hun véd kun, at den paa en eller anden Maade har

med Børn at gøre, med dansende og syngende Børn.

Da hun sætter Doktorhatten paa sit Hoved, er hun i virkeligste Forstand mere barnlig, end dengang da hun som syvaarig læste Klassikerne eller sang drøvelige selvdigtede Viser omkap med Stormvinden.

At hun grunder en Skole, er noget for hende paa samme Tid overraskende og selvfølgeligt. Hvorledes hun kom til denne Skole, har jeg stor Lyst at fortælle, skønt det er noget, jeg sletikke har Lov til, men jeg kan jo haabe, at hun ikke læser den danske Udgave af denne Bog og saaledes ikke opdager min Indiskretion:

Hun havde forgæves søgt at blive ansat ved en af Datidens første Skoler. Man turde ikke binde an med hende. Hun saa alt for ung og alt for glad ud. For saadan en Kylling kunde da intet Barn have Respekt! Og Respekt var jo Løsenet. Indtil hun omvæltede de bestaaende Grundsyn. Hun blev klar over, at saa maatte hun altsaa selv eje en Skole.

Men en Skole er ikke noget, man kan faa, fordi man ønsker det. Skoler staar ikke ved Grøftekanten som Blomsterne og raaber: — Pluk mig, og du ejer mig! En Skole koster Penge, og Penge var det eneste, hun ikke havde. Forresten havde hun hverken Forstand paa Penge eller Interesse derfor. Og hun har til Dato bevaret en saa ind-

groet Foragt for Mammon, at hendes unge Sekretærer, naar Forældre har været for at indmelde Børn i hendes Fraværelse, spøgende spørger, om de maaske gjorde galt i ikke at paatvinge dem Fripladser. Det hænder, at Børn af Millionærforældre har hele eller halve Fripladser, fordi hun ikke tænker paa at undersøge Forholdene — gaaende ud fra, at alle har samme Opfattelse af Penge som hun.

Men det var Skolen. Den var gammel og ynkelig, og kunde derfor afstaas for den ringe Sum af Tretusind Kroner — som hun altsaa ikke havde. Hun tænkte da: Jeg maa laane dem! Og hun begav sig til rige Slægtninge. Men disse syntes, at det virkelig ikke passede sig for en ung gift Dame af saa god Familie at være Skoleforstander. De nægtede blankt. Saa gik hun til de Folk, der laaner Penge ud mod Renter. De saa paa hendes gyldne Øjne og lo og rystede paa Hovedet. Hvad kunde hun sætte i Pant? Hun laa vaagen om Natten, hun kunde ikke spise om Dagen. Skolen vilde hun have, maatte hun have. Hun gik ud paa Gaden og drev om paa Maa og Faa, som sædvanlig kiggende op og ned ad hvert Hus for at finde de Huse, hvor man laante ud mod Aagerrenter. Et Skilt med et Navn bragte hende til at studse: Hun erindrede dunkelt, at hun i Zürich havde hjulpet en ung Pige af dette Navn, hvormed, havde hun glemt. Til denne Erindring klyngede hun sig, traadte ind paa Sag-

førerkontoret, naturligvis uden at nævne den unge Pige. Chefen hørte paa hendes Fremstilling, men da hun kom til Ønsket om at laane de tre Tusinde Kroner, smilede han som alle de andre. — Kære Frøken — han vilde ikke tro, at hun var gift — jeg maatte da være mere end dum, hvis jeg laante Penge ud uden Kavtion!

Hun gik bort med bøjet Hoved. Dagen efter skulde Papirerne underskrives, havde hun ikke Pengene, fik hun ikke Skolen. Ud paa Eftermiddagen kom der et Ekspresbud: Pengene ligger paa mit Kontor, eller hvis De behøver dem idag, kan De hente en Check i min Privatbolig!

Louise var ikke forbavset, hun var kun lidt træt. Næste Morgen mødte hun paa Kontoret og erfor Sammenhængen: Sagføreren havde, da han kom hjem, fortalt Hustru og Datter om den lille glødende Person, der uden videre vilde have Penge til at købe Skole for, han havde nævnet hendes Navn, og — hans Datter havde grædende slynget Armene om hans Hals og saa at sige tvunget ham til at sende Telegrammet: — Jeg skylder hende meget mere, end du nogensinde kan betale med Penge, havde hun sagt.

Saaledes fik Louise sin Skole, og ved et besynderligt Tilfælde skyldtes dette altsaa en næsten forglemt god Gerning. Men netop dette er det betegnende for hende. Hun nærer en klippefast Tro paa, at „alt kommer tilbage med Renter og Rentes

Rente, paa en Maade eller en anden". Ofte har jeg hørt hende sige om et Menneske: — Han vil ubetinget hjælpe, han har engang gjort mig Uret, og han føler sig først fri, naar han har gjort det godt igen! Hun har Venner, sande trygge Venner, hele Jorden over, og disse Venner er ogsaa hendes Venners Venner. At være hendes Ven, er som et Frimurertegn, overalt virker Haandtrykkets Broderlighed.

Hun har sin Skole, og nu gælder det at lede den paa bedste Maade. Tidligere vilde hun jo lære Børnene at danse og synge og le, men Livet har lært hende selv, at Kundskaber gør Verden større, lysere og lykkeligere, og hun beslutter derfor, at de Børn, hun faar i Varetægt, skal lære at leve Livet og ikke kun drømme eller lege det bort.

Hun skrider til Værket, bævende af Ansvarsfølelse. Hvert bedrøvet Barneansigt bereder hende søvnløse Nætter. Først, da hun opdager, hvilken Magt hun har over de unge Hjerter, begynder hun at føle sikker Grund under Fødderne.

Hun har ingen Theorier, eller rettere, hun føler, at ingen Theori kan holde Stand overfor den levende Virkelighed. Hun indser, at „hvert Barn er en Verden for sig, en Jordkugle, hvor man først maa opdage og siden erobre hver Fodsbred Jord".

SKOLENS MAAL

Skolen er i første Linje en selskabelig Institution. Den har det Hverv at bringe Børn, der passer sammen, i nærmere Berøring med hverandre. Den sørger for at give det ene Barn Lejlighed til at se det andets Fortrin. Den lærer Børnene at forstaa Forskellen mellem Naturerne og gør dem derved senere skikket til at faa Glæde ud af Samværet med Mennesker.

Paa meget faa Undtagelser nær er alle Børn selskabeligt anlagte, ja, man kan næsten kalde dem forlystelsessyge. Et Barn paa to Aar kan være i Besiddelse af den mest udprægede Sands for Selskabelighed. Det kan endnu ikke tale rent, men elsker at forsamle alle Familiens Medlemmer i Rundkreds om sig, medens det selv sidder midt paa Gulvet med sit Legetøj. Saa ser det sig om med et lykkeligt Smil, der mere end Ord fortæller, at nu er alt, som det skal være.

De fleste Forældre har ikke Tid at være selskabelige i den Forstand, som Barnet kræver det. Barnet forlanger, at man skal have hele Opmærk-

somheden henvendt paa dets Person eller Leg. Giver man sig kun halvt af med det, bliver det uroligt, nervøst.

Skolen er til for Barnets Skyld. Skolen er en Klub, dannet for at adsprede og fornøje Barnet. I Skolen har man ikke blot sin bedste Ven, men ogsaa sine bedste Venner.

Man er ikke længere udelukkende Fars og Mors Barn. Man har et nyt Tilflugtssted, hvor man kan finde Beskyttelse og Forstaaelse. Man er fast Medlem af en Forening, der forekommer én saa stor, at den næsten opfylder hele Jorden.

Er man en Dag ikke i Skole, bliver man savnet. Denne Følelse er for Barnet vidunderlig velgørende. Er man syg, faar man Breve, Besøg og smaa Gaver. Der bliver talt godt om én, naar man er borte. Man hilses med Latter og Glæde, naar man kommer, og der vinkes „paa Gensyn", naar man gaar.

Man har baade Pligter og Lejlighed til at udmærke sig. Man deler sine Glæder og Sorger med andre. Har man Fødselsdag, fryder hele Skolen sig over de smukke Gaver og det gode Vejr — eller, hvis Vejret er daarligt, er hele Skolen fornærmet paa Fødselsdagsbarnets Vegne. Har man Tandpine, spørger hele Skolen til den syge Tand. Er éns Mor syg, prøver de alle at trøste. Har man gjort noget rigtig galt, er de alle rede til at hjælpe og prøve at faa det gjort godt igen.

Man laaner Bøger fra hinanden. Man laaner Tanker fra hinanden. Har man været ude at rejse, fortæller man saa vidt og bredt om alt det nye, at det er for Kameraterne, som om de selv har gjort Rejsen med. Og naar andre har været paa Rejse, gaar det én paa samme Maade.

Misundelse kendes ikke. Ikke i den gode Skole. Det rige Barn har Del i det fattiges Tilværelse og omvendt. Alle giver, og alle faar. Man betror sig til hinanden. Man er mylrende fuld af dejlige, kæmpemæssige Hemmeligheder. Man synger sammen, og har Fornemmelsen af at flyve, medens man synger. Man er forelsket. Man elsker. Man bliver elsket. Man bedømmes og behandles retfærdigt af Kameraterne — meget mere retfærdigt end i Hjemmet.

— — —

Nu er det Lærernes Pligt indenfor dette Samfund, denne Stat i Staten at virke mindst mulig paatrængende og forstyrrende. De bør kun gribe ind nu og da, og kun, naar det er strengt nødvendigt, og selv da, saa stilfærdigt som mulig.

Barnet skal kun lære, fordi det er videbegærligt. Lærerne skal behændigt søge at lede Barnets naturlige uhyre Videbegærlighed i de rigtige Spor. Enhver Opgave, der stilles Barnet, maa gøres saa interessant, at Barnet selv med Iver skrider til Løsningen.

Derved, og kun derved, bliver Arbejdet til Glæ-

de. Og kun derved undgaaes det forfærdelige Misbrug af Tid og Kræfter, som man ellers gør sig skyldig i overfor Barnet.

— — —

Skolen har ogsaa det Hverv at bibringe Barnet den rette Nydelse af Nuet. Nuet, hvoraf Barnets Liv bestaar.

Man opdrager de fleste Børn, som om de havde Aarhundreder at leve i, og derfor kunde tillade sig at spilde hele Barndommen som en Forberedelse til dette lange Liv.

Man er saa tankeløs og ligegyldig med Spild af Tid og Kraft, hvor det gælder Barnet. Ingen synes at begribe, at hvert eneste Øjeblik i Menneskelivet har sit eget uerstattelige Værd. Et Øjeblik kan ikke ombyttes med et andet, et tabt Øjeblik er for evigt mistet.

Man siger til Barnet: — Vær flittig, saa du kan noget og véd noget, naar du bliver stor!

For det første: Hvad kommer Fremtiden Barnet ved? Barnet kan daarligt tænke til Dagen imorgen, endsige til en Dag om mange Aar.

For det andet: Hvem véd, om Barnet lever, til det bliver „stor“, og hvad har det da haft? Det sker ogsaa, at et Barn i Barneaarene er muntert og sorgløst, og at det af ydre eller indre Aarsager om ved atten Aars Alderen bliver melankolsk. Har man da benyttet de første atten Aar til at forberede det paa den herlige Tid, der skal komme, hvem

giver da Barnet Erstatning for de tabte Glæder, det kunde have haft?

Man lader i Almindelighed Børnene leve i en Art Krigsforberedelse, lader dem uophørligt ruste sig til en kostbar Krig, der saa maaske slet aldrig kommer.

Barndommen kunde og burde være som en tusindfarvet, gylden Regnbuebro mellem Sol, Maane og Stjerner. Og denne Tid ofrer man som Middel til et Maal, medens den i sig selv er det højeste og skønneste Maal.

Man tvinger Børnene til, mod deres Natur, at leve i Fremtiden, tvinger dem til at jage efter det næste Øjeblik, som var det en Sommerfugl, det netop gjaldt om at fange, tvinger dem til at haste bort fra deres retmæssige Ejendom og Legetøj: det gyldne, det gode Nu. Alt overfor Barnet er Løfter eller Trudsler: Hvis og Naar!

Det fagre duftende Øjeblik henslænges som Brændeoffer paa Morgendagens Alter. Man lader Barnet ile langs en Landevej, hvor der er yndige Marker og Enge ved Siderne, hvor Grøftekanterne myldrer af Blomster, hvor Agrene er omgivet af skyggefulde Skove. Solen skinner, Fuglene synger. Barnet jages fremad: — Skynd dig! Skynd dig! Hvorfor? Fordi, maaske der i det Fjerne, hvor Horizontlinjen samler Himmel og Jord, maaske dèr er et løvrigt Træ, en blomstrende Eng! Og Barnet iler frem. Godtroende lader det sig jage. Det aner

jo ikke, at for hvert Skridt, flytter sig ogsaa Horizontlinjen et Skridt. Fremtiden vil altid være Fremtiden.

Idag er idag, og idag vender aldrig tilbage, om saa Menneskeheden blev Millioner af Aar. Derfor bør Barnet have Lov at leve og nyde Dagen idag, Nuet, det hellige Nu. Derfor skal det nu, idag, have sit Videbegær stillet, derfor skal det glæde sig og glæde sine Venner. Derfor skal det leve og hvile ud i hvert eneste Øjeblik. Derfor skal det kende Arbejdets Glæde netop idag, netop nu. Ikke for Fremtidens Skyld men for Nuets.

Hvad betyder for Barnet tusinde Kroner, som det faar Lov at sætte i Banken, til „naar det bliver stor", i Forhold til den Tiøre, hvorfor det idag kan købe sig en Kridtpibe til at blæse Sæbebobler med?

Tidligt og silde skal Barnet indpræges den Lykke, som bestaar i at have og nyde Øjeblikket. Men det skal ogsaa forstaa at vurdere Nydelsen og behandle hvert Nu med Respekt, som en Værdi, som en Gave.

Hvert af Dagens Øjeblikke kan for Barnet blive et Led i en Festkæde, men hvis Barnet jages fra Nu til Nu, da brydes Kæden, da ligger Leddene spredt og til ingen Nytte.

Barnet skal fornemme denne Tanke, selv om det ikke udtrykker den i Ord, selv om den er halvvejs ubevidst: Idag vil jeg arbejde, idag vil jeg lege, for Dagen idag kan jeg aldrig faa tilbage. Og skulde

jeg end dø i Nat, saa har jeg dog haft en dejlig Dag med Sol og Regn, og saa har jeg dog haft mine Tanker flyvende under Himlen som store Fugleflokke! Idag er idag — derfor vil jeg leve!

Det er Barnets Natur at leve i Øjeblikket. Giver man det Lov at følge sin Natur, saa føler det sig let som et Fnug. Men lægger man Ansvaret for Morgendagen paa dets spæde Skuldre, saa gnaver Aaget blodige Strimer.

Barnets Samvittighed er saa fin og følsom, at en Fjeder Syndsbevidsthed vejer saameget til som en Jernblok for en Voksen.

Man fylder Barnesjælen med Tvivl og Angst og Bekymring, og saa siger man: — Gaa ud og leg og vær fornøjet!

Barnet kan kun være fornøjet, naar man giver det Frihed til at hæve sig paa Glædens Vinger; med Blyvægte af Pligt og Ansvar kan det ikke løfte sig en Tomme fra Jorden.

Skolen formaar at skænke Barnet en fortsat og ubrudt Kæde af lykkelige Øjeblikke. Det fattige Barn, der i Hjemmet kun ser Smuds og Elendighed, bør i Skolen have saamange lykkelige Øjeblikke, at det ikke blot holdes skadesløst, men har et Overskud af Glæde, som kan bringes til Huse, og hvormed det kan forsøge at sprede nogle af de dunkle Skygger i Hjemmet. Derfor er Skolen for det fattige Barn, og for Barnet, der lever under sørgelige Vilkaar, af endnu mere kæmpemæssig

Betydning end for det velhavende Barn med et lyst Hjem.

Oprindeligt blev Skolen oprettet for at skaffe Børnene Kundskaber. Nu er naturligvis Kundskaber et Gode, og et Gode, der kan trække store Renter, naar det anbringes paa fornuftig Maade, men det moderne Maal, den gode Skole har: at fylde Børnene med Glæde, er dog af ulige højere Betydning.

Forældre og Lærere har en vis Tilbøjelighed til at behandle Børn som Zirplanter, der efter Behag kan studses i Kugle- eller Pyramideform. Det hævner sig, enten paa Forældrene eller paa Børnene — eller paa bægge.

En lille Pige af velhavende Familie havde en sand Lidenskab for at gaa barfodet, spise Kartofler, der var stegt i Aske, og lege med Bønderbørn. Faderen var Godsejer. Da han ikke kunde undertrykke hendes „tarvelige Tilbøjeligheder", sendte han hende til et strengt Pensionat i Dresden. Der skulde hun opdrages til at være „Dame". Hun døde, da hun var femten Aar gammel. Paa Dødslejet fantaserede hun om Landsbybørnene og om atter at gaa barfodet. Man havde jo lovet hende: — Naar du bliver stor, kan du gøre, som du vil og selv vælge din Omgang.

Hendes stakkels femten Aar blev én lang Lidelsesvandring.

For de fleste Børn er Barndommen et Forhin-

dringsløb, hvor Barrièrerne er saa høje, at man ikke kan sætte over dem. Saa saare Barnet ytrer et Ønske, taarner der sig Vanskeligheder op. De Voksne forsøger almindeligvis ikke engang at give Grunde, eller gøre Barnet forstaaeligt, hvorfor dette eller hint (der saa ofte udmærket godt lod sig gøre) ikke kan ske. De fleste nøjes med deres Magtsprog: — Du maa ikke! Jeg forbyder dig at gøre det!

Skolen har den velsignede Forret at kunne tillade Børnene saa mangt og meget, som Hjemmet vilde forbyde. Og Skolen kan gøre det uden at komme i Strid med Hjemmet.

Skolen giver ikke Stene for Brød.

FEST SOM OPDRAGELSESMIDDEL

Alt hvad der er graat og dagligdags lægger en Taage over Barnesindet. Tiden synes det uoverkommelig og endeløs. Det føler sig kvælende omsnæret af den, og er magtløs i dens Vold.

Man maa se at vænne Barnet af med Vejrspleen. Og samtidig maa man vogte sig for at hærde det saaledes overfor Vejrforandring, at det er ligegyldigt, enten det sneer eller regner, eller Solen skinner. Hver Bagatel i Verdensaltet kan for Barnet blive en stor Begivenhed, man maa kun sørge for, at det drager det bedste og skønneste ud af hver Begivenhed.

Er nu Dagen graa, halv taaget, halv tyk af Støvregn, saa maa Skolen skaffe en saadan Modsætning gennem sin Lykkeatmosphære, at Barnet med Henrykkelse bemærker Forskellen. Og er dette naaet, bør Skolen aabne Barnets Sans for det store og skønne ogsaa i Taageluften. Man maa fortælle det, helst lade det selv se, hvor vidunderlig feagtig en Bro tager sig ud i Taage, naar Vandet bliver usynligt, og Brolygterne danner ligesom Kæder af Dug-

draaber. Man maa vise Børnene Billeder af store Kunstnere, saa de ser Mesterværker malet graat i graat, og fatter, at Fortryllelsen netop ligger i den tunge triste Stemning. Man beder Barnet paa Hjemvejen gaa gennem en af Parkerne for at iagttage, hvorledes Træerne staar ligesom hensunken i Drømme i den stille graa Luft.

Man gør Barnet opmærksom paa, at der er en kæmpemæssig Forskel mellem Røg, der stiger til Vejrs en klar Solvejrsdag, og en Dag, hvor Himlen er farvet som Bly. Barnet, der er vant til at anse Røg som noget kun hæsligt, bliver et Skønhedsbegreb rigere.

Regnens og Taagens Poesi er nye Felter for Barnet, men det er Felter, hvor det straks — omend undrende — føler sig hjemme.

Den graa Dag lader sig omdigte i Fest ved Blomster eller Lys. Især ved Blomster. Man viser Barnet, hvorledes en eneste rød Blomst, der Dagen forud kun var én Blomst mellem mange, nu, alene, forvandles til et helt Eventyr af Dejlighed og Munterhed. Hvorledes den enkelte røde Blomst kan oplive en hel graa Dag, kan virke næsten mere fornøjeligt end selve den straalende Sol. Er det en duftende Blomst, lader man alle Børn blive delagtig i Duften, saa faar de den rette Opfattelse af, at Blomsten har en egen Mission at opfylde netop paa denne Dag. De vil undersøge Blomsten med

helt nye Øjne, den vil forekomme dem som en Ven, og naar næste graa Dag oprinder, staar Mindet om hin røde duftende Blomst endnu friskt og virkningsfuldt.

Paa den graa Dag spiller Musik og Sang en større Rolle end ellers. Først lader man Børnene synge saadanne Sange, der henleder Tankerne paa Foraar og Friluftsglæder, men langsomt leder man dem saa over til Tusmørkesange og Folkeviser, hvortil Dagens tungsindige Stemning danner en saa ægte Baggrund. Børnene vil, som aldrig før, begribe, hvorledes en svunden Tids Kvinder, naar de sad i Fruerstuen, kunde finde Erstatning for al deres Udvé og al deres Daadstrang i hine lange Viser, der kom vandrende i Folkemund over Bjerg og Sø og bragte Bud om alt, hvad de aldrig selv skulde faa at se eller opleve. Børnene vil med deres sikre Instinkt fatte, hvad deres Forstand maaske ikke er moden til at gribe, og de vil maaske for første Gang føle Jubel ved Tanken om, at hele Verden staar dem aaben, at Fruerstuens indespærrede Tid for bestandig er forbi. De vil just en saadan graa Dag, gennem saadanne Viser, fornemme, at Verden er vokset, og at Hjemmet er overalt, hvor man bringer Hjemfølelsen med.

Og paa de graa Dage kan Skolen lade levende Billeder vandre forbi Børnenes Øjne — atter en Fest.

Paa den graa Dag kan man tale med Børnene

om Ting, der ligger udenfor det almindelige. Og da er det ogsaa Tid at tale om vordende Festligheder, om Fodture, om Musikaftener. Børnene glæder sig dobbelt, først fordi deres Sind gøres lyst og let, men ogsaa, fordi de mærker, at man med Hensigt byder dem Erstatning for Dagens Tristhed.

Kommer Barnet hjem en saadan Dag, vil det være opfyldt af en Mængde smaa Oplevelser, som det tørster efter at gøre Forældre og Søskende delagtige i — Barnet vil overføre Skolens Fortryllelse paa Hjemmet.

Og den kloge Moder, der har Tid at ofre sig en Del af Dagen for sine Børn, vil arbejde Haand i Haand med Skolen. Hun vil maaske tænde Ild i Kaminen, selvom Dagen ikke er meget kold. Og i det hyggelige Skær fra Ilden vil hun sætte sig hen og fortælle Børnene om „dengang da hun var lille". Eller hun vil synge og danse med Børnene, medens Regnen og Taagen udenfor kæmper om Herredømmet. Og tilsidst vil hun løbe en Tur med Børnene, for gennem dem at erfare, alt hvad de selv har lært, om det smukke, som Regn og Taage gemmer.

Det er ikke Meningen, at kun de graa Dage skal gøres festlige for Barnet. Helst skal de festlige Øjeblikke være saa tæt strøet paa dets Vej som Stjernerne over en Høsthimmel.

— — —

Den klare Frostdag er i sig selv saa fuld af Løjer, at hvert Barn vil glæde sig ved baade at gaa til og fra Skole. Man har nok at glæde sig over, maaske en ny Muffe, der gerne vil vise sig, maaske et Par Skøjtestøvler, maaske Skøjteføret. Men desuden pipper Solen ind i Klassen, og pludselig standser Undervisningen for hele fem Minutter. Alle maa hen og staa i Solstrimen, alle maa holde Hænderne ind i den, se den lyse paa Kameraternes Haar. En saadan Solstraale bliver til en Gave en Gave, der skænkes alle og nydes af alle.

Børnenes Trang til at lave Fest ud af alt, naar man ikke lægger dem Hindringer i Vejen, er iøjnefaldende. Saaledes har de otteaarige i denne Skole fundet paa at forfærdige en lille Silkefane, som de hænger ud af Vinduet hver Dag som Tegn paa, at Klassen er fuldtallig, og ingen er fraværende paa Grund af Sygdom. At Fanen er saa lille, og Vinduet saa højt fra Jorden, at ingen nedefra ser den, gør dem intet. Den har sin festlige Betydning for dem selv — maaske tror de, at Fuglene deler deres Glæde over alle at være paa Plads.

Skolefesterne er ikke af Vigtighed paa Grund af Dagen selv. Den er Bitingen. Forberedelserne er det Hovedsagelige. Istedetfor, som man vil være tilbøjelig til at tro, at disse Forberedelser hindrer Børnene i at udføre deres øvrige Arbejde saa godt som ellers, befordrer de tvertimod Fli-

den endnu mere. Forventningsglæden — der her er saa ren og skyfri, fordi de véd, hvad de venter, og de véd, at det ikke skal tages fra dem — gør dem lette og straalende. De løser deres Opgaver og lærer deres Pensum, som hørte ogsaa dette med til Festen.

Naar man ser disse Børn spille Komedie, undrer det først og mest Tilskueren, at de ikke kender til Undseelse eller Befangenhed. De spiller paa et stort Teaters Scene, for mange Hundrede Tilskuere, som om de spillede for sig selv alene. Den ene haaber ikke paa at overgaa den anden, den enkelte har ingen Anelse om, hvorvidt hun eller han spiller bedst. Hver udfører sin Andel i Legen paa allerbedste Maade, og alle er indbyrdes taknemlige. Smigrer Publikum dem, tager de imod det, som de vilde tage imod Voksnes Bedømmelse af anden Leg. De véd godt, at saadan noget forstaar de Voksne i Grunden ikke.

Deres Naturglæde er saa vakt, at de paa egen Haand foranstalter hele Løvsalsfester. Hverken Lærere eller Forældre har noget dermed at skaffe. De paalægger sig store Strabadser for langvejs fra at hente Grene, Skovblomster, saa hele Skolen kan blive smykket. De staar op med Solen for at naa Udsmykningen. De binder Krandse, saa hvert Barn fejrer Dagen med Krands i Haaret. De drager syngende fra Klasse til Klasse. Sangene har de selv fundet og indstuderet, og de passer nøje

til Majløvet og de spæde Foraarsblomster. End ikke Julefesten, hvor Tanken om Gaver spiller ind, er for disse Børn saa hellig som Foraarsfesten. Hele Uger forud spores i Skolen en stille bævende Fryd. Skøndt Børnene bor inde i en stor By, følger de Havens og Skovens Fremskridt med saa dyb Følelse, at de næsten ikke kan sove de sidste Nætter før det endelige Løvspring. De hilser hver bristende Regnbyge som en kærkommen Ven. De spejder sorgfuldt mod Himlen, naar Stormen truer med at forhale Skovens Løfter.

De seksaarige har i deres Klasse smaa Urtepotter, hvori de selv saar Frø, som de siden lærer at udprikle og omplante. De holder mere af disse Smaaplanter end af deres Dukker, og de behandler dem som levende Væsner, der kræver den allerstørste Omhu.

De fleste Lærere har altid Blomster staaende paa Kathedret, og hele Foraaret igennem, medens Eksamenslæsningen er paa sit højeste, har hvert Barn paa sin Pult enten en lille Blomsterpotte, hvori vokser en Skovplante, eller et lille Glas med friske Blomster.

Det er jo nu en almen kendt Sag, at Mennesket for at nyde godt af sine Maaltider maa indtage dem i munter Stemning. Dog er der mange Forældre, der glemmer dette og benytter Middagsmaaltidet til at holde et Slags Opgør med Børnene. Derved ødelægges alt, hvad Skolen opbygger, thi Fø-

lelsen af Sorgløshed bliver da en Umulighed. Dagens øvrige Glæder fordunkles uophørligt af Frygt for den uundgaaelige Dommedagstime — det er, som om Verdens Undergang hænger truende over Hovedet.

Alligevel er denne Fejl — eller Forbrydelse — ikke saa stor som den, mange Forældre ogsaa i Tankeløshed og Uforstand begaar, naar de ved det sene Middagsbord holder Opgør indbyrdes.

Skolen gør Pavserne med deres Spiseglæder til rene Orgier i det smaa. Med et Stykke Smørrebrød i den ene Haand og et Æble i den anden lader det sig dog gøre at deltage i en eller anden stormende Leg.. Der lægges absolut ingen Hindring ivejen for Børnenes Lystighed, der er ingen Gradmaaler, ingen Grændse, der ikke maa overskrides. Jo vildere og galere des bedre. Glædens og Overmodets Sprængstof giver sig Luft i Tusinde Eksplosioner, der hver for sig erindrer om de voldsomste Cowboyfarter, hvorom man har læst. Naar Børnene i Frikvartererne har bevæget Armene som Møllehjul og Benene som Stormklokker, naar de næsten har talt og raabt sig Munden af Led, saa er de akkurat herligt parate til at sidde stille de fem Minutter, som er den længste Tid, der kræves paa én Gang. Længere kan de ikke sidde stille, og længere bør de ikke sidde stille. Men det véd de ikke selv. De aner ikke, at Læreren snedigt sørger for, naar smaa fem Minutter er

gaaet, at noget uhyre komisk sker, saa hele Klassen maa briste ud i Latter, eller at Interessen pludselig fanges af noget, der faar dem til at springe op paa éngang for at give deres Mening til kende.

Hvis Børnene slet ikke lærte andet af Louise, saa var dog hendes Undervisning i „Kunsten at le“ mere værdifuld end nogen Bøgernes Visdom. Børnene i hendes Skole ler saa melodisk som Engle — hvis Engle kan le. De ler paa deres egen sprudlende Maade, ikke støjende, ikke hylende, ikke uartikuleret som saa mange Børn, der ikke er vant til at høre deres egen Latter. De ler, fordi de har Glæde af at le, og fordi Latteren er foraarsaget af den reneste Livslyst. De kender ikke til at fnise. Hvorfor ikke? Fordi man aldrig har tysset paa dem, naar de begyndte at le. Tværtimod, naar der findes en nok saa ringe Aarsag til at le, saa ler alle, og alle er taknemlige for at faa Lejlighed til at le igen. De ler enkeltvis og i Kor, noget mere vidunderligt a capella Kor findes ikke end disse Børns Latter.

Mange Mennesker har en hæslig Latter, mange Mennesker kender næsten ikke til at le. Det passer ikke, hvad Folk gængse mener, at Latteren er et Sjælens Spejl. Det kan man sige om Smilet men ikke om Latteren. Et Menneske kan have en afskrækkende hæslig Latter og et guddommeligt Smil. Smilet har han nemlig af Naturen, og intet kan forkvakle det. Latteren derimod kan under-

trykkes og forkrøbles og fordærves. Den hyppigste Grund til styg Latter, ligger i, at Barnet i de tidlige Aar har lidt under Forlegenhed og er bleven drillet og haanet. Saa vænner det sig af med at le frit ud, og en skønne Dag er Latteren ikke mere ægte, ikke mere ubevidst. Det lille Barns Latter er altid bedaarende, saa vist som det spæde Barns Sang altid er ren.

Vokser nu et forskræmt Barn op og opdager selv en skønne Dag, at dets Latter klinger ubehersket eller raat, saa forsøger det at skjule sin Latter. Tænk hvad det vil sige! Men det er en absolut sikker Ting, at mange Mennesker, saa saare de hører deres egen Latter, brat standser, saa Resten bliver borte i en Brummen eller i en gurglende Lyd. Der er andre, som forsøger at danne sig en vellydende Latter, og det kan lykkes til Dels, men helt naturlig, helt hjertelig klinger en lavet Latter aldrig. Naturlig er kun Barnets Latter. Lykkelig det Menneske, der faar Lov at bevare den Livet igennem.

Kommer man tilfældigvis en Dag hen paa Skolen og hænder at komme i et Frikvarter, saa bliver man næsten svimmel ved at høre al denne friske, jublende, trillende, strømmende Latter. Man kan lytte nok saa skarpt, ikke en Mislyd blander sig i Koret. Det er umuligt at give denne eller hin Fortrinet.

Hvad en saadan sund, løssluppet og fro Latter

betyder, forstaar man igrunden bedst, naar man tænker sig nogle Aar ind i Tiden, og forestiller sig disse Pigebørn som unge Kvinder, som Mødre. Deres Børn vil jo vokse op i en kvidrende lykkelig Atmosphære af Sang og Latter. Selv det fattigste Hjem vil blive festligt derigennem.

Louise selv vilde finde, at en Skoletime, der ikke afbrødes mindst en halv Snes Gange af Latter og Jubel, var en frygtelig Straf, næsten saa slem som „den mørke Arrest", hvormed man paa barbarisk Vis straffer arme Soldater. Resultatet af en saadan stille Time er uvist, da den aldrig er bleven prøvet.

Hele Undervisningen former sig som en Række festlige Øjeblikke. Hver løst Opgave betragtes af Barnet — og af den øvrige Klasse — som en lykkelig overvundet Hindring, og Læreren er ødsel med Bifald, vel vidende, at denne Sæd bærer rigest Fold.

Det er en af Skolens gyldne Regler, at *intet Barn i otte Aars Alderen maa lære noget udenad, som det ikke med Glæde kan erindre, naar det er tresindstyve Aar*. Derfor lærer Børnene kun det allermest udsøgte udenad — og bliver ikke plaget med døde Remser og tomme Regler og Undtagelser. Hvis man vilde fortælle et Barn i denne Skole, at Grammatik kan være et græsselig kedeligt Fag, vilde Barnet le højt, som det vilde le, hvis man sagde, at Jordbær var en fæl Spise.

For de fleste Børn er Grammatik en Kilde til evig Ærgrelse. Enten forekommer den dem kedelig eller vanskelig eller bægge Dele. Læreren kræver, at Barnet skal forstaa, og Barnet forstaar ikke. Langsomt bliver saa med Femtommesøm de endeløse Remser, de græsselige Regler og ikke bedre Undtagelser naglet fast i Hjernen — om Barnet nogensinde formaar at skelne Regel fra Undtagelse og forøvrigt at benytte det lærte paa rette Tid og Sted, er atter en Sag for sig. Hvor mange af os gaar ikke om med Hovedet fuldt af grammatikalske Ordremser, der betyder et eller andet, Remser vi end ikke i vor Dødsstund vil kunne glemme — og hvis Anvendelse vi dog aldrig har faaet ind i Bevidstheden.

Frøken Clara, „det geniale Barn", Lærerinden for de Smaa, opfandt — sandelig det er en Opfindelse — en Maade at bibringe Børnene Grammatik paa, saa de, istedetfor at finde det dræbende kedeligt, anser det for en himmelsk Leg. Hvis det gik an, forlangte de tre Timer Grammatik hver Dag.

Metoden er ikke til at forklare med tørre Ord. Den er nemlig saa levende som Børnene selv. Hun personificerer det enkelte Ord saa bogstaveligt, at Barnet føler det som en Legekamerat, ovenikøbet en lystig Kamerat fuld af pudsige og nye Indfald. Grammatiken er Konge over et stort Land, Ordene er hans Undersaatter. Hun lader Ordene gøre Oprør, lader dem tage til Fange. La-

der dem prøve at regere uden Konge. Hun viser dem, hvorledes Grammatiken er baade Arme og Ben og Tunge og Øjne for Ordene, og at uden den ligger de plat paa Maven og kan ikke sige saa meget som Pip. Tinsoldater er kun Tinsoldater i Forhold til Grammatikens Undersaatter. Og Børnene underholder sig bedre dermed end med Figurerne paa Scenen en Theateraften.

Dette er jo de smaa Børn, og det gælder deres Modersmaal, men de tilegner sig et saadant Herredømme over det og en saadan Forstaaelse af dets Liv og Anatomi, at de fremmede Sprog aldrig kommer til at volde dem Vanskelighed. Paa denne Maade bliver Frøken Claras uskrevne, „lystige Grammatik" Grundlaget for alle Skolens øvrige Grammatiktimer.

Vilde hun nedskrive denne Grammatik eller blot tillade en Fonograf at opsamle nogle Timers Stof, saa vilde hun vise Verden en uvurderlig Tjeneste. Men det er akkurat, hvad hun ikke vil. Hun kan selv ikke fatte, at det er andet end en fornøjelig Leg, hvorved Børnene tilfældigvis ogsaa lærer noget, som de i Følge Skoleloven nu engang skal plages med.

HVORLEDES SANDSERNE UDVIKLES

Naar man viser Børn et Billede, ser de næsten intet deri, før man har vænnet dem til at iagttage, og til at opbevare Iagttagelsen i Erindringen.

Man anstiller følgende Prøve: Et Billede bliver ophængt i en Klasse, og man beder Børnene indprænte sig Billedet. En Time efter, tages det bort, og fjorten Dage senere lader man Børnene skildre Billedet efter Hukommelsen.

Ingen kan gøre det.

Nu er det særdeles interessant at lægge Mærke til, hvorledes Børnene søger at erstatte det glemte Billede gennem rene Fantasifostre. Men mange erklærer aabent: — Jeg kan ikke huske det Ringeste af Billedet!

Et andet Billede hænges op. Man gennemgaar det med Børnene, langsomt, omhyggeligt. Man indprænter Billedet i Barnets Hjerne, gør det opmærksom paa Farve, Form, Størrelse, Indhold og Enkeltheder. Børnene bliver selv ivrige for at finde nye Enkeltheder. Billedet fjernes, og en

Maaned senere lader man Klassen nedskrive alt om Billedet. Nu husker enhver det med Nøjagtighed — næsten som en Lektie.

Man giver dem Blyant og Papir, de faar ti Minutter til at tegne Billedet efter Hukommelsen. Resultatet er forbløffende. Den Fremmede, der saà en Samling saadanne Tegninger, vilde rentud nægte Muligheden af, at Børnene kun en Gang og for en Maaned siden har set Billedet. Naturligvis er disse Tegninger karakteristiske for det enkelte Barn. Hos en Dreng med Ordenssands er Størrelsesforholdene matematisk nøjagtige, hos en lille fantasibegavet Pige er Stemningen gengivet med intensiv Kunst. Det ene Barn finder de rette Farver, det andet hæfter sig ved pinligt smaa Enkeltheder. Visse Børn giver mere, end de har set — og véd det. De synes, de har Lov at pynte paa Erindringsbilledet. De tegner en hyggelig Kat, der pynter et Landskab med Hængepile. De sætter et flot Spir paa en spirløs Kirke.

Næste Gang, et Billede hænges frem, skal Børnene uden Hjælp iagttage det. Nu viser det sig, at nogle Børn allerede har tilegnet sig Evnen til at samle Billedet i Hukommelsen, og at andre endnu er for dovne eller slappe til at samle sig. Men gennem flere Forsøg lykkes det dog tilsidst at bibringe alle Børnene Færdigheden i at lagre Billeder i Hukommelsen. Stundom lader man dem tegne et Billede et helt Aar efter Ophængningen, og her er

det ikke hvert Barn givet at præstere nogen lødig Beskrivelse eller Tegning. Men er end Billedet nu afbleget, og en stor Mængde Enkeltheder forsvundne, er der dog intet Barn, som helt har glemt det, og intet Barn, som ikke fremstiller en Tegning, hvorefter man kan genkende Billedet.

Børnene har nu lært, at Øjne og Øjne er to Ting. De véd, at de har Valget mellem at gaa rundt som Heste med Skyklapper for Øjnene og med aabne klare altopfattende og altopbevarende Øjne.

De er selv forundrede og henrykte over Opdagelsen. De føler Rigdommen, som de har erhvervet. Og nu prøver de af alle Kræfter at øve deres levende Øjenspejle i at optage og fastholde alt, hvad de møder paa deres Vej. Man vænner dem til at skildre kort eller langt, hvad de saa paa Vejen til Skole, hvad Nyt Dagen bød dem, hvad de oplevede ude i Skoven.

Uvilkaarligt lister man de øvrige Sandser med i Væddekampen. Børnenes fine Lugtesands øves og prøves i det Uendelige. En enkelt, saare lidet duftende Blomst puttes bort, og efter Duften skal den findes. Børnene skal, med tilbundne Øjne, skelne de forskellige Blomsters Duft. De kommer saa vidt, at de selv triumferende fortæller, at de med lukkede Øjne paa Atmosfæren kan skelne Dreng fra Pige, at de kender de forskellige Hjem, og i Hjemmene de forskellige Værelser paa Lugt-

ejendommelighederne. De gør Studierejser i Gaderne og samler Dufte og Lugte, som Bier samler Honning. Ozonduften i regnsvanger Luft fortryller dem. De kender Lugten af et Blyant fra Lugten af et Penneskaft med Staalpen.

Deres Øren udvikles naturligt gennem Sang, men skærpes ved Øvelse. De vænner sig til at skelne Byens mangfoldige Kirkeklokker, de kan orientere sig i et Orkester uden at være musikalske. Paa Vandringer gøres alt for at lære dem at kende ikke blot de mange Fugles Sang men Insekternes metalliske Svirren, og de forskellige Træers Susen. De faar Lov at lytte i Støj og i Stilhed, de gøres fortrolig med alle Lydsvingninger, saa Tordenens Drønen og Fabrikspibens Hvinen faar sin nye og mærkelige Interesse.

Alt dette gøres ikke saameget for at skærpe Barnets af Naturen saa vaagne Sandser, men for at hindre den næsten systematiske Udvidsken af dem, som ellers usvigeligt foregaar. Alle Voksne, der klart mindes deres Barndom, véd ogsaa, hvorledes Iagttagelsesevnen fra Aar til Aar tager af, istedetfor med Modningstiden at forøges. Der er en sandsynlig Mulighed for, at denne Svækkelse staar i nøje Sammenhæng med Barnets Beskæftigelse med Arbejde, der tynger Tankerne. Det lille Barn har Raad at samle Opmærksomheden om hvert lille nyt Fænomen, det træffer paa sin Vej. Det store Skolebarn, der slæber paa Byrden af

ufordøjet og anstrengende Viden, tør ikke hengive sig til denne Luksus. Han eller hun gaar, især i visse Aar, forunderligt sovende gennem Livet. De ser uden at se, hører uden at høre, opfatter uden at erindre. Deres hele Sandseliv er i en Art Dvaletilstand, der vel nok har noget med Pubertetsperioden at skaffe, men som dog ikke er overstaaet med denne. Vi véd alle, at vi igrunden tilbringer hele vort øvrige Liv paa Oplevelser og Iagttagelser fra de tidligste Barneaar. Hvor mangt et Barn, der til sit tiende Aar boede i ét Hus og saa flyttede ind i et andet, finder ikke, at hermed var Oplevelsernes Tid forbi. Skolens mange Krav, og Vanskeligheden ved at forbinde det vaagnende indre Liv med det omgivende ydre, svækker Sandserne og gør det endnu ikke fuldvoksne Menneske fattig før Tiden.

Den bevidste Udvikling af Sandserne i Skolen hindrer dette.

Men Udviklingen af Sandserne medfører et andet Gode, der ganske vist ikke faar praktisk Betydning for hvert Menneske, men som dog ikke tør undervurderes. *Det Menneske, der som Barn er bleven systematisk vænnet til at iagttage skarpt og ikke lade sig forblinde af Fantasteri, vil være et gyldigt Vidne for Domstolene.* Hvor faa kan man sige det om? Hvor uendelig faa Voksne er istand til at aflægge Ed paa, hvad de for en Uge siden hørte eller saa? De har simpelthen ikke faaet den

rette Opdragelse, og de handler i god Tro, selv naar de udsiger de mest forvredne og upaalidelige Vidnesbyrd. Der aflægges mangen falsk Ed — i god Tro. Og Eden burde dog være hellig for hvert Menneske, religiøst eller ikke. Man kan saaledes roligt sige, at Børnene i Louises Skole direkte opdrages med det for Øje: at kunne indestaa for, hvad de ser og hører, at de opdrages til at kunne aflægge Vidne for Retten uden Angst, uden Tøven, uden Risiko for at sværge falsk.

BARNEDAGBOG

Mange Børn har kortere eller længere Tid ført Dagbog. Med rørende Omhu vaager de over, at ingen Voksne faar den at se. De gemmer den de mærkeligste Steder. Men en skønne Dag sker ved et Tilfælde Opdagelsen. Og alt efter Forældrenes Natur bliver nu Barnet enten overvældet med Ros, — Dagbogen læses højt for Venner og Bekendte, og man morer sig kosteligt over saaledes at være trængt ind i Barnets smaa Hemmeligheder — eller Dagbogen bliver benyttet som et giftigt Vaaben overfor Barnet, hvis Hemmeligheder man paa Spionvis har tilegnet sig. Opdagelsen af en Dagbog har mere end en Gang ført til Selvmord.

Saalænge man ikke er helt sikker paa Forældrenes Takt og Retsind, tør man ikke raade alle Børn i Flæng til at føre Dagbog — ihvertfald ikke den ægte, uforfalskede Dagbog, der er Barnets Samvittigheds Spejl. Og en Dagbog, der ikke vover at tale om alt, hvad Sindet røres af, er uden Værdi, ja, gør mere Skade end Gavn, da den let leder

Barnet ind paa hyklerisk beregnende Fortællen og Fortien af Hensyn til mulig Opdagelse.

Louise kender alle sine fem Hundrede Børns Forældre og Formyndere, og hun véd derfor, hvor hun kan raade Barnet til at føre Dagbog, og hvor hun gør bedst i ikke at nævne det.

— — —

Dagbogen skal ikke tjene til at skaffe Barnet Adspredelse, Barnet har Adspredelse nok. Dagbogens Hverv er netop at faa Barnet til at samle sig.

Det er godt for Barnet at have personlige Pligter, for hvis Udførelse kun det selv har Ansvar. Pligter, som ingen anden vaager over og maner til.

Medens Barnet skriver ned i Dagbogen, er det i dybeste Forstand ene med sig selv. Dagbogen er dets Lønkammer. Det tænker nu over sine Handlinger, og det har i Dagbogen en tro Medvider, som ikke kan stikkes Blaar i Øjnene. Snart lærer det dagbogsførende Barn at skelne væsentligt fra uvæsentligt. Det vænnes til at danne sig selvstændige Meninger, baade saadanne, der er en Følge af Øjeblikket, men ogsaa saadanne, der opstaar gennem Tænken og Grublen.

I Dagbogen kan man sværme og elske. Den driller ikke, misforstaar ikke, og den afbryder ikke.

Hvis Barnet er tynget af Tvivl, gør det godt at betro sig til en paalidelig Ven. Det hjælper at skrive Sorgerne ned. Dagbogen er tavs som Graven.

Dagbogens Betydning til Studiet af ens egen Karakter er mægtig, men kan naturligvis ikke fattes af Barnet selv.

Vil man bringe Barnet til at føre Dagbog, maa man lære det, hvorledes det skal gøres, ellers gaar det, som naar man giver Barnet et indviklet mekanisk Legetøj uden Anvisning: Legetøjet vil være ødelagt, inden Barnet har udfundet Mekanismen.

De fleste normale Børn, som uden Anvisning opfordres til at føre Dagbog, vil tankeløst fylde Bladene med tilfældige Ligegyldigheder. En Undtagelse danner selvfølgelig de Børn, som af sig selv, følgende en heftig indre Trang, giver sig til at skrive deres Sorger eller Tvivl ned i en Dagbog.

Dagbogen maa rette sig efter Barnets Individualitet, men uden at træde denne for nær, kan man give Raad, der nogenlunde passer for alle Børn.

Hvad skal da en Barnedagbog indeholde for at udfylde sit Hverv? Først raader man Barnet til at indføre *enhver stor Glæde,* selv om denne har nok saa ringe Aarsag. Man behøver ikke at bede Barnet om at nedskrive Sorg og Skuffelse, det ligger saa naturligt nær.

Ethvert nyt Bekendtskab og det første Indtryk, det gør. Herved vænnes Barnet nemt til at se sig for og ikke dømme altfor overilet.

Titel paa hver læst Bog, og en knap Redegørelse for de Bøger, der gør et enten særlig godt eller

slet Indtryk. For Barnet vil det senere have sin store Interesse gennem Rækkefølgen af læste Bøger at se, hvorledes Udviklingen foregaar, ofte gradvis, men ogsaa ofte i store mærkelige Spring.

Enkelte Digte, der bliver ved at synge inde i Hjertet, bør af samme Grund skrives af.

Forklaring af *visse Billeder,* der gør Indtryk. Barnet skal angive, om det er Original eller Reproduktion.

Hvergang det ser noget virkelig smukt. Det være sig et Hus, et Smykke, en Skov, et Stykke Porcelain, en Klædning, et Dyr. Det skønne skal behandles med Omhu. Her vil Barnets Karakter tydeligt vise sig. Det ordenselskende tørre Barn, vil skildre med Forskerens Nøjagtighed, det fantastiske med Digterens Højtryk af Følelse.

De store Ting, der er oppe i Tiden og sætter Sindene i Bevægelse. Man hører forbavsende ofte, hvorledes Voksne tager Fejl, naar de skildrer et Barndomsindtryk, og henlægger noget, der skete i deres tiende Aar, flere Aar før eller senere og derved forskyder Indtrykkets Ægthed og Betydning. Ogsaa har det sin Interesse at se, hvilke Ting, der fæstner sig med Magt i Barnesindet. Krig, Jernbaneulykker, Skibssammenstød, Kometer, Opdagelser, Mord, alt sligt opfattes grundforskelligt af de forskellige Børn.

Pudsige Oplevelser. Smaa muntre Historier om Søskende og Venner. Iagttagelser i Skov og Mark.

Aarstidernes Veksel og Glæden eller Skuffelsen, de bringer med sig.

Theaterbesøg med Udtog af Programmet. Koncerter. Baller.

Ønskesedlen for Jul og Fødselsdag maa endelig med. Den viser, hvilke Ønsker Barnet ejer, hvilke der opfyldes, hvilke der, uopfyldte, bliver ved at gentage sig Aar efter Aar.

Det dybtfølende Barn bør det anbefales hver Nytaarsaften i Dagbogen at nedskrive, *hvad det ønsker af det kommende Aar*. Ligeledes om muligt at give *en lille Karakteristik af sig selv med Fejl og Dyder*.

Ingen Tilstaaelser, der gøres Dagbogen, kan være pinlig, da Dagbogen jo er ens eget Jeg, og altsaa i strengeste Forstand ikke bringer noget nyt. Alt deri er naturligt, fordi der kun staar, hvad man føler og tænker.

I Dagbogen skrives trygt, *hvem man elsker,* om Kærligheden besvares eller er ugengældt. I mange Børns Liv spiller Kærlighed og Elskov samme Rolle som i det voksne Menneskes Tilværelse, og derfor sømmer det sig at lade den faa sin Plads.

Barndommen er ofte en tung og ulykkelig Tid, men Fejlen ligger ikke udelukkende hos Omgivelserne. Det Barn, der tidligt vænnes til at føle Taknemlighed, vil faa langt flere og renere Glæder, end det Barn, der kritisk og dømmende ser paa andres Fejl. Vænnes nu Barnet til — som en lille

Privatpligt — at nedskrive hvert lille eller stort Kærlighedsbevis fra Forældrenes, Søskendes eller Tjenestefolkenes Side, saa bliver det uvilkaarligt med Tiden istand til at bedømme disse mere kærligt, mere forstaaende og mere overbærende.

Og hvad kan ikke det voksne Menneske lære, hvis han gennemlæser Dagbøgerne, han førte fra sit sjette til sit tyvende Aar? Hvilken Kilde til Selvstudium! Hvilken Hjælp til at forstaa sine egne Børn, naar man selv er i Forældres Sted!

Det er jo en Kendsgerning, at Voksne forbavsende hastigt glemmer, hvorledes de følte og tænkte, da de var Børn. Livet et Skyld i denne Glemsomhed og den dermed følgende Forskydning af Sandhed og Retfærdighed.

Barnedagbogen er mere sand og paalidelig end noget Erindringsbillede.

Den, der ikke mindes sin egen Barndom med dens Glæder og Sorger, med dens Forvildelser og Fejltrin, er en slet Opdrager. Har man sin egen Dagbog fra Barneaarene, saa har man uomstødelige Beviser for sine talløse Dumheder, men da ser man ogsaa, at Ting, som dengang af Voksne blev straffet som „Forbrydelser“, ofte skyldtes Naivitet og Uskyld, medens mange smaa Handlinger, der gik straffri forbi, Handlinger, som de Voksne ikke vidste om, for Barnets egen fine Samvittighed blev til „Dødssynder“.

Og ser vi nærmere til, saa finder vi, at vore egne

Fejl gaar igen hos vore Børn, ofte i forhøjet Grad, ofte svækket.

Men for Forældre kan Barnedagbogen drage en endnu større moralsk Nytte efter sig. *Man vil, ved at studere sine egne Børn og samtidig have sin egen Barnedagbog i Tanke, for Alvor indse, at Børnene ikke blot stammer fra to kønsforskellige men ogsaa fra to grund- og væsensforskellige Mennesker.* Og man vil, om man ikke er blind og døv, gøre alt for, at Børnene ikke skal lide under den samme Uretfærdighed, som man selv — grundet paa Forældrenes Uforstand — led under i sin Tid.

Selv i Forholdet mellem Mand og Kvinde bliver saadanne Dagbøger ofte kostelige Skatte. Den Kvinde, som giver sig med Legeme og Sjæl til en Mand, og mener at give sig for Tid og Evighed, ønsker dog at kende og vide alt om ham. Han ønsker det samme om hende. Ikke altid udtales dette Ønske, men sikkert er det altid tilstede. Det er jo en smertelig Tanke, at mange andre, kun ikke man selv, har kendt den Elskedes tyve uerstattelige Aar eller endnu længere, før man selv krydsede hans Vej.

Mon ikke den hyppigste Aarsag til Misforstaaelser mellem Ægtefolk simpelthen ligger deri, at den ene ikke kender den andens Grundejendommeligheder? Dagbogen er Forgangenheden og Barndommen. Den livagtige Barndom skrider gennem

dens Blade frem i al sin Mangfoldighed, snart yndefuld, snart hæslig, snart trist og snart overmodig. Det levede Liv, inden de to fandt hinanden, er indesluttet heri. Den, der kan læse, vil erfare det. Den er Porten til den inderste Forstaaelse, uden hvilken selv den inderligste Forelskelse før eller senere vil ophøre.

En Hustru kan være aaben og meddelsom af Væsen, og hendes Mand er maaske indesluttet. Hun begriber ikke dette, og hun tilskriver det Mangel paa Tillid. Overgiver han hende nu en eller flere af sin Barndoms Dagbøger, vil hun der se, med hvilken Ængstelse og Blufærdighed den er ført, vil hun se, at han altid har lidt under Frygt for at give sig hen i Ord; og tilfredsstillet i sin kvindelige Følelse, vil hun forsøge at give ham al den Sol og Lykke, som Barndommen nægtede ham, og leve i Haabet om efterhaanden at se ham folde sig ud for hende, for hende alene.

Eller en Mand har ført et uroligt Ungdomsliv. Endelig finder han den Rette. Hun gifter sig med ham, men lever i stadig Angst for, at det, der var, atter skal faa Magt over ham. Han kan ikke overbevise hende om, at hun ikke blot blev den sidste, men i en vis Forstand den første. Viser han hende Barnedagbogen, og ser hun, hvorledes han dengang bestandig flagrede mellem Forelskelser, der jog hinanden som Sommerfugle i Leg, ser hun, hvorledes han dengang brugte Sprogets stærkeste

Ord om hver ny Kærlighed — og ser hun endelig, at Følelsen i de Breve, han senere skrev til hende, er en helt anden, forstaar hun, at han har talt sandt.

Barnedagbogen kan ogsaa overbevise hende om det modsatte, forklare hende, at hans Væsen er Uro, at han ikke er egnet til at holde selv de dyreste Løfter. Og da véd hun, hvor hun har ham. Hun kan da se sin Skæbne i Øjnene og træffe sit Valg. Kærlighed bærer over med meget — naar Forstaaelsen er tilstede.

— — —

Selv den Dagbog man giver et seksaarigt Barn, bør være forsynet med Laas og Nøgle. Og Nøglen maa Barnet alene have Adgang til. Er Barnet ligegyldig, er det Forældrenes Pligt at indpode det Respekt for dets egne smaa uskyldige Hemmeligheder. Det maa være en Æressag for Forældrene ikke at lade sig overvælde af Nysgerrighed og forske i Barnets Dagbøger, hvis Tilfældet skulde give dem Anledning.

Der er Mennesker, som muligvis aldrig vil faa saa stor Tillid til nogen, at de vil betro Dagbogsoptegnelser til et andet Væsen. Det er ogsaa muligt, at visse Dagbøger vil blive saa fyldte med bitre og sørgelige Hemmeligheder og Bekendelser, at det var det bedste, om de gik i Graven med Vedkommende. Men disse Undtagelser gør ikke Dag-

bogen i Almindelighed til en Fare. Og det er sikkert, at hvor der ikke er Tale om sindsforvirrede eller arveligt belastede Forbrydernaturer, vil Dagbogen være Værn mod mange Fristelser og berede stor Glæde.

DE TRE SØSTRE

Louise siger: *Idealet af en Lærer vilde være det Menneske, hvem Forsynet har forlenet med et saa bedaarende Smil, at det virker paa Børnene som en Trylleføjte. Saaledes at de, uden at overlægge Grunden, gør alt, hvad der staar i deres Magt, for saa ofte som muligt at se det vidunderlige Natursyn.*

Et saadant Smil behøver hverken at følges af Skønhed eller herlig Skabning, hvilket atter er noget for sig. Skønhed tiltaler Øjet, men Smilet taler til alle Sandser, til Forstand og Hjerte. Smilet vil sejre over Tusinde Sjæle, hvor Skønheden sejrer over ti.

Kærligheden er en Verden, hvis Poler endnu ikke er fundne, en Verden, hvor umaadelige Landstrækninger endnu ikke er kaartlagt. Hvem kan nævne Grunden til Tiltrækningskraften mellem Mennesker? Den er der, eller den er der ikke. Der findes Lærere med en saadan Suggestionskraft, at de kan bibringe spanske Børn Kundska-

ber, uden selv at kunne et Ord spansk, og uden at Børnene forstaar deres Sprog. Tiltrækningskraften overfører den attraaede Viden.

Ofte fatter man ikke, hvorfor en Lærer er elsket af sine Elever, men det viser sig altid, at Børnene har Ret. De kaster aldrig — som Voksne saa ofte — deres Kærlighed paa en Uværdig.

Den Lærer, der føler sin Stolthed saaret, fordi Børnene kommer med alskens Spørgsmaal, han ikke kan besvare, forstaar ikke Barnesindet. Ganske vist har Barnet en Tilbøjelighed til at tillægge Autoriteterne Almagt, men netop for Barnet falder Guden ikke fra sin Piedestal, selv om det ser, at det har sin Grændse med Almagten og Alvidenheden. Moderen faar ikke mindre Betydning eller forringes i Barnets Øjne, fordi hun ikke evner at tage Stjernerne ned fra Himlen og give det som Legetøj. Barnet faar snarest den Lærer mere kær, der trøstigt tør sige: — Kære Barn, jeg har ingen Anelse om det, du spørger om, men vi kan i Forening slaa efter i et Konversationsleksikon!

Ikke faa Lærere fører en Dobbelttilværelse. Udenfor Skolen er de sig selv: Mennesker; men saa saare de betræder Skolen, anlægger de et Maskevæsen, dels fordi de tror, deres Værdighed fordrer det, dels fordi de tror, de kommer længst med Børnene paa den Maade. Dette er en skæbnesvanger Fejltagelse. Læreren maa kun være sig selv overfor Børnene. Thi disse gennemskuer med

genialt Skarpsind enhver noksaa lille Paatagethed og foragter den og tager Hævn for den, medens deres Retfærdighed tillader dem at respektere selv den vanskeligste og mest pedantiske Personlighed. Personligheden er det nøgne Selv, uden nogen Slags Forklædning, uden Forsøg paa at imitere andre. Paa Skolen har saaledes den kedeligste Lærer samme Ret som den charmerende Kunstner, blot de bægge er sig selv.

— — —

Og vi taler om de tre Søstre, de tre Lærere, der i deres store Forskellighed har en saa uhyre Magt over Børnene.

Elsa er en Original. Hun har lidt meget i sin Ungdom, er bleven drillet og saaret og gjort utilfreds med sit Ydre og med sit Indre. Nu har hun affundet sig med Skæbnen og — uden Had — lukket sig ude fra Verden. Hun lever nu kun i den Verden, hun skaber for Børnene, en renere, finere og mere ideel Verden, end den, der er synlig for andre. Hun aabner sit varme Hjerte for Dyrene, Naturen og Børnene. Helst vilde hun være Lærer for døvstumme, blinde eller aandelig forsømte Børn. Da hun ikke blev det, har hun gjort sig til Opgave at udjævne Forskellen mellem Solskinsbørnene og de Børn, hvis Natur og Tilbøjeligheder henviser dem til Skyggesiden af Tilværelsen.

Hun har en kostelig Evne til at forgylde Barndommen for de misforstaaede, undertrykte, svagtbegavede. Hendes Klasse er gammeltestamentlig retfærdig. Det Barn, der ude i Livet fejres som klog, smuk og begavet, behandles hos hende med sund og ligevægtig Naturlighed, medens det Barn, hvem alt dette blev nægtet, her indhylles i en saadan Kærlighed og Lyksalighed, at det hele Livet vil have et Overskud at tære paa.

Det Barn, der har tilbragt fire Aar, saa langt strækker hendes Klasseregimente sig, under Elsas skærmende Vinger, kan aldrig blive helt fattig eller helt ensom eller helt ulykkelig. Hun har optøet dets Hjerte, udfoldet dets Sjæl.

Naar hun forlader Skolen, hænder det ofte, at nede paa Gaden staar en ung Officer, en ung Student eller en ung Frue og venter for at faa en Hilsen af Elsa. De glemmer hende aldrig. Betegnende for Virkningen, hun udøver, er hin Udtalelse af en ung Mand: — Ingen Mand, der som Dreng har gaaet i Skole hos Frøken Elsa, vil nogensinde komme til at se ned paa Kvinden!

I denne, som i andre Skoler, retter Vidnesbyrdene sig almindeligvis efter Præstationerne. Saadan gaar det ikke til i Elsas Klasse. Vilde man dèr spørge Børnene: — Hvem er den dygtigste hos jer? Hvem skriver de bedste Stile? kunde de finde paa at udpege det dummeste Barn. Det begavede Barns Ydelser modtages som noget selvfølgeligt,

medens det ubegavede tiljubles for den mindste Fejl — det *ikke* har begaaet!

At læse lønlige Tanker, at opdage skjulte Sorger, at faa Taarer, der er ved at sprænge et lille Barnehjerte, til at flyde, det er Elsas Gerning.

Aldrig ler og pludrer hun i Pavserne med de andre Lærere. Hun fortæller ikke om sine Børn — hun vilde kalde det „at udlevere" dem. Men gaar man forbi hendes Klasse, høres bestandig en yndig kvidrende Barnelatter, hvortil hendes Altstemme danner Sangbunden. Hun stiger ikke ned og agerer barnlig. Hun lever kun Barnets Liv. For Børnene er hun ofte mere end „en anden Moder", thi faa Mødre kan give sig saa helt hen til Børnene. Det er kun muligt for dem, der, som Elsa, har afbrudt al Forbindelse med Verden, dem, der helt har glemt deres eget Selv.

Hun holder sit Forhold til Børnene skarpt afgrænset, og ingen Fremmed har overværet hendes Timer. Aldrig vilde hun tillade nogen af Skolens Lærere — end ikke Louise — at bivaane fem Minutters Undervisning. Børnene er hende for hellige og dyrebare til, at hun vil have Renheden i deres Væsen profaneret af noget, der kunde synes at have med Udstilling at gøre.

Børnebreve og Børnestile, der ellers saa ofte drøftes ved Lærersammenkomster, opbevarer hun strengt, end ikke hendes Søskende faar dem at se.

De store Festdage fejrer hun alene med Klassen.

Naar Skolen gør samlede Udflugter, deltager hendes Klasse ikke, medens hun ofte en Dag fra Morgenstunden drager ud med sine Børn.

Men saa hemmelig hendes Metode er, Resultatet er aabenbart. Hendes Drenge er Ridderligheden selv, hendes Smaapiger er kvindelige i enhver Bevægelse, enhver Handling. Børnene opfører sig med en festlig Hensynstagen, der næsten er ufattelig, hvor det drejer sig om smaa Børn. De er muntre, men uden Vildskab, de er uafhængige af Vejr, de kender ikke Luner eller Gnavenhed. De skændes ikke, haarde eller uvenlige Ord høres aldrig mellem dem — hverken paa Skolen eller i Hjemmet. Det nervøse Barn bliver under Elsas Indflydelse roligt, det indbildske beskedent, det sky frimodigt. Den lille erklærede Skønhed hører op med at se sig i alle Spejle, det hæslige Barn bringes til at straale af Fryd over en ny Haarsløjfe, som hele Klassen finder klæder hende fortryllende.

Og ved Aarsprøven udmærker Elsas Klasse sig i alle Fag.

— — —

Søsteren *Sophie* er den fødte Kunstner, elskværdig, aandfuld, springende. Overfor hende har man undertiden den Følelse, som om hun var en Sæbeboble, der for Øjnene af én kunde svinde hen og opløse sig i det bare intet.

Hun er lunefuld. Hun vækker de stormende

Lidenskaber. Alle Børnene vil gifte sig med hende, naar de bliver store. Deres Fantasi bygger Luftslotte, hvori Sophie skal bo.

I Modsætning til Elsa er hun fortrinsvis de begavede Børns Lærer. Ogsaa hun viser det ømmeste Hensyn overfor de mindre begavede, men det beror mere paa Medlidenhed end paa Forstaaelse endsige Forkærlighed. Hendes hele Livssyn og Temperament henviser hende til de kunstnerisk begavede Børn. Fra den første Skoledag véd hun, blot ved at iagttage Børnenes Ansigt og Væsen, hvilket Barn der digter, hvilket der er musikalsk, hvem der danser, tegner, hvem der har Evner som Deklamator eller Skuespiller. Hun er Hverdagsbarnets samvittighedsfulde Lærer, men hendes store Evner udfolder sig først, naar hun har med Festbarnet, Særbegavelsen at gøre.

Hendes alfelette spæde Skikkelse er af utrolig Udholdenhed, hendes Livfuldhed er uden Grænse, og hendes Iderigdom ikke som en evigt rislende Kilde men som et brusende Vandfald.

„*Hvert Barn er som et dejligt uskrevet Eventyr*“, siger hun. Trods hendes Kunstnernatur besidder hun Sliderens Taalmodighed overfor den enkelte Opgave. Og hendes Organiseringstalent giver hende Magt over alle Slags Børn. Et næsten umærkeligt Nik, en Bevægelse med Øjenvipperne, Anelsen af et Smil virker paa Børnene mere end lange indgaaende Forklaringer. Hun er i Kraft af

sit Væsen som en af de store Dirigenter, der fortryller og betvinger det slettest sammenspillede Orkester, saa Tilhøreren tror at staa overfor et Førsterangs Kapel.

Ser man hende mellem Børnene, har man det Indtryk, at Titania er steget ned paa en Eng og danser med sine Alfer paa det grønne Græs. En af hendes Undervisningstimer er kaad og gækkende som selve Skærsommernatsdrømmen.

— — —

Og nu den tredje, *Clara,* hun er simpelthen det glade frimodige Barn. Hun er genial, paa samme Maade som Barnet. Hun er og bliver Barn og intet andet. Som Barn har hun ikke fem men hundrede Sandser, alle lige friske og modtagelige. Som Barnet kan hun forbavses over alt. Naar hun fortæller Børnene om Jordens Form og Naturens Undere, lytter hun til sine egne Ord med samme forundrede Optagethed som Børnene; alt bliver i Øjeblikket atter nyt. Naar de store opmærksomme Barneøjne er vendt imod hende, oplever hun med dem Eventyrene, hun selv fortæller. Hun leger ikke med Børnene for at more dem, men fordi det synes hende saa naturligt, ja det eneste naturlige. Hun er det mest kundskabsrige og mest udviklede Barn i sin Klasse — og da hun tillige er det sundeste, klogeste, stærkeste og mest afholdte Barn, er det ikke mærkeligt, at hun faar Lov at indtage Førerstillingen. Hun udfinder og opfinder stadig nye Un-

dervisningsmetoder, der hver for sig er henrivende Lege. Hun har ikke fjerneste Anelse om, at visse af hendes Metoder er fuldkommen geniale. Vovede nogen at sige sligt til hende, vilde Takken,man fik, blive et lynende Blik. Hun vilde tro, man gjorde sig lystig over hende.

Naar hun træder ind i Klassen, véd baade Børnene og hun, at nu begynder en dejlig og forunderlig Leg, der blot desværre altfor brat afbrydes af Skoleklokken. Men heldigvis har man jo Lov at lege videre i Frikvarterne. Læser hun muntre Fortællinger, er hendes Latter den kaadeste, læser hun bedrøvelige Digte, græder hun selv de salteste Taarer.

Hun studerer Frøer, Regnorme og Myrer med samme nysgerrige Interesse som Børnene, og hendes Klasses Udflugter vilde bringe en Robinson Crusoe, en Cooper, ja en Nic Carter til at blegne af Misundelse. Saamange og saa utrolige Oplevelser hænder paa den almindeligste Landevej, naar Clara er Tur med sine Børn.

Hun lærer dem at tegne Kaart over Egnene, de vandrer igennem. Stundom lader hun dem lave Vejkaart iforvejen, og saa skal der vandres efter Kaartet. Ve da Fejltagelserne! Thi det kan jo hænde, man maa gennemtrænge „Urskove“, sprænge Bjærge bort — eller klatre over dem, eller drikke Have ud og lignende Smaating. Næste Gang gør man sig mere Umage.

Frøken Clara stiller store Fordringer til sine Børn, og ingen Forsømmelse tillades, men om Straf bliver der dog aldrig Tale. Jo, en eneste Gang, og det faldt saaledes ud: *Kurt* sjuskede utilladeligt med sin Skrift, og ingen Forestillinger hjalp. Clara siger da i sin Vaande til Drengen: — Véd du, Kurt, der bliver ikke andet for, hvis du skriver ligesaa grimt imorgen, maa vi to sidde tilbage, naar de andre gaar hjem! Kurt ser brødebetynget ud og giver gyldne Løfter, og møder Dagen efter med samme Kragetæer. Clara venter til Skoletiden er omme: — Ja, saa maa vi to altsaa blive tilbage og prøve paa at skrive uden Sjuskeri! Kurt stikker i hjerteskærende Hyl, og Clara blødgøres og giver ham endnu en Dags Frist. Hun véd, at Drengen kan. Skolens Opgaver løser han smukt, men hvad der udføres hjemme, skorter det meget paa. Næste Dag er det som før, Kurt har øjensynlig glemt alle Løfter. Clara siger da straks: — Ja, nu er der ingen Pardon, idag *maa* du blive, naar de andre gaar! Kurts Hylen hindrer al Undervisning, alle beklager ham, han føler sig som Martyr. Clara er selv ikke glad, hun er en Modstander af al Sidden efter, og dog, noget maa gøres. Hun faar en Ide: — Gaa ind til min Søster og vis hende dit Skrivehefte, og spørg, om du ikke har fortjent at sidde efter! Kurt gaar og kommer lykkestraalende tilbage med Frøken Elsa, der er nærved at græde ved Tanken om, at man kunde nænne at

lade en otte Aars Dreng sidde efter. Hvad er sket? Hele Klassen har undersøgt hans Skrivehefte, og alle har fundet ud, at Skylden for den slemme Skrift maa findes enten hos Pennen eller Blækket. Og hvert Barn forærer ham nu en flunkende ny Pen, et fint Penneskaft, nyt Trækpapir, ja, en Flaske Blæk. Kurt beviser omgaaende, at Børnene har haft Ret: han skriver nu elegant som aldrig før. Men Dagen efter er Heftet med Hjemmearbejdet et Ø-Rige af Klatter og overflødige Sving. Clara tager sig sammen: Denne Dag *skal* Kurt sidde efter! Da de andre Børn er ved at pakke ind for at gaa hjem, høres Kurts fortvivlede Jamren over den ganske Skole.

Seksaarige Marylkas lille Hjerte bløder af Medfølelse. Hun lister ind, lægger Armene om Kurts Hals og siger halvhøjt og indtrængende: — Men Kurt, det er da ikke noget at være ked af! Du holder da saa meget af at være her paa Skolen! Ikke? Kurt nikker og græder videre. — Naa, ja, véd du, jeg synes bare, det maa være dejligt at faa Lov at blive en hel Time længere! Jeg vilde ønske det var mig. Og det vil vi allesammen!

Kurt ser forbavset paa hende. Tanken er ham ny men ganske indlysende. Og nu slaar han om, som Børn Gudskelov kan i mindre end et Nu. Han springer op fra sin Eftersidderplads, klapper i Hænderne og hujer — Taarerne hænger endnu i

hans lange Øjenvipper — Hurra, Hurra, jeg maa blive en hel Time længere end alle andre!

Slaget er for Clara uigenkaldelig tabt. Hun tør jo ikke gøre noget Forsøg paa at omstyrte Marylkas ophøjede Syn paa Skolen, men — Kurt maa dog vænnes af med at lave Ø-Rige af Klatter og Kragetæer istedetfor Bogstaver. Saa lysner det i hendes Hjerne.

— Kurt, siger hun, naar du er paa Skolen, skriver du smukkere end de allerfleste, og hjemme skriver du som en lille Gris, der dypper Halen i Blækhuset, fordi den ingen anden Pen har. Hvis du nu prøvede paa, naar du er hjemme og skal skrive, at bilde dig ind, du sidder her i Klassen, og vi allesammen sidder omkring dig, tror du saa ikke, det gik bedre?

Kurt slaar ud i Luften med sin lille faste Næve. Det betyder omtrent det samme som, naar et dansk Drengebarn siger: — Jo, det kan du tage Gift paa!

Og hver Eftermiddag sætter Clara sig til Telefonen og maner Kurt til at bilde sig ind, han sidder paa Skolen — og Skriveheftet er ikke til at kende! En Uge kun behøves denne Manen, saa er Kurt i Vanen.

I Claras Klasse trives Erotiken lystigt, og mange smaa Kærestepar sidder ved Pult sammen, beskyttet baade af hende og Kameraterne. Ofte gaar hun i Forbøn for to unge Elskende, som man grumt vil adskille og anbringe i forskellig Klasse, fordi

den ene er lidt mere fremmelig end den anden. Hun indser rigtigt, at Elskoven i det levende Liv er en langt større Bevægkraft end Kundskaberne.

Hun er Børnenes erklærede Ridder, og ingen Drage — i Skikkelse af uforstaaende Forældre eller Formyndere — har saa mange ildspyende Hoveder, at hun ikke er rede til at gaa i Kamp og hugge dem af hvert og et.

Og hvad opnaar hun saa? At Børnenes Liv bliver en uafbrudt Fest, Fest i Nuet, Fest i Mindet, og Fest i Forventningen. Hun har forstaaet at gøre den Videbegærlighed — Voksne kalder det Nysgerrighed — der bor i hvert ungt Væsen, frugtbringende, saavel for Skole som for Liv. Hendes Børn skriver de varmeste og livfuldeste Breve, de naturligste og personligste Stile og gør næsten ingen orthografiske Fejl. Deres Haandskrift er saa sikker og smuk, at man ikke skulde tro, den skyldtes Børn paa otte Aar.

Medens hun lader dem løse svære Regneopgaver i Hovedet, lader hun dem som Adspredelse gøre gymnastiske Øvelser, medens de synger Korsange, lader hun dem afskrive Digte fra Skoletavlen. Hun trænerer paa samme Tid deres Hjerne, deres Legeme og deres Selvstændighed. Børnene bringes til at udføre hele Kunststykker, blot fordi de gaar ud fra: — Naar Frøken Clara har sagt, at vi kan, saa kan vi! Denne Tillid vil senere faa dem til at kunne flytte Bjærge.

Claras Børn elsker alt levende, og elsker den hele vide Verden. Selv det visne Blad holder de af, de véd, hvor yndigt det engang foldede sig ud og rørtes af Vinden. De fører sig med Anstand, men uden Spor af Dydsfornemmelse. De begaar en Mængde dumme Streger, som de skrifter uden mindste Anger eller Samvittighedsnag. De hvisker aldrig, og de lyver ikke. Børn lyver kun, naar de har noget at skjule, og her er intet at skjule, da enhver med Henrykkelse lytter til alt, hvad man har at berette.

Hos Clara indgaaes altsaa de fleste Forlovelser, men, naar Sandheden skal siges, hos Clara findes ogsaa de fleste hævede Forlovelser.

DE ALLERMINDSTE

Det er forbudt at følge Børnene længere end til Døren. De skal selv gaa opad Trapperne. Ogsaa første Gang. Nu sker det hyppigt, at de, skøndt man jo har fortalt dem allehaande rart om Skolen, naar det store Øjeblik nærmer sig, overfaldes af vild Skræk. De stikker i Skraal og bliver staaende ved Foden af Trappen.

Der finder saa Frøken Sophie saadan en arm lille Sjæl. Hun tager det bitterligt grædende Barn ved Haanden: — Du er bange, ikke? Det er jeg ogsaa. Skal vi to gaa op sammen?

Hun er saa lille og spæd, at Drengen godt kan forstaa, hun ogsaa er bange, og nu følges de ad. Men paa Vejen opdager han hendes lange Kjole og bliver betænkelig: — Er du maaske Lærer? — Nej, jeg er her bare for at lege med Børnene!

Og det sker, at Børn hele to Aar hver Dag har med Frøken Sophie at gøre uden at ane, hun er der for andet end „for at lege med dem".

Hun gaar ind i Klassen. Der er en Støj og et

Mudder. Sophie begynder at fortælle en Historie, for Eksempel om en Løve eller en Tiger. Saa saare der tales om Dyr, er alle Børn interesseret. En har set, en har hørt om en Løve, en har et Løveskind paa Væggen. De taler i Munden paa hverandre.

Det gaar jo ikke an. Hun beder dem om at tale én ad Gangen og række to Fingre i Vejret, naar de har noget at sige. En lille Dreng sidder længe og vrikker med Fingrene, bøjer en ned, saa to, saa tre, stritter dem alle ud og giver sig endelig til at græde. Da man spørger, forklarer han: — Jeg ved noget om en Løve, men jeg kan ikke finde to Fingre, som vil staa op, de vil allesammen ligge paa Knæ!

Der fortælles alt muligt — og umuligt — om Løven. En lille Jomfru rækker to lydige Fingre i Vejret og siger: — Engang gik vi over en Eng, og dér laa en lille død Fugl, og den begravede vi! Sophie indvender: — Lille Trude, vi taler jo kun om Løven nu! Trude stikker atter to Fingre i Vejret. (Pigerne er altid mere behændige end Drengene), og svarer: — Jamen det var virkelig en Fugl, for den havde sletingen Tænder, og den havde Vinger!

I Skolen indførtes engang noget der hed „Flidsopgaver", og som bestod deri, at Børnene for at glæde Læreren skulde udføre et eller andet Arbejde i Hjemmet. I Haandgerningstimen lærte de

at lave bittesmaa Silkeflag. Sophie sagde til en Dreng: — Hør, ved du hvad, du kunde i Grunden lave saadan et Flag hjemme som Flidsopgave! Han gør det, og som altid, naar Børnene gør noget, der ikke er strengt foreskrevet, var Lærerens Glæde stormende.

Næste Dag bringer et Barn en Gummibold, et andet en Mariehøne i en Tændstikæske, et tredje en Figen, hvoraf der er gnasket en lille Stump. Sophie siger forundret: — Jeg har jo ikke Fødselsdag! Børnene raaber i Kor: — Nej, nej, det er *Flidsopgaver!* De har forstaaet, at Flidsopgaver er alt, hvad de medbringer hjemmefra for at glæde Læreren. Saa forklarer hun dem tydeligt, hvad en Flidsopgave er, og deres Opfindsomhed paa dette Omraade er ualmindelig. Den ene bringer et Ark Kommaer, den anden viser ti glindsende Negle, som det sikkert har taget Timer at faa i den Stand, en Tredje bringer hende en Lap Flonel, en Tomme bred og to Tommer lang med en Flænge i Midten. — Hvad er det? spørger Sophie. — Det er et Par Bukser til mit Barn, naar jeg faar et!

Der indøves en fransk Sang med Børnene. Ordet: „Sans souci“ forekommer deri. Der spørges, om alle kender Ordets Betydning, og der skal svares med Eksempler. Alle Børnene ryster paa Hovedet som gamle Folk, naar de taler om kummerfulde Ting, og enhver fortæller nu det modsatte

af sans souci. Den ene siger: — Mamas Haar begynder at blive graat, og vi ved ikke hvad vi skal gøre derved, for Papa vil ikke have, at hun maa farve det! *Steffen* sukker: — Vores Kokkepige er saa streng mod Mama, og naar Mama siger noget, siger hun, „saa gaar jeg", og Mama kan ikke lave Mad, men Mama er saa smuk! *Anna* raaber: — Mine Tinsoldater staar ikke godt, naar en falder, saa falder de allesammen, og saa tror Folk, at de er falden i Krigen, og jeg fører slet ikke Krig! *Karl* sidder og stirrer frem for sig. Hans Ansigt udtrykker ægte Mandfolkssorg og Genvordighed. Endelig siger han med tykt Mæle: — Alice vil ikke bide af mit Æble! Sophie beder Alice bide af hans Æble, og i Pavsen ser hun Karl lokkende og truende forfølge den selv æblespisende Alice med sit Æble. Han mumler ustandseligt det samme. Omsider tyder Sophie Ordene: — Du skal bide, fordi jeg elsker dig! Og da Alice vil vise sig som standhaftig Kvinde, tvinger han graadkvalt Æblet ind mod hendes Mund! — *Du skal bide, fordi jeg elsker dig!*

Ernst er født Dirigent. Han indstuderer Danse med Kameraterne og er overbevist om sin egen Magt og Fuldkommenhed. Derfor kan han ikke begribe, at han ikke paa samme Tid kan dirigere, vende Nodeblade for den elskede og selv spille Violin. Han nødes til at modtage lidt Hjælp af Frøken Sophie. Han dirigerer med alle en Kapel-

mesters Bevægelser, stryger en indbildt Lok bort fra Øjnene, tysser med venstre Haand ad indbildte Basser i Baggrunden, laver Kunstpavser og frembringer hendøende Pianissimoer. Han arbejder med Arme og Ben. Nylig fuldendte han sin første Komposition, og han bringer nu Noderne til Frøken Sophie og beder hende „om at gøre den istand". Hun tager Papiret. Ja, ganske vist er det malet fuldt af Noder, men hverken er Nodernes Værdi angivet eller Takt eller Tonart! Sophie tillader sig at spørge, hvad det skal være. Ernst svarer: — En Indtogsmarsch, det kan du dog se! Og nu hjælper der ingen Kæremor. Sophie maa arrangere Noderne, inddele dem i Takt og finde Tonart. Hun sætter sig til Klaveret og begynder at spille. Ernst ryster strengt paa Hovedet og viser hende, hvorledes omtrent han har tænkt sig det, og det hele klares ved fælles Hjælp. Til Slut siger Komponisten med klædelig Beskedenhed: — Tror du ikke nok, den ihvertfald er ligesaa god som Indtogsmarschen i Tannhäuser?

Midt i en Time faar Sophie Brev fra en af Smaapigerne: — Vi beder dig om et viktikt Raad der er meget viktikt. Lili skrev et Brev til Kitty Elly vilde ogsaa læse det, men det vilde Kitty ikke have og hun rev sedlen væg fra Elly og det blev Kitty vred over lili vilde have Brevet imidlertid havde Elly alerede læst det og nu er lili vred hun danser med i Juledansen men hun ser skræk eli fornærmet

ud. Vær saa god at hjælpe os strarks det haster det gælder Liv og Død.

Børnene er seks Aar og har lige lært at skrive.

Herbert rækker to Fingre i Vejret og beder om Lov at gaa op til Kathedret og hviske noget til Sophie: — Jeg syntes altid før, at Elly var saa smuk som en Engel, men igaar saa hun paa mig med saadan en uvenlig Tone (han forveksler ikke Blik og Tone men forbinder dem) og nu synes jeg, at hun er ligesaa ækel som et Skelet. Tror du ikke nok, at hun igen bliver smuk?

Man taler om Trækfuglene, og *Lucy* siger: — Inat kunde jeg ikke sove, for Mama skal have et lille Barn i Februar, og nu er alle Trækfuglene i Syden, og jeg ved ikke, hvad vi skal gøre for at faa vores Barn!

Hver Dag spiller Sophie Violin for Børnene, og de holder meget af at høre derpaa. *Robert* er heftigt forelsket i Trude, og især føler han Elskovens Salighed, naar Sophie spiller. Pludselig finder han paa, at han vil ogsaa spille Violin for at kunne spille for Trude, der ikke gengælder hans Kærlighed. Han gaar hjem og tigger Moderen om at faa en Violin. Moderen siger: — Du kan jo ikke spille! Han svarer: — Jo, det kan jeg. Jeg kan spille saa kønt som Fuglene synger, og som .. som .. Roserne ... og som Skyerne ... Aah, giv mig en Violin!

Han faar den og begiver sig frydefuld til Sko-

len. Han vil straks spille for Trude. Han tager Violinen, lægger den til Kinden, som han har set Frøken Sophie gøre, smiler til Trude, lægger Buen til Strængene og — — —

Hans Smerte, da han fatter, at han ikke kan spille, er sønderrivende.

Hvert af Børnene skal synge en Sang. De maa selv vælge. Da Turen kommer til *Willy*, staar han op og begynder at fortælle om Rødhætte og Ulven. Han bliver afbrudt. Han skal jo synge. Atter begynder han at fortælle om Rødhætte, nu forklares det ham alvorligt, at han ikke maa fortælle, at han kun maa synge, og saa begynder han for tredje Gang at synge til Melodien: „O, Tannenbaum, o Tannenbaum — —“ om Rødhætte og Ulven!

Martin er noget for sig selv. Han gør alt paa sin egen Maner. Han handler ikke af Trods og han agerer ikke, men hans Fantasi driver til at vende og dreje den almindeligste Ting, til han faar noget andet end oprindelig ment ud af det.

Man beder ham om at skrive en Side fuld af „i“er. Han bringer et Blad Papir, hvorover er malet et eneste kæmpemæssigt „i“. Sophie vogter sig for at le højt og siger: — Dette er at ødsle med Plads; paa et saa stort Papir kunde du mageligt have hundrede „i“er. Vis mig nu, at du ogsaa kan gøre det! Martin gaar hen til sin Plads og bringer lidt efter et Blad, hvor han har skrevet

Linje efter Linje af sammenhængende Zigzag-sving, der med god Vilje kan — naar man véd det — opfattes som „i"er. Sophie gør ham nu opmærksom paa, at „i"erne ikke skal hænge sammen men staa tydelig og klart hver for sig. Martin ser paa hende og svarer: — Det synes jeg er at ødsle med Tiden! For den Dag har Martin sejret.

Man taler om Jakob og Isaak og hans Sønner, og Sophie spørger: — Hvorfor holdt Isaak mest af Esau? Martin tænker sig om: — Du kan tro, han har haft sine gode Grunde!

Frøken Clara fortæller mig om den urolige Kurt: — Han snakker og pjatter, hvisker og tisker, vender og drejer sig og forstyrrer hele Klassen. Det er vanskeligt at være seks Aar gammel og have en saa urolig Sidekammerat og ikke lade sig smitte. Men hvor skal jeg anbringe Drengen? Saa faar jeg en usalig Idé: Frits, der er Magdas Nabo, skal akkurat nu nogle Uger paa Landet for at komme til Kræfter, lad os prøve at sætte Kurt hen til Magda, hun er saa skikkelig og blid og stilfærdig, hun lader sig saamænd ikke forstyrre, hvad han end finder paa.

At jeg kunde bringe det over mit Hjerte! Der gaar jeg og bilder mig ind, jeg forstaar mig paa Børn!, og jeg mærker ikke engang, hvor det stakkels Barn lider under Naboskabet! Uden at fortrække en Mine sidder hun dèr og stirrer paa mig med sine store bedrøvede Øjne. Men hun ser altid lidt

trist ud, saa jeg finder intet paafaldende deri. Men næste Dag er det, som om hendes Blik er bebrejdende rettet paa mig. Alligevel fatter jeg ikke Grunden. Flere Gange spørger jeg: — Er der noget iveien med dig, Magda? Hun svarer ikke, fortrækker ikke en Mine, men Øjnene ser endnu større ud end ellers, og Blikket er en Anelse alvorligere.

Først ved Middagstide opdager jeg et lille Brev, der fra Klokken ni om Morgenen har ligget paa mit Bord. Brevet er skrevet med Magdas store kraftige, klare Bogstaver, som hver Dag forbavsede mig paany ved Tanken om, at hun kun har gaaet i Skole i tre-fire Maaneder, og ikke kendte et Bogstav, da hun kom.

— Kære Frøken. Jeg vilde saa gerne at Kurt rejste et annet Sted hen. For hans Pesøg er mig forslemt. for det Pesøg er jeg ikke henrygget. Han er mig altfor urolig. jeg har snart bare fejl naar jeg Skriver og Det er Kurts Skyld Ene og Alene!

Magda.

Meli er meget interesseret i de ti Bud, som hun nylig har lært om i Skolen. Hun taler ustandseligt derom og vil gerne anvende sin Viden. Men undertiden løber hun lidt Surr i Budenes Rækkefølge, som den Dag, hvor hun fra Vinduet ser en Kusk ubarmhjertigt piske løs paa en Hest. Ude af sig selv

river hun Vinduet op og raaber til den forbløffede Kusk: De, væmmelige Dyrplager dernede, har De maaske glemt det sjette Bud? Manden ser op, og da han ser hendes lille vredesophidsede Ansigt, smiler han, vinker med Pisken og kører videre uden at slaa Hesten, og Meli er stolt sikker paa, at det er hendes Formaning om det sjette Bud, der har frugtet.

Samme Meli, der altid overfører i Livet, hvad hun erfarer i Skolen, sidder en Dag ude i Haven og graver med en Træske i Jorden. Ved hendes Side staar en lille Medicinflaske fuld af Vand. Hunden kommer løbende og er saa uheldig at vælte Flasken. Barnet raaber: — Hjælp, Hjælp! Faderen styrter til: — Hvad er der sket? Hvad raaber du om Hjælp for? — Vand Papa, Vand, skynd dig, skynd dig endelig! Den skikkelige Fader henter Vand, og Meli aander befriet op. — — Naa, hvad skulde du saa have Vandet til? Meli ser stort og belærende paa Faderen: — Aah, du ved maaske ikke, at Jordkuglen er helt fuld af gloende Ild? Jeg graver for at faa Ilden at se. Men jeg maa passe paa at have Vand, for ellers risikerer jeg jo, at hele Haven brænder op!

OTTEAARIGE SKRIBENTER

En af Grundene til, at Børnene i denne Skole har en saa forbavsende Stilsands og formaar at udtrykke sig saa frit og personligt i Breve, skyldes sikkert Indførelsen af „Timinuttersopgaverne". I de lave Klasser forekommer disse næsten dagligt.

Saasnart Børnene kan skrive nogenlunde rent, det vil sige — takket være „den lystige Gramatik" — fra deres syvende Aar, faar de et Tema opgivet og kan nu skrive, hvad de lyster, langt eller kort, kun maa det ikke vare mere end ti Minutter. Og under Arbejdet bliver der ikke talt.

Børnene slipper for at sidde og spekulere over, hvad de skal skrive og har ingen Frygt for Retskrivningen. De springer hovedkulds ud paa det dybe Vand og mærker til deres Glæde, hvor let det er at svømme.

Hjernen vænnes til hurtigt at fatte Beslutning og ikke vakle eller tøve. Utrolig hurtigt lærer Børnene at beregne Tiden, saa Opgaven baade har Begyndelse og Slutning, og Tiden dog ikke over-

skrides. Der bliver hverken rost eller dadlet, men Opgaverne bliver bagefter læst højt og er saa en Kilde til stor Fryd og mange Latterudbrud.

Børnenes Frimodighed er saa stor, at de ikke lader sig forlede til noget, der gaar mod deres Natur — ikke engang Læreren formaar dette. Saaledes hændte det, at en Lærer bad dem skrive om Krig. Det skete paa et Tidspunkt, hvor Bladene var fulde af Krigsberetninger fra Nabolandene, og hvor hver Nat i al Hemmelighed Soldater blev ført til Grændsen, da man var bange, Fædrelandet skulde blive nødt til ogsaa at føre Krig.

De otteaarige Unger sad ganske stille, medens Læreren fremsatte sit Ønske. I første Øjeblik var de som lammede. Saa begyndte de at mumle, og straks efter genlød Klassen af vilde Protesthyl: — Vi vil ikke skrive om Krig! Krig er væmmelig! Vi vil ikke skrive om Blod! Giv os en anden Opgave!

Læreren, der indvendig var stolt over Børnenes Holdning, vilde prøve deres Standhaftighed, og sagde: — I kan jo skrive, at Krig er hæslig og modbydelig! Men Børnene rystede paa Hovedet: — Nej, nej! Ikke om Krig, vi vil ikke skrive om Krig!

Engang tilbød en ung Ingenieur at holde et Foredrag for denne Klasse om Automobilsport og om, hvorledes en Automobil var indrettet, og hvorledes man fik Herredømme over den. Han havde

skrevet Bøger om dette, og var af Staten ansat som øverste Opsyn med Chauffeurerne. Nu bad man Børnene om, i en Timinuttersopgave, at takke ham for hans Tilbud. Det faldt ikke Læreren ind, at Børnene ikke vilde tage imod det. Men Omforladelse, det viste sig, at medens de Tiaarige nærede den mest glødende Interesse for Automobiler, og hvad dertil hørte, havde de Otteaarige intetsomhelst tilovers for denne Sport.

Høfligt og under mange Undskyldninger takkede de Ingenieuren for hans Elskværdighed — og bad ham om at tale om noget helt andet!

En vilde vide, hvorfor man ikke kunde føre Vandet op i de høje Huse i New York. En ønskede et Foredrag om Rugekasser for Kalkuner. En foretrak at høre om Napoleon. En om Meteorstene. Men alle havde de paa Fornemmelsen, at naar han viste dem den Høflighed at tilbyde at tale om Automobiler, burde de kvittere ved ogsaa at fortælle ham lidt om disse, og saaledes kom det, at enhver i Slutningen af Brevet, fortalte, hvad han havde set eller hørt om — Automobilulykker! Den, der var helt ukendt paa Omraadet, nøjedes med at skildre et Jernbanesammenstød, en Skibsulykke, ja, hvorledes en Røgter var bleven stanget af en gal Tyr.

Børnene er saa fri for Dressur, at alt hvad de skriver, er præget af deres egen personlige Opfattelse. Læreren, der jo kender de forskellige Haand-

skrifter, vilde ogsaa uden dette gennem Indholdet alene kende hvert enkelt Barn.

Den Stil, som Barnet saaledes erhverver — eller maaske snarere, som slipper for at ødelægges — bibeholdes for Tid og Evighed. Mange fine og højtbegavede Mennesker kæmper forgæves, saalænge de lever, for at tilegne sig en personlig Stil. De er og bliver Slaver af den konventionelle Stil, der i Barneaarene blev dem indpodet af tørre, uforstaaende Lærere.

Naturligvis forekommer der Tilfælde, hvor ogsaa Børnene i denne Skole — især hvis de flyttes over fra en anden — bukker under for Paavirkning fra de Voksnes Side. Men det udfindes øjeblikkeligt, man taler fornuftigt med Barnet, og beviser det, hvorledes dette eller hint Udtryk er direkte Laan fra Samtaler, det har hørt i Hjemmet. En lille Pige paa otte Aar skrev engang om „Oktoberdagens Uhygge" — og straks vidste Læreren, at dette var Genplapren af en Bogfrase eller et Udtryk hørt i Hjemmet. Modsat var der i Klassen to tre Børn, der ifølge deres eget Temperament udmærket kunde have benyttet denne Vending. Ogsaa hænder det, at Børnene bruger Vendinger, der, hvad Meningen angaar, er dem fremmede, men som de vælger for Klangens Skyld. Børn har en Forkærlighed for visse Ord og Ordsammenstillinger, det er Poesien i dem, der ubevidst arbejder.

I Skolen gaar en lille Dreng. Han har sorte Øjne, der ofte overtrækkes med Drømmeriets Taage. Han er Begynder, og man kender ham ikke helt endnu. Saa skriver han: — Eventyrdigter vil jeg være, men aldrig aldrig aldrig Insjenjør! Og man forstaar, at Livets praktiske Formaal er ham en Kval. Et Par Maaneder efter, da han skal fortælle om de tre lykkeligste Øjeblikke, skildrer han: En Ildebrand, en Storm, og hvorledes han farer vild i Skoven. Og man har Forklaringen paa hans indadvendte Natur, der fortæres af en flammende Fantasi.

Disse Timinuttersopgaver er noget ganske nyt, og skylder Louise sin Fremkomst. Jeg har foran mig liggende et helt Hæfte saadanne Opgaver skrevet af Otteaarige. Det var fristende at aftrykke dem alle, men Bogen vilde derved blive altfor omfangsrig, saa jeg maa begrænse mig. Da de maa oversættes fra Originalsproget, gaar selvfølgelig meget af deres oprindelige Friskhed tabt, ligesom Ordvalget ikke altid kan gengives med samme Finhed og Særpræg. At der er meget faa Stavefejl, skyldes ikke Forbedringer af mig. Børnene skriver med akkurat saa faa Fejl, som Læseren her finder.

— — —

Hvorledes jeg helst vilde rejse!

En Dreng skriver: Jeg vilde kun rejse med Dampskibe fordi der ser man saameget! Og man

nyder den friske Søluft. Jeg vilde have en Jacht, der var 150 M. lang og 50 M. bred og endvidere havde 4 Skorstene og tre Master, 100 Matroser, en Kaptajn, en Styrmand, 8 Fyrbødere og 4 Maskinister; Den skal være pansret og have Hurtigladekanoner for at sikre sig mod Sørøvere og den skal tilbagelægge 1000 Sømile i et Kvarter. Jeg vilde rejse til Triest, Pola Kairo, Suezkanal, Aden, Ceylon, Hongong og Tsingtau.

— — —

En Pige: Helst vilde jeg rejse til Fods. Allerførst vilde jeg til Tyrol. Der vilde jeg bestige det højeste Bjerg. Først vilde jeg saa plukke Blomster paa Engene. Saa vilde jeg gaa højere og højere paa Maa og Faa syngende. Saa vilde jeg atter stige ned til Havet, og der vilde jeg svømme. Saa gik jeg hen til en Vulkan og beskuede det Kæmpegamle Fjeld. Jeg tog en Bog og Blyant med og skrev op alt hvad jeg saa og oplevede. Jeg vilde skrive: Om de yndige Dyr og Blomster. Et Skovdyr og en Fugl vilde jeg tæmme. Og dem vilde jeg tage med hjem.

Ja, en Rejse med Apostlens Heste er dejlig.

— — —

En Dreng: Helst rejste jeg per Auto. Gennem hele Verden vil jeg fare og jeg kan mageligt finde Vej, kun kniber det med at styre. Og saa kan man stoppe naar man vil.

Hvis jeg havde en Auto, saa vilde jeg besøge

mange Lande, helst Rusland (men der maa man passe paa ikke at faa en Bombe i Hovedet) og fjerne Verdensdele.

— — —

Pige: Med en gylden Æggeskal vilde jeg gerne rejse. Naturligvis skulde den øverste Spids være brækket af og Skallen maatte være stor og stærk. 66 Storke skulde trække den. 33 foran og 33 bag.

Og en Tryllestav vilde jeg tage med og trylle alt frem, hvad jeg ønskede. Storkene maatte finde Vejen og naar jeg vilde skulde de flyve. Kort og godt de skulde lystre mig. Og naar de ikke gjorde det, tryllede jeg nogle Frøer frem: saa de fik lidt at spise. Naar det regnede, tryllede jeg mine Storke ind i Skallen og ogsaa et Tag over. Kun et lille Hul skulde være aabnen.

Ja, det er herligt at rejse.

— — —

Hvad jeg helst vil være.

Pige: Jeg vil være: Enten Digter, Maler, Billedhugger. Foredrag vilde jeg holde. Hvis jeg havde Gehør, Sangerinde. Eller jeg vilde være Naturforskerinde, Fotograf. Men ihvertfald *Mama,* helst vilde jeg have en Dreng og en Pige, (Tvilinger) og en større, tre Aar ældre Dreng!!! Fremfor alt vilde jeg være *Mama!*

— — —

Dreng: Jæger eller Ministerpræsident. Hvis en

Feldmarschal faar mange Penge, saa vil jeg ogsaa være det. En Slægtning har fortalt mig, at ved Militæret faar man kun lille Løn. Jeg rejser til Ungarn. Jeg gifter mig kun med min Kæreste. Jeg vil *ingen Børn* have.

— — —

Pige: hvis jeg bliver det som jeg sætter mig for, saa bliver jeg enten Linjedanserinde eller Lærerinde eller Modehandlerinde. Helst vil jeg være Linjedanserinde, fordi jeg tror, jeg er dygdig dertil. fordi naar vi gaar i Tehater saa ser jeg altid Linjedanserinder og det holder jeg af. De er saa nydelig klædt paa og saa smidige. Ja, Linjedanserinde vilde jeg nok være.

— — —

Dreng: Jeg vil enten være Naturmaler eller Guldarbejder eller Kurvefletter eller Modellør eller Bogbinder eller Eventyrdigter eller Photograf, men helst vilde jeg være Digter, *Eventyrdigter*. Men aldrig vil jeg være Insjenjør; aldrig, aldrig, aldrig, aldrig!

— — —

Pige: Jeg vilde helst være Maler og lære mange Sprog. Jeg vilde ogsaa gerne samle Mineraljer og Mønter, jeg har allerede nogle. Jeg kunde ogsaa lide at spille meget Musik. Naar jeg vil lære Sprog er det bare, fordi det er morsomt; Mama vil jeg ogsaa være. Jeg vilde lade de svage Børn gaa i Skole hjemme, de stærkere i rigtig Skole. Naar jeg vilde

være Maler saa er det kun for at male smukke Billeder, Mønter samler jeg kun, fordi mine Børn skal have dem. Musik fordi det er saa dejligt. Som Mama vilde jeg være skrækkelig overbærende, hvorfor kan I nok begribe.

— — —

Dreng: Da jeg var lille, vilde jeg være Konditor, da jeg engang læste om Kristoffer Columbus og Magellann vilde jeg gaa paa Opdagelsesrejser. Saa vilde jeg opfinde et styrbart Luftskib og med stor Møje lavede jeg et Monstrum af Papir. Og ved dette Ønske er det blevet.

— — —

Pige: Enten Maler, Kunstblomstmager, Digter eller Lærerinde. Jeg har allerede digtet et Digt. Jeg vilde ogsaa være *Mama* og mine Børn skulde gaa i Skole hos Fru Doktor, fordi saa vilde jeg ogsaa være Lærerinde der og følge med Børnene lige til Studentereksamen.

— — —

Telefonsamtale.

Dreng: Hallo! Hvem der?
— her Robert.
— her Vejrmageren.
— jeg er meget vred, fordi De ikke sørger for vi faar noget Sne jeg venter med Utaalmodighed paa Sneen. skynd Dem nu lidt. Skaf Sne!

— Jeg skal gøre det saa snart jeg faar Tid. Imorgen kommer Sneen.

— Det vil jeg ogsaa raade Dem til.

— — —

Pige:

Telefonsamtale mellem Leopold af Babenberg og Otto den anden.

Leopold: Hallo! Hvem der? Her Leopold af Babenberg.

Otto den anden: Her Otto hvad ønsker du?

Leopold: Ædle Herre, jeg beder dig skænke mig Ostmark som Len. Ihukommer du, hvad jeg gjorde for din Fader den Gang med Bjørnen?

Otto: Paa Ære nej!

Leopold: Saa skal jeg fortælle dig Historien. hvis blot ikke Telefonen var saa skammelig dyr! Maaske husker du, naar du hører den brudte Bue knage! Knak! Saa nu knagede den!

Otto: Du maa fortælle mig Historien.

Leopold: Ja men saa maa jeg komme hen til dig. Du ved jo, hvor dyr Telephonen er!

Otto: Jeg kommer! Færdig!

Leopold: Færdig!

— — —

Alt hvad der endnu kunde opfindes.

Dreng: Først vilde jeg afskaffe alt, hvad der gaar med Damp. Dampskibene laver Kulstøv og Snavs. Og kullene er meget dyre. Derfor var Hy-

drolitmaskiner, som man opfyrede med Olie, mere paa Plads. Aeroplanerne vilde jeg gøre lettere, idet jeg vilde lave Motoren af Aluminium. Til Opdagelse af Polerne har jeg et godt Middel. En Flaade Krigsskibe giver den ene Kanonsalve efter den anden og splintrer saaledes Isbjergene saa man kan komme frem. Man kunde ogsaa lave en kunstig Sol af Elektricitet, der skinnede naar man vilde have det.

— — —

Pige: Jeg vilde opfinde en Nürnberg Tragt. For hver Paafyldning vilde jeg forlange 10,000 Kroner. Jo mere, jeg skulde fylde paa, jo dyrere blev det. Det billigste var 500 Kroner, og bestod deri at man kunde regne godt og skrive uden Stavefejl. Den Paafylding maa jeg allerførst gøre paa mig selv.

— — —

Pige: Jeg vilde opfinde en Klædepaaautomat, saa man kun behøvede at trykke og straks var man smukt paaklædt og friseret, og vadsket, og havde Tænderne børstet og alt Muligt, og kunde samtidig læse i en Morskabsbog. Jeg kunde godt lide, hvis saadan en allerede var opfundet.

— — —

Breve.

Pige: Til en 6 Maaneder gammel Kusine.

Kære Gerti!

Hvordan har du det? Græder du endnu meget? Faar du snart Tænder? Ligger du stadig helt til-

dækket i din Vysse? Har du endnu svovlstiktynde Hænder og Fødder? Eller er du bleven tykkere?

Min Søster har brændt sig igaar og naar man gnider hende ind, skriger hun.

Hilsen til Onkel og Tante! Hilsen og Kys til dig!

Din

Nelly.

— — —

Dreng: Kære, yndige, herlige Foraar!

Bring snart Solskin og Blomster og Fugle og jag den gamle Gnavpose af Vinterkonge paa Porten. Og bliv længe, meget længe og gør os megen Glæde. Bring ogsaa Frugt med, ja?

Eders

Robert,

som elsker Eder.

— — —

Pige: Kære Rudolf! Østrigs ophøjede Hersker!

Min Mand er død, min Søn lige efter. Jeg har ikke mere Lyst at regere og vem vil overtage mit Land Tyrol? Jeg har tænkt længe over det og ikke fundet nogen bedre end dig. Tyrol er sundt og smukt, Tyrolerne er flinke Folk, derfor vil jeg tilbyde dig Tyrol. Maaske tillader du at jeg opfører et Slot i Nærheden af Hovedstaden.

Din underdanige

Margarete Maultasch.

Meget ærede Fru Margarete Maultasch!
Sørgebudskabet er naaet mig og jeg udtrykker herved min inderligste Medfølelse. Jeg forstaar godt, at man mister Lysten til at regere, naar man pludselig berøves Ægtefælle og Søn. Iøvrigt er jeg villig, til at regere over Landet Tyrol. Jeg beder dig om at trække dig tilbage i Nærheden af Hovedstaden.

Rudolf Regent.

— — —

Det taalmodige Papir.

Pige: O vær dog barmhjertig imod mig! Se hvor jeg er krøllet og mit Æselsøre gør mig saa ondt. Ak nu kommer der nok snart en Blækklat paa mig — se, der kom den — og nu raderer du igen, ak nu gik der hul paa min Mave, av det gør ondt. og nu laver du atter en Fejl i din Stil: i Navn skal der ikke „u" men „v"! og som du trykker mig, du tænker vist paa at myrde mig. Ak nu er jeg allerede død. —

— — —

Hultertilbulter i Brevkassen.

Pige: 1. Brev: „Uh hvor det er kedeligt her i Kassen." 2. Brev: „Jeg har en Ide, hvert Brev læser sin Begyndelse eller Slutning højt." Alle Breve: „Ja, ja, det er storartet lad os begynde." Hvis de ikke sender mig min Muffe inden imorgen, gaar jeg et andet Sted hen. — Mange Hilsener

fra Semering. — Hoivelborne Nodige! — 3. Brev: „Det var da en Kokkepige.“ — Vær saa venlig at sige naar jeg skal komme og prøve? — Vær saa god at sende mig for halvtreds Øre Kongfekt! — Hilsen fra Kælkeklubben. — A sku helsen gern haaen Las Hø imorn. — 4. Brev: (leende) „Det var nok en Bonde.“ — Kære Mormor vi gratulerer dig hjertelig til din Fødselsdag. — Vær saa venlig at komme imorgen og tage Maal af et Par Sko. — Hvor det var morsomt hos Anni igaar. —

Brevkassen: Postbudet kommer. Farvel, jeg har moret mig udmærket. — Farvel.“

— — —

Hos Tandlægen.

Dreng: — „Naa Grete, hvad er der saa ivejen?“ — „O, Hr Dr. det gør saa ondt i en Tand.“ — „Oui monsieur, sa lui fait si mal,“ sagde Mademoiselle. — „Kom nu her Grete,“ bad Hr Dr. St.... — „O Grete vær rigtig modig, naar du er tapper, saa faar du Bonbons.“ — „Jamen kun hvis du er voldsom tapper føjede Dr. St. til ... „sæt dig nu her Barn, og naar du sidder rolig er det straks forbi.“ — Grete begyndte at græde: „O Hr Dr pas paa det ikke gør ondt!“ bad den Lille. — „Nej! luk Øjnene!“ Og krak —, var den skrækkelige Tand ude. — „O, mon Dieu!“ skreg Mademoiselle. — „Lille Skind, gjorde det meget ondt?“ — „Ja,

Mama forfærdelig meget!“ — „Saa skal du til Belønning faa Lov at køre en Tur med mig!“ — Hvad koster det, Hr Dr.?“ — „5 Kroner, Frue.“ — „Mon Dieu,“ sagde Mademoiselle.

— — —

Undertiden opgiver man Børnene istedetfor en Titel kun et Begyndelsesord. F. Eks.: „Klingeling!“ Og saa skriver de løs.

Pige: Klingeling! lyder det nede paa Gaden. Og det kommer nærmere, til det er ligeforan huset. Klingeling! Som automatisk aabner alle Køkkendøre sig. „Anna har du hørt det ringer?“ „Fanny Skraldemanden er her!“

Sikken en Spetakel! hver Pige render ned med sin Skarnbøtte. Fanny, som især har travlt for ellers brænder Suppen paa, farer nedad Trappen. Hun er i fuldt løb og kan ikke stanse — og der kommer Anna imod hende. Hun vil gaa til Side, men kan ikke, tørner imod hende, men Sammenstødet er saa voldsom at de med hinanden om Halsen ruller nedad Trapperne og Skarnet, som de saa omhyggelig har samlet rutsjer over dem imod den forbavsede Skraldemand, der skraaler højt: „Jøsses Maria, sikke noget Pak!“

— — —

Pige: Klingeling! lød det. Paaskeharen havde hængt en lille Klokke op i et Træ og netop nu kom et Vindpust og rystede Træet, hvor Klokken hang.

Børnene havde naturligvis straks hørt det og løb ned for at se, hvad den rare Paaskehare havde bragt. Men da var alle Ting godt gemt. Klingeling! lød det igen og Børnene opdagede den lille Klokke i Træet og ogsaa en Rede med Æg og nu beslutter nogle Drenge at klatre derop. Om det lykkes dem ved jeg ikke.

— — —

Dreng: Klingeling, Trarara! Saaledes Klang Skibsklokken fra Aulis. Thi Skibet som gav disse Toner fra sig var af Zeus bestemt til at skulle sejle Grækenlands Helte til Troja for at styrte Prins Paris samt hans Fader og hans Folk, Trojanerne i Fordærvelse fordi han paa skændig Vis havde stjaalet Helena — Kong Menelaus hulde Gemalinde ....

— — —

Pige: Klingeling! Saaledes kaldte en fin og ganske let lille Klokke. Desværre er det Dødsklokken. Man bærer en sort Jern Kiste ind i Gravkamret. Der er mørkt derinde, meget mørkt. Den kære Gud sender en Engel til den Døde. Den bærer hans Sjæl bort med sig. — Den Døde ved ikke mere noget om det Liv han har levet. Det er vanskeligt at komme i Himlen for ikke alle kommer i Himlen kun de Gode.

— — —

Pige: Klingeling! hvem ringer? Sneklokkerne ringer Foraaret ind. Paa Engen vaagner alle Blom-

ster og i Haverne alle Haveblomster. Alt alt vaagner!

Jeg tror ikke der er et eneste Menneske paa Jorden, som ikke elsker Sneklokken. Jeg holder saameget af den. Der er ingen rigtig Klokke nej nej det er kun en Blomsterklokke og det er en hemmelighed. — — — — — —

Det hænder, at Barnet pludselig overvældes af Tanker, der ligger Opgaven fjærn, og saa skriver det disse Tanker ned, uden at bryde sig om, de ikke har med Sagen at gøre. *Herbert* skulde fortælle, hvad han vilde være, naar han blev stor. Allerede har han skrevet: — Hofleverant, Astronom eller Minister, da han føjer til: Kære Frøken, hvorfor holder Trude ikke af mig?

SPØRGETIMER.

Spørgetimen er en af de mange Ting, som Louise har indført paa Grund af sit Kendskab til Barnet.

Naturligvis maa Barnet spørge i alle Timer, og alle Spørgsmaal bliver saa vidt muligt besvaret, men Barnet finder snart selv ud, at der maa være en vis Orden i Tingene, og at det indenfor den enkelte Time, af Hensyn til Kameraterne, gør bedst i at indskrænke Spørgsmaalene til saadanne, der direkte eller indirekte har med Undervisningen at gøre.

Selvom Barnet nu efter Evne tilpasser Spørgsmaalene efter Timerne, vil der altid blive en Mængde, der ikke kan bringes ind under noget Fag. Og alle uudtalte Spørgsmaal brænder som glødende Kul i den hede Barnehjerne. Visse Børn beskæftiger ogsaa Tanken med saadanne Problemer, som de, hvor stor end Fortroligheden til

Kameraterne er, nødigt eller slet ikke kan faa sig til at fremsætte højt, naar hele Klassen er tilstede.

Louise indsaa dette og indførte „Spørgetimer", der ikke havde med Undervisning at gøre. Børnene kunde i disse Timer stille deres Spørgsmaal, som de vilde, mundtligt eller skriftligt, aabent eller hemmeligt.

Paa Louises Pult ophobede sig nu i Løbet af Ugen en Mængde smaa Sedler, nogle i lukkede Konvolutter, andre saagar med Vokssegl, alle med Angivelse af Klassen.

Svarene blev som oftest givet i hele Klassens Paahør, men naar et Barn, der havde spurgt hemmeligt og dog havde forraadt sig gennem Spørgsmaalet,saa hele Klassen kunde regne ud, hvem det var, saa ændrede Louise Spørgsmaalet lidt for at bevare Hemmeligheden.

Dog, de fleste Spørgsmaal kom frank og frit. Nu opstod ofte heftige Diskussioner over et eller andet Spørgsmaal. Man glemte, hvem der havde stillet det, det tilhørte hele Klassen. Louise er en Ynder af store varme Diskussioner, som hun mener er af samme Gavn for Udviklingen, som Skænderi er til Skade. Hun ønsker, at Børnene skal tage lidenskabeligt Standpunkt, og at de skal kunne forsvare deres Paastande.

De ganske smaa Børn spørger mest om Ting, som de ofte ligesaa godt kunde erfare hjemme —

hvis Forældrene gav sig nok af med dem og ikke mistede Taalmodigheden. De holder af at indhylle deres Spørgsmaal i den dybeste Hemmelighedsfuldhed — derved forekommer det dem mere interessant. De spørger om Telefon og Telegraf, om Kabelnedlæggelse, Flyvemaskiner, og om hvorledes man flytter Huse.

Om ved det tolvte Aar er Gemytterne allerede optagne af Phrenologi, Spiritisme, Monisme. De spørger: hvorledes opstaar Genier? Hvad er Moral? Hvad er Drømme? Hvorledes styrker man Hukommelsen? Hvad er Forskellen mellem Drøm og Febersyner? Spørgsmaalene svømmer som Skibe paa alle Have, ja videre, udover det Synlige, bagved Stjernerne.

Noget senere har Spørgsmaalene næsten alle personligt Anstrøg. Man mærker, at der hyppigt bagved Spørgsmaalet ligger noget selvoplevet, noget gennemlidt. Nu kommer Tvivlen og Fortvivlelsen til Orde, Spørgsmaalene er ofte Nødraab: Hvilke anstændige Midler gives for at gøre sig afholdt? Hvorfor holder man ofte netop mest af de Mennesker, der ikke bryder sig om En? Er det muligt at opdrage sig selv, naar man er voksen? Hvad skal man gøre, naar man er ulykkelig forelsket? Hvoraf kommer det, at Forældre, der lever daarligt sammen, ofte faar smukke og glade Børn, og Forældre, der elsker hinanden, faar hæslige og travrige Børn? Hvorfor er Mænd næsten

altid bedre end Kvinder? Hvordan kan man vænne sig af med at rødme? Gives der et Middel mod Grublen? Er man et daarligt Menneske, fordi man ikke bryder sig om Dyr? Hvorfor siger Forældre saa tit om de allerbedste Bøger: Dem kan Du ikke forstaa?

Et Spørgsmaal vender altid tilbage: Hvorfor lyver Menneskene?

Hvorledes skal disse unge Sjæle kunne forstaa, at der eksisterer falsk Politik, Aagerrenter, dobbelt Moral, Utaknemlighed, forraadt Kærlighed?

Børnene spørger, og bedrøvede Skygger farer henover de ellers saa sollyse Aasyn. Man svarer — stundom bliver Svaret givet under fire Øjne — og saa ufuldkomment end Svaret ofte er, Skyggerne svinder.

Sagen er, at Barnet har udtalt sig, er befriet for det uudtalte Spørgsmaals Møllestensvægt. Det har forstaaet, at ikke det alene bar paa tunge Spørgsmaal, men at næsten alle Kameraterne ogsaa led under Grublerier.

Det trøster.

Maaske er det værdifuldeste ved disse Spørgetimer, at ingen, end ikke Læreren behøver at skjule, at han lider under Tilværelsens Mangler, og at der er mange Spørgsmaal, som ingen Løsning finder, hvor alvorligt man end stræber efter Klarhed.

HVAD JEG UNDRER MIG OVER.

I denne Skole lærer Barnet den skønne og lykkebringende Kunst: *at beundre.* Aldrig forsømmer man at fremhæve hvad der er Stort, Herligt, og virkelig Ejendommeligt, baade i den synlige og i den indre Verden.

Følgen af dette er, at Barnet ogsaa faar Lov til at undre sig.

Vor Tid haaner i Tanken den dumme Bondedreng, som, naar han kommer til Staden, staar med aaben Mund og stirrer paa Husene, vender sig efter Menneskene og maaber af bare Forundring. Man fatter ikke, at han i Virkeligheden er den Seende iblandt Blinde. Man slaar sig magelig til Taals med Bevidstheden om, at man kender det altsammen, at man har set det for længe siden, at der saamænd ikke er noget at undre sig over. Man lukker de slappede Sandser, man ser ikke, man hører ikke, man føler ikke, Lugteorganet fungerer ikke, Smagen maa pirres ved stærke Krydderier. Paa denne Maade bliver der faktisk

heller intet, som man kan undre sig over. Men Bondedrengen med de aarvaagne Sandser, han drikker alt det Nye ind, hans Fantasi sættes i Svingning, han formaar, og han forstaar at undres.

Det moderne Menneske, der stilles overfor en Pyramide, beregner Grundfladen og Højden og Gennemsnittet, det Hele bliver ham et Regnestykke. Det Eventyrlige, det Vældige, som hvert sundt Barn fatter umiddelbart, kan han ikke medføle.

Neurastenikeren, som ender med at begaa Selvmord, bukker, naar at kommer til alt, netop under for denne nøgterne Betragtningsmaade. Livet har intet at byde ham; kan han ikke mere undres, han har ingen Glæde ved at eksistere.

Nutidens Trang til Sensation betyder, at Mennesket har en naiv, en ubevidst Trang til at undres, til, som Bondedrengen, at maabe overfor det Usædvanlige, kun véd det moderne Menneske ikke, at det engang har ejet Evnen, saa hver Dag var fyldt med store vidunderlige Forbavselser, og at det simpelthen har mistet denne Evne, gennem Opdragelse og gennem Selvtugt.

I denne, den glade Skole, siger man ikke til Barnet: Gaa hen og vær forbavset! Men man skaffer det Lejlighed til at undre sig, og man styrker Følelsen, naar den er vakt.

Man sørger for, at intet af Naturens Undere for

Barneøjet trækkes ned i det Dagligdags, man hjælper det til stadigt at juble og undres over dets eget indre rige Følelsesliv.

Hvorledes dette lykkes sees bedst af et Par Timinuttersopgaver, skrevne af tretten, fjortenaars Piger, for hvem man lige havde læst *Reiner Maria Rilkes* skønne Digt:

Ich fürchte mich so vor der Menschen Wort,
sie sprechen alles so deutlich aus,
und dieses heisst Hund und jenes heisst Haus
und hier ist Beginn und Ende ist dort.

Mich bangt auch ihr Sinn, ihr Spiel mit dem Spott.
Sie wissen alles, was wird und war,
Kein Berg ist ihnen mehr wunderbar.
Ihr Garten und Gut grenzt grade an Gott.

Ich mochte wehren und warnen bleibt fern:
Die Dinge singen hör ich so gern,
Ihr rührt sie an, sie sind still und stumm:
Ihr bringt mir alle die Dinge um.

Først opstod en dyb Tavshed. Saa skrev Børnene uden at spørge eller gruble.

Martha:

Jeg ærgrer mig altid over de Mennesker, som finder alt selvfølgeligt. For jeg undrer mig over næsten alt. Naar jeg gaar ud at spasere og Vejret

er smukt, kan jeg ikke begribe, at det er mig, der faar Lov at nyde al denne Dejlighed, og jeg undres over hvert Græsstraa, enten fordi det er saa grønt eller fordi det vokser saa lige, og over Fuglenes herlige Sang og Træernes hemmelighedsfulde Susen. Hvorfra kommer det altsammen? Hvorfor er det saaledes? Mest undres jeg over Stjernehimlen, naar jeg stirrer ud om Aftenen og ser de uendelig mange, smaa lysende Punkter, der er saameget større end vor Jord og saa langt borte, at de forekommer os saa bittesmaa. Saa synes det Hele mig en dyb Gaade. Og saa undres jeg endnu mere over de Mennesker, der lever i denne herlige Verden, der er saa fuld af Blomster og Skønhed, der er fuld af Venskab og Glæde og Kærlighed, og at de ikke mærker noget af det alt sammen men strides og bedrager hverandre. Hvis jeg kunde skabe en ny Verden, skulde der ikke findes det bitre Had, Krig, Skinsyge og Ondskab, altid undres jeg over mig selv, at jeg er til, at jeg er sund, at jeg maa gaa i Skole. Det undrer mig allermest. Naar man først begynder at undres, saa holder man vist aldrig op.

— — —

Hedvig:

Jo mindre man er, jo flere Ting synes man er mærkværdige. Siden vænner man sig næsten til alt. Jeg ved Gudskelov endnu mange Ting, som jeg kan undres over. Især undres jeg over Menneskenes grændseløse Dumhed. Hvorfor føre

Krig. Livet er da kort nok, man behøver ikke ved eget Letsind at gøre det endnu kortere. Jeg undrer mig over Standsforskellen, over Sladder, over Moder og Modedanse. Der er meget, som man kan undre sig over.

— — —

Gerta:

Det undrer mig, at Menneskene i Løbet af Aartusinder har udforsket saa meget, der tilsyneladende var uudforskeligt; men jeg opfatter det som en hæslig Nysgerrighed, at de vil trænge til Bunds i alle Naturens Hemmeligheder, og det ærgrer mig, at det lykkes dem. Jeg hørte igaar, at man søger efter et Middel til at fremstille Mennesker ad kemisk Vej og at de grunder paa, hvordan man skal bære sig ad med at leve evigt. Jeg haaber nu, det ikke vil lykkes dem, thi ellers fik jo Menneskene helt Magt over Naturen, og saa blev det meget uinteressant at leve. Jeg undres over, om ikke til den Tid — der forhaabentlig aldrig kommer — om saa ikke Menneskene vilde se at opfinde et Middel til at dø.

— — —

Agnes:

Det undrer mig, at Menneskene, naar en stor Kunstner dør, giver saa mange Penge ud for et Mindesmærke til ham. De havde kunnet skabe ham mange lykkelige og sorgløse Timer for de samme Penge, medens han levede, men desværre

bliver Verden vel ikke anderledes, fordi jeg undres.

Saadanne Børn vil ikke tage Skade paa Sjælen af mange Kundskaber og formegen Dannelse. Det høje Bjærg, hvis geologiske Formationer de kender, vil ikke desto mindre henrive dem til ærefrygtsfuld Bæven.

STORE MÆND.

Skolen har sin egen Kalender. Deri staar store Mænds og Kvinders Fødsels- eller Dødsdag. Fra Tid til anden anvendes et Kvarter paa at fejre den, hvis Navn netop passer til Dagen.

Paa *Beethovens* Fødselsdag synges hans „Lied an die Freude" af niende Symphoni. *Bjørnsons* fejres med Oplæsning af en af hans Fortællinger eller et af hans Breve. Om *Frederik den Store* fortælles en karakteristisk Anekdote. *Schubert* hædres med Sang hele Skolen over. Schubert er en af Børnenes Yndlinge. Af *Multatuli* skrives et medlidende Fyndord paa Tavlen. *Eugen Dührings* mønsterværdige Levned prises. Paa *I. P. Jacobsens* Dødsdag læses Prosadigtet: Der burde være Roser! Om *Giordano Bruno* skildres hans Død for Sandheden. Taknemligt lytter Børnene, naar de paa Fødselsdagene hører om Mænd som *Lister, Røntgen* og *Edison,* begejstret erfarer de om *Florence Nightingales* Menneskekærlighed. *Franklins* skønne Gravskrift gør et ligesaa stærkt Indtryk

paa dem som det Eftermæle, Verden gav *Washington:* Han var rolig til at overlægge, ildfuld til at handle, tapper i Ulykke, endnu taprere i Lykke, skarpsindig i Valg af Raadgivere, fjern fra Misundelse og Indbildning, oprigtig og pligtopfyldende, men fremfor alt var han Friheden hengiven med Liv og Sjæl."

Fuld af Ærefrygt hører de om Nürnbergermesteren *Adam Kraft,* og ser Billeder af hans Værker fra Sebalduskirken.

Disse Fødselsdagsfester i det smaa er ikke Forestillinger. Men de tjener til at henlede Børnenes Taknemlighed baade paa levende og døde, der har gavnet deres Tid og Eftertiden.

Den menneskelige Storheds Historie er tillige Historien om menneskelig Dumhed, Ondskab, Snæversind og Uforstand. For Børnene er det gavnligt paa et tidligt Tidspunkt at gøres opmærksom paa, at de Mennesker, der kæmpede for det Rette og Store, ofte blev korsfæstet af deres Samtid. Derved vækkes i de unge Hjerter Trangen til at bekæmpe saadan Uret og med Begejstring hylde de store Mænd og Kvinder i levende Live og, om muligt, beskytte dem mod Dumhedens Martyrium.

Kalenderen er ikke saaledes udarbejdet, at der netop findes et Navn til hver Dag. Der er Dage, som staar blanke endnu, og andre, hvor baade to og tre eller flere er optegnet. Der findes Navne,

som i den offentlige Mening er halvglemt, der savnes Navne, som i Verdenshistorien har Klang. Alt her er udsøgt med Omhu for Barnets rene fintmærkende Sind. Kun de hædres, der er Hæder værdig. Ikke blot de, der har udrettet noget.

Børnene nøjes ikke med at vide om Kalendernavnene, hvad der netop paa Fødselsdagen fortælles. Men det giver dem Stødet til selv at forske videre. Ogsaa tillades det Børnene selv at fortælle, hvad de ved, at medbringe Billeder, eller holde smaa Foredrag.

Børnene vokser nu op med et Fond af Kendskab til store og betydende Mænd og Kvinder, som de ellers ingen eller kun ringe Anledning havde til at kende. Og medens de holdes borte fra Dagbladenes farvede Fremstilling af Tidsbegivenheder, faar de et sundt og sandt Overblik over de indre Begivenheder, hvorpaa Verdenskulturen og Menneskefremskridtet hviler.

Det kræves ikke, at Børnene skal huske alle Aarsdage for store Mænd og Kvinder, men disse Børn, hvis Hukommelse systematisk er trænet til det Fuldkomne, fordi alt overflødigt tages bort, søger af egen Drift at tilegne sig disse nye „Kalenderhelgener", ligesom Børn i gamle Dage blev tvunget til at kunne springe rundt i Kongerækkerne uden at begaa Fejl.

DE VILDE SANGTIMER.

Halv med Smerte og halv med Trods mindes jeg, hvorledes min Barndoms Sangtimer i Skolen blev mig fordærvet, fordi jeg ikke kunde synge „rent“. Af Klassens tyve Elever var der vel fire, som sang nogenlunde rent — om de ellers var musikalske, véd jeg ikke. De sang, vi andre tav i Kor eller brummede skamfuldt med mellem sammenbidte Tænder. Forglemte vi os og vovede at synge med, tav Violinen, og vi blev skammet ud. Jo, vi forstod, at det var næsten ligesaa slemt at være *umusikalsk* (hvad vi antog det for) som at være fattig.

Selv paa Skoleskovturen, hvor vi følte os saa inderligt sammenknyttede, og hvor vi var nærved at sprænges af Lyst til at juble ud i Sang, selv der tav vi og lod de faa, der kunde, besørge Sangen .. Kun naar vi henimod Aften i mange Vogne kørte hjem fra Skoven, overtrætte men salige, naar Landevejens Træer fòr os forbi som vinkende Afskedshilsener fra de store Skove, naar Mørket

langsomt gled henunder Himlen, og Stjernerne tændtes over vore Hoveder, og Vejen blev uendelig, naar det forekom os, at Dagen i al sin Løsrevethed fra Skoletrældom og Skænderi var en Evighed for sig — da glemte vi alt og sang paa samme Tid alle.

Lykkelige Øjeblikke var det. Nattekulden aandede paa os, og med den fulgte de mange alvorsfulde Dufte fra Mark og Eng, fra Lyngbakker og sovende Køer, fra rygende Skorstene, fra Aa og Fjord. Vi sad saa tæt sammenknebet i de lange Charabancer tildækket til Halsen med Rejsetæpper, hvilende vore Hoveder mod Vognens haarde Jernlæn, halvt sovende. Vore Ansigter var vendt opad som smaa søvnige Blomster, der er ved at lukke sig. Træerne blev saa sorte, Stjernerne saa hvide. Vi sang. Vi sang alle de melankolske Folkeviser, alle de Bagtrappeviser vore Tjenestepiger drævede ved deres Arbejde, vi sang alle de Salmestumper, vi kendte, vistnok falsk, vistnok uskønt, men for os klang det uendelig blødt og mildt — det var os en hellig Nydelse.

Hvert Aar gentog det samme sig. Hvert Aar en eneste Gang, en eneste Aftenstund sang vi alle. Aldrig kom vi videre. Hvorfor? Ingen bekymrede sig derom.

De, der dengang var Børn, er længst hjemfarne. Fælles for dem er, at de er stumme, hvor det gælder Sang. Deres Sangglæde — den, der er nedlagt

i ethvert Barnehjerte, — blev kvalt i Fødslen, da de lærte at skamme sig over deres egen Røst. Ofte senere har de maaske haft en forbigaaende Længsel efter at juble eller klage i Sang, men — Barndommens Minder er dem for stærke.

— — —

Jeg havde hørt om de „*vilde Sangtimer*“ i Louises Skole og gik hen for at overvære en saadan.

Da vi kom hen paa Skolen, var der stort Virvar. De vilde Sangersker var rentudsagt hjemløse, kastet ud, nægtet Husly. Man var i Nærheden af Eksamen. Ingen Klasse vilde have dem indenfor Hørevidde. De ikke blot forstyrrede Undervisningen, nej, de virkede smittende.

Gode Raad var dyre. Paa Gaden kunde de jo ikke synge, det vilde samle Opløb. Heller ikke var der Tid til at ofre en halv Dag paa en Udflugt i Bjergene. Der fandtes ingen Gaard og ingen Taghave. Endelig var der en lille from Klasse seksaarige, der laa mellem Gymnastiksal og Sløjdstue, den forbarmede sig over os. De seksaarige flyttede en Etage op, Flyglet flyttede en Etage ned, og de fyrretyve „vilde Sangersker“, i Alderen omkring atten Aar, klemte sig sammen i den lille Klasse, der var beregnet paa tyve seksaarige. Somme red paa Stolerygge, andre fandt Plads i Vindueskarme, nogle satte sig paa Katederforstykket, og de tyndeste maste sig ind ved de smaa Pulte. Louise traadte ind. Hendes røde crepe de chine

Sjal flagrede om den sorte Kjole. I Armen bar hun en Vase fuld af røde og hvide Roser — en Hyldest fra Eleverne til mit Fødelands Flag. Før var Klassen som en summende Bikube, nu blev der lydløst stille. Alle Ansigter lyser og smiler forventningsfuldt, som havde de netop modtaget Indbydelse til et Bal.

Der drøftes, hvilken Sang der skal lægges for med, og en lystig Wanderlied foreslaaes. Ved Klaveret sidder et tolvaarigt Geni — som Louise har reddet fra Vidunderbarnets triste Verdenstournée-Tilværelse ved at give Familien aarligt Tilskud som Erstatning, fordi Guldfuglen ikke endnu er begyndt at lægge Guldæg. Og nu bruser Sangen løs. Bruser fra fyrretyve unge stærke, henrykte Struber. Det er selve Ungdommens Sejrssang, den altovervindende Glæde over Livet.

Stemmerne? Nu ja, de er vel forskellige, en klar en anden sløret, man tænker saalidt derpaa, som man tænker paa den enkelte Bølges Lyd, naar man hører Havets Brusen, eller det enkelte Vindpusts Styrke, naar Stormen brager over Landet.

Dette er som en Menneskeskov, hvis Trækroner strækkes mod Himlen og forener deres Blades Nynnen til en almægtig Hymne, en Tak, en Lovprisning. Samfølelsen, Jublen, er det, som fortryller. Og alle synger Teksten saa tydeligt, at intet Ord gaar tabt. Tekstbog findes ikke! Teksten

staar skrevet i Hjerterne. Har Visen tyve Vers, huskes det tyvende godt som det første.

Sang afløser Sang. En priser Vaaren, en anden Kærligheden, en udtrykker en Moders Længsel efter hendes døde Barn, en maler Sommerens Blidhed, en Sneens Falden. Og saa gøres der Pavse. I Pavsen læser Louise — for ikke at spilde den kostbare Tid — *Selma Lagerlöfs* Fortælling „En Julegæst", Historien om den arme lille *Ruster,* der drager syngende og spillende fra Gaard til Gaard. Børnene er dybt grebne. Man ser det i deres Blik, man hører det i deres Vejrtrækning.

Atter strømmer Sangen. Det er *Løwes* „Archibald Douglas", og Løwes „Die alte Mühle". Tekstforraadet synes uudtømmeligt. Jeg spørger, hvor er det dog muligt at huske saameget udenad? Man ler fornøjet og fortæller, at intet er lettere. Sangene synges engang for — ofte af Louise selv — og Teksten skrives eller stenograferes ned. Hjemme læses den igennem et Par Gange, og saa glider den ind med Melodien. Hver Sang opfattes som en Gave, nok en Mønt til den Glædens Skat, som hverken Tid eller Skæbne kan berøve dem.

Hvor i Verden disse Børn end slynges hen, deres Hundreder af Sange gaar med som et Værn mod Ensomhedsfølelse og Fortvivlelse. Hvor Tungsindet ellers vilde true med at tage Overhaand, stiger sagte og uafvidende en af disse Sange op i Erindringen og nynner sig frem, og med San-

gen de talløse Minder fra Skoletiden med dens Venskaber, dens lykkelige Samhørighed, dens Kærlighed til Alnaturen, dens Tro paa Menneskene.

Der sluttes med en af de skønne gammeldags Wienervalse — og hele Skaren vugger med i Takt. Glemt er det snevre Lokale. Man er i en mægtig Sal, straalende af Hvidt og Guld. Ungdommen danser. Den fine halvbevidste Erotik ler om alle Læber, smiler i alle Øjne. Det er den rigtige Wienervals ...

Paa Hjemvejen spørger jeg, hvorledes det gik til, at denne fuldkommen kunstløse Sang, uden Stemmegaffel, uden Udvalg af Stemmer, blev indført i en Skole, hvor Børnene ellers i alle Retninger bibringes den mest udsøgte Kultur. Og her er Svaret:

— Vor By er fra gammel Tid bekendt som Kunstby. Saameget mere overraskede det mig, da jeg paa Udflugter og Skolefester opdagede, at Børnene ikke var istand til at synge blot en eneste Sang med hverandre. Jeg lod de bedste Sanglærere knytte til Skolen for at hæve Interessen for Sang. Det hjalp ikke en Døjt. Endelig forstod jeg Grunden: *Kunstsangen hører ikke til i Skolen.* For den store Mængde kommer Sangkunsten ikke i Betragtning. Af Materiale findes Naturstemmen — god eller daarlig — og Lysten til at synge. Den teoretiske Undervisning dræber Lysten hos alle,

undtagen de særligt stemmebegavede — især i Storbyerne. Før sang man den hele udslagne Dag, hver med sit Næb. Det hørte til, det var selvfølgeligt. Hvor synger man nu udenfor Koncerter og ved Drikkelag? Synger Forældre og Børn med hverandre? Synger unge Piger ved deres huslige Sysler? Synger unge Mænd paa Spasereture? Højst lirer man et Par Døgnmelodier af ude i Skoven, naar Stemningen er paa sit Højeste. I de saakaldte „bedre Kredse" lader kun den kunstnerisk Uddannede sig høre. Og — sørgeligt nok — hos hende har ofte Undervisningen, Kunsten, hæmmet det naturlige Temperament, den rent menneskelige Udtryksdygtighed.

— Og dog er i hvert Barn Sangen en Naturnødvendighed, en hellig Ret, man ikke tør berøve det. Retten til at give de Følelser Luft, som ikke lader sig udtrykke ved Ord.

— Dette er Grunden til, at jeg fik Lyst til at vove Eksperimentet at indføre frivillige Sangtimer, der ikke havde med Kunst, Gehør eller Stemmeskønhed at gøre. Jeg samlede Børnene om mig, og vi sang som de gode Venner, vi er. Først lød det raat og uskønt, men snart sang vi os sammen. Vi sang uden at øve Kritik, og langsomt opdroges Øret gennem selve Sangens Magt. Uvilkaarlig tvinges den falske Røst ind i et rent Leje ved at føres af rene Stemmer. Fællesglæden var vor Læremester. Vi gennemgik talløse gamle Folkeviser og Ballader,

og medens vi sang, dukkede den ene smukke Stemme frem efter den anden, som Blomster, der har staaet i Stampe, fordi de holdtes i Skygge, og nu pludseligt flyttes ud i Solen. Men mest rører det mig at iagttage de Børn, der hverken har eller faar Gehør eller Stemme, synge med i den inderligste Hengivenhed. Vi synger, fordi det glæder os, fordi det gør godt at synge, fordi det skaber Lykke. Vi lærer de store Komponister at kende bedre end i nogen Koncertsal — og det koster ingen Penge. Dertil kommer, at vi lærer Teksterne, vi behøver ikke at sidde og rasle med et Program. Og vi lover med Haand og Mund at bringe Sangen med ud i Verden.

— For mig som Lærer og Opdrager er disse Sangtimer af uvurderlig Nytte. De mod mig vendte Ansigter er som aabne Bøger, hvori jeg kan læse det enkelte Barns Sjæl. Det syngende Barn er under Sangen betagen af en magisk Fryd, der lader det glemme alt andet, medens det som ingensinde ellers giver sig sin sande Natur i Vold. Hvilke psykologiske Studier kan ikke gøres ved at undersøge de enkelte Ansigters Udtryk under Afsyngelsen af den samme Sang?"

Og med sit lysende Smil fortæller Louise, hvorledes de „vilde Sangtimer" fejrede deres store Triumf:

— En dejlig Junimorgen lige ved Solopgang drog hun med Hundrede og halvtreds Elever og en halv Snes unge Lærerinder ud i Bjergene. Under Jern-

baneturen var Vejret herligt, men næppe var de store Skove naaet, før Uvejret brød løs. Hvilket Uvejr! Børnene var i lette lyse Battistklæder. Der fandtes hverken Ly eller Læ. I Løbet af faa Minutter styrtede Vandet i Strømme fra de tætteste Træer. Lynene blændede, og i Mellemtiden var der næsten kulsort Mørke. Nu og da knaldede en Byge iskolde Hagl i Ansigterne og forvirrede Synet. Hvor man end gik, syntes Uvejret netop at være lige over Hovedet. Børnene, som straks fandt det en lystig Spas, begyndte at blive dødsensangste.

Da gav Louise Signal til en „vild Sangtime", og som ved et Trylleslag var al Angst forbi. Smaa og Store sang. Stundom hørtes intet paa Grund af de bragende Vindstød og Tordenens Drønen, men Børnene sang, medens de ufortrødent ravede frem i Skovmørket.

Der fandtes hverken Hus eller Hytte. Tre Timer vandrede den syngende Skare, vaade til Skindet, inden man naaede den beskedne Kro, der var lagt for Turisternes Skyld. Det havde ikke været Hensigten at standse der, men det var jo umuligt at komme videre.

Gæstestuen var ikke stor, og man var ikke forberedt paa at mætte saa mange Munde, men der blev ikke tænkt paa det. I samfulde ti Timer holdtes de halvandethundrede Børn fangne i det snevre Rum, medens det Herrens Vejr raste, saa man kunde tro, Verden skulde forgaa. I disse ti Timer

opførtes nu den sælsomste „Varieteforestilling, hvor uden Pavser Nummer fulgte Nummer. Man digtede, fortalte Spøgelseshistorier, improviserede smaa dramatiske Situationer, man dansede, forsøgte sig som Akrobater, deklamerede, og gjorde Tryllekunster. Der blev holdt Taler, Smaa og Store fortalte om deres første Kærlighed. Men først og sidst blev der sunget.

Det viste sig nu, hvilken Glæde, og hvilken ophøjet Sammenhørighedsfølelse „de vilde Sangtimer" formaaede at skabe. Ustandseligt sprudlede Sangene frem. Stundom sang hele Skaren i Kor, stundom sang en enkelt, og de andre sang Omkvædet med. Uvejret ophørte ikke — men det var glemt. Telefon fandtes vel, men den turde paa Grund af Lynnedslagsfaren ikke benyttes. Telegrafstationen laa langt borte. Der var ingen Gaard i Nærheden og ingen Vogn at opdrive. Dagen led. Der var ikke Haab om bedre Vejr, og man kunde forestille sig Angsten i de mange Hjem, der var uden Efterretning om Børnenes Skæbne i det forfærdelige Vejr. Paa Kroen var ikke Tale om at skaffe Natteleje til alle, selv om man vilde nøjes med Hestedækkener. Saa sluttelig blev der ikke andet for, man maatte begive sig tilbage samme Vej, som man var kommen.

Vejene var Moradser, paa sine Steder næsten ufremkommelige. De Store maatte bære de Smaa, hvor Vandet var saa højt, at de ikke kunde vade

igennem. Regnen strømmede, der var ingen Stjerner at se. Man maatte famle sig frem ved at føle paa Træstammerne.

Og alligevel — paa hele Vejen, fra Kroen til Banegaarden, — sang Børnene uden Ophør. De sang, enten de stod eller snublede, de sang, naar vaade Grene filtrede deres Haar, de sang, sang, sang.

Ved Midnatstide naaede de tilbage til Byen. Paa Banegaarden ventede hændervridende Forældre. der havde befrygtet det værste.

I Aarsberetningen skrev Louise om denne Udflugt og fortalte, at den paa Grund af det uforudsete Uvejr var ganske mislykket. Som eneste Lyspunkt fremhævede hun Børnenes mønsterværdige Holdning. Næppe var denne Aarsberetning udsendt, før Breve begyndte at strømme ind fra Børnene. Alle bebrejdede de Louise, at hun havde kunnet kalde Turen mislykket, den havde jo dog været „bare en lang dejlig vild Sangtime".

ET GAMMELDAGS KAPITEL

For blot tredive Aar siden var i alle Kloster-, Privat- og Kommuneskoler for Smaapiger Haandarbejde og Religion de to vigtigste Fag. En Times Religion og en eller to Timers Haandarbejde om Dagen var det sædvanlige. Hertil kom for Privat- og Kommuneskolernes Vedkommende det fordrede Hjemmearbejde: Saa og saa mange Bibelsprog og Salmevers, saa og saa mange Huller broderet og Omgange strikket.

Skolereformen har efterhaanden indskrænket disse Fag mere og mere: I Amerika er Religion længst afskaffet som Skolefag, og Haandarbejdet, der var afskaffet, begynder langsomt igen at knibe sig en lille Extratime ind her og der.

At Haandarbejde fra at være Regent blev en foragtet, forhutlet Slave, skyldes ikke saameget Oprør fra Børnenes Side som Anmodninger fra Lærere og Læger.

Almindeligvis betragtes det som et heldigt Fremskridt, at Smaapiger ikke mere tvinges til at sy,

strikke eller kniple. Man gaar ud fra, at enhver Kvinde senere kan tilegne sig, hvad hun i den Retning behøver, enten i Hjemmet eller gennem Privatundervisning.

Lægerne hævder, at Barnets Øjne og Holdning lider ved Haandarbejde. Ja, i tidligere Tid, da man syede ved Tællelys, ved elendigt osende Petroleumslamper eller ved aabne, ubeskyttede Gasblus, da man lod Smaapiger brodere Korsstingslandskaber paa haarfint Silkestramaj eller sy Hvidsøm, som vore Dage kun kan vurdere rigtigt ved Hjælp af Loup — da var rødkantede Øjne og ægyptisk Øjensyge hyppige, og Kvinderne maatte ofte i en ung Alder anlægge Briller.

Ethvert Arbejde bliver — selv det sundeste — ved Overdrivelse skadeligt. Kan man end ikke drikke sig fra Vid og Sans i Vand, kan man dog ødelægge de indvendige Organer ved overdreven Nydelse deraf. Jordbærplukning er en yndig Leg for Børn, saalænge de plukker fra Haanden i Munden, men den fattige Kvinde, der for en ynkelig Dagløn plukker Jordbær sine tolv Timer i Døgnet, kan meget vel tage Skade af Anstrengelsen.

I Belgien har jeg Sommerdage set Kvinder ligge paa Maven i halvmørke Stuer, hvor Skodderne var trukne for og — kniple sorte Kniplinger! Deres stakkels anstrengte Øjne taalte ikke mere Dagslyset i den lille Gaardhave, hvor Kniplerskerne sidder med deres hvide Arbejde.

Der er jo slet ingen Tvivl om, at Fortiden overdrev Haandarbejdet. Det synes os med Rette meningsløst, at unge Kvinder sad halve Dage, Maaneder igennem, og broderede paa — et Underskørt! Alligevel er vi henrykt betagne, hvergang vi kommer i Nærheden af en af de bedaarende Tyllskraver, vore Bedste- og Oldemødre lod gaa i Arv.

Efter mit Kendskab til Kvinden hævder jeg bestemt, at det er en Ulykke, at Haandarbejdet er bleven trængt saa langt tilbage. Der er Grunde i Mængde, og her skal gøres Rede for nogle af de vigtigste.

Det gælder om at gøre Livet saa godt som muligt for sig selv og for andre. Med andre Ord skaffe sig selv Tilfredshed og Glæde — og derigennem blive istand til at være noget for andre. Nu har Kvinden fra Arilds Tid elsket smukke Klæder. Det kan ikke benægtes, ikke bestrides. Det er engang saa. Findes der Kvinder, som er ligegyldige med deres Klædedragt, saa har det en eller anden forklarlig Grund, men det har sikkert ikke været saadan alle Dage for denne eller disse enkelte Undtagelser. Nu kan, ifølge Formuefordelingen i den Verden hvori vi lever, kun de forholdsvis meget, meget faa Kvinder blot nogenlunde tilfredsstille den i dem nedlagte Trang til at iføre sig smukke og forskønnende Klæder. Hundredtusinder af Kvinder forsørger sig selv og har saare lidet tilovers til at købe Stads for. Endnu flere lever i Ægteskab

og forsørges af Mænd, men forsørges saa knapt, at de maa aflægge Regnskab for hver Øre anvendt udenfor Husholdningen. Og alle disse Kvinder er afhængige af Modens Svingninger og af de Handlendes Priser. De er tvungne til at lade deres Klæder sy og betale mangedobbelt den Pris, hvorfor de selv kunde fremstille dem. De er Slaver af ydre Omstændigheder, som de saa saare let kunde være Herer over. Skolen er Stedet, der kan gøre dem fri.

I enhver Skole Verden over burde det være et Maal akkurat ligesaa vigtigt som Regning og Geografi — om ikke nok saa vigtigt — at lære Smaapiger at klippe og sy deres egne Klæder.

At en saadan Reform, naar den grebes an paa rette Maade, vilde koste hvert enkelt Land Hundredtusinder, det gør ikke Sagen mere uigennemførlig. Saadanne Penge forrenter sig godt. Men Undervisningen skulde ikke, som nu, være begrændset til et Par Timer om Ugen i et Par Aar, nej, Barnet skulde tilegne sig Hemmeligheden ved Forfærdigelsen af Klæder i den Alder, hvor alt glider ind let som en Leg, naar det gøres nemt og behageligt som en Leg.

Børnene i de allermindste Klasser skulde, saasaare man turde betro dem Saks, lære at klippe Mønstre af Silkepapir til — Dukketøj. Og samtidig lære at tegne disse, først paa Tavle, siden paa Papir. Nu skulde efter Silkepapirsmønstrene klip-

pes i billigt og tyndt Stof de ligefremmeste Dukkeklæder, der for Børnene vilde blive en Æressag at sy saa smukt som muligt. Til at sy dem behøvedes i Begyndelsen saa faa forskellige Sting, at Børnene kunde lære dem efterhaanden, som de havde Brug for dem, paa selve Dukketøjet. Dukkerne gav Skolen, og Børnene maatte, under dygtigt Opsyn, selv prøve Klæderne til, og selv gøre opmærksom paa Fejlene og selv have Lov at prøve at ændre dem.

Efter Dukketøjet kom Turen til Klæder til Børnene selv. Først naturligvis „Arbejdsklæder" eller „Skoleuniform", noget der var let og uden Modeluner. At Skolen til Undervisning i dette nye og vigtige Fag skulde have de allerbedste Hjælpemidler siger sig selv. Børnene skulde naturligvis lære at behandle en Symaskine, de skulde have de mest fuldkomne Skabeloner til at prøve paa, have Lærerinder, hvis Dygtighed ikke kunde tænkes større, have Ovenlyssale, Tegnestuer, hvor Mønstrene blev til o. s. v.

Barnet kunde da i Aarene fra seks til fjorten ikke blot lære at sy sine Kjoler og Undertøj, men, netop paa Grundlag af dets dybe Kendskab til Naal og Traad, kunde det ogsaa tilegne sig Færdighed i det „*skønne Haandarbejde*".

I hver Klasse Pigebørn vilde vel altid findes en eller flere, der trods den kyndige Undervisning, alle Dage blev lidt af en Fusker til at klippe og prøve, og andre, der havde forskrækkelig svært ved at vænne

sig til at levere ordentligt Arbejde. Men er ikke det samme Tilfældet i alle andre Fag? Bliver et Barn fritaget for Regning, fordi det ikke er noget Regnehoved?

Hvad opnaas nu ved, at Børnene kan sy deres egne Klæder? De kommer til at kende deres eget Legeme saa grundigt, at de aldrig vil nøjes med sletsiddende Klæder, derigennem opnaar alle andre et forhøjet Skønhedsindtryk. De lærer at forstaa, hvad de kan bære, og hvad der misklæder, det vil sige, de faar deres personlige Smag udviklet. De vil ikke blive helt saa afhængige af Moden. De vil vove nu og da at gaa paa Trods af den. De vil give sig deres Fantasi i Vold og af prægtige Stoffer skabe sig Klædningsstykker, der aldrig er set i nogen Modejournal. Men først og fremmest de vil blive uafhængige af Armod eller Rigdom. I Tilfælde af, at deres hele Liv kommer til at glide hen i smaa Kaar, er de ikke derfor tvungne til at gaa klædt i Sæk og Aske. Har de et Ønske i Retning af et kostbart Stof, er dette Ønske næsten altid opnaaeligt, fordi det kun gælder selve Stoffet. De vil uvilkaarligt vælge gode Stoffer, uvilkaarligt maaske ogsaa kostbare, men det er kun godt. Det kostbare Stof holder længe ud og mister ikke sin Skønhed.

En anden Ting vil blive Følgen. *Den Reformdragt, som Kvindeverdenen har sukket efter det sidste halvthundrede Aar vil endelig opstaa.* Vi har haft Reformklæder nok, men de har alle lidt

af visse Mangler, der gjorde dem upraktiske for den store Mængde. Enten var de hæslige, uklædelige, eller de krævede en første Rangs Tilskærer for at falde blødt og naturligt. Vokser der en Ungdom op, hvoraf hvert kvindeligt Medlem fra Barneaarene behersker Tilskærer- og Tilpasningskunsten, saa vil den skønneste Reformdragt ganske naturligt opstaa. Den vil blive et nødvendigt Led i Kvindebevægelsens Kæde.

Vore Oldemødre syede Udstyr af uforgængeligt og groft Lærred, der vilde skaffe os røde Hunde eller anden Hudsygdom. Vi er komne bort derfra og vender sikkert aldrig tilbage. Det spindelvævsfine Undertøj, der har afløst Fortidens, er skønt at se paa, yndigt at røre ved, og det brister i tredje Vask saa let som Sæbeboblen, der støder imod en Sommerfugl. For den velhavende Kvinde er det jo fornøjeligt i det Uendelige at kunne købe nyt, men sandelig er det ingen Spas for den selverhvervende unge Kvinde, naar den Imitation af Kammerdug besat med Imitation af Valenciennes, som hun møjsommeligt skrabte sammen til, gaar itu trods al Omhu og nænsom Behandling i anden Vask.

Har hun nu i Skolen lært alt nødvendigt, saa køber hun sig for de samme Penge det ægte Stof, som den rige Dame før var ene om, hun skærer det i et Mønster saa let, som var det Særken til en Dukke, og forsyner det her og der med et Par selvtegnede Hedebomotiver, en Luksus, som den

rige Dame betænker sig paa baade en og to Gange. Hun kan tillade sig det, fordi Naal og Traad falder hende saa ubegribelig let i Haanden, og fordi *hun har fattet Hemmeligheden ved at "benytte Øjeblikket"*. For hende er der intet der hedder: „ikke Tid". *Mennesket har altid Tid til, hvad det for Alvor vil.* Det gælder jo blot om at ville. Den unge Pige, der er ansat i Forretning om Dagen og kun har Aften og Søndag fri, kan endda saa særdeles godt baade sy Kjoler og Undertøj til sig selv uden at slide Øjnene ud af Hovedet og uden at sidde oppe til ud paa Natten. Hun spilder jo nemlig ikke Tiden. Den Kjole, der vilde tage den professionelle Syerske to Dage, tager hende neppe én. Hun har engang for alle sine Maal, hun er vant til at haandtere netop de Stoffer, der passer hendes Person, hun er fri for at aflæse Modejournalen hver Latterlighed. Medens hun har Besøg af Veninder, medens der snakkes og pludres og lees, gaar Naalen. Maaske afventer Gæsterne Resultatet, maaske hjælper de med, de er jo alle „faguddannede".

Og Skammen ved selv at sy sine Klæder, Skammen ved at være „hjemmegjort", den har jo ikke nemt ved at klare sig, naar hele Landets unge Døtre, fra Kongens til Skraldemandens lærer akkurat det samme.

Den, der som Barn, paa en munter og formaalstjenlig Maade har lært at arbejde, véd, at Haandarbejdets store og rørende Charme netop ligger i,

at hvert ledigt Minut kan anvendes dertil. Det vokser fast umærkeligt som Planten.

Den bekendte og forhadte „Klud", som en vis Tid ansaaes for det eneste saliggørende, er ligesaa kedsommelig og ørkesløs som den Flytten Sandbunker frem og tilbage, hvormed man i slette Fængsler piner Fangerne. Barnet maa lære alle Slags Sting, men hvert Sting maa føre til et praktisk Resultat — om saa dette bestaar i en Gulvklud.

Og nu det „skønne Haandarbejde". For en Snes Aar siden var det endnu Skik, at unge og gamle Kvinder, naar de var sammen, hver sad med sit Haandarbejde — ofte til fælles Beundring. Disse Arbejder var nu ikke saa stor Beundring værd, fordi Smagen i hin Periode var saare lidet tiltalende. Man kunde kun med yderste Vanskelighed skaffe et virkelig smukt Mønster, og havde man endelig Mønstret — snarest en Kopi fra gamle Kunstneres Arabesker — saa kneb det at faa smukke Farver. Nu er dette anderledes. Vor Tids Malere er ikke bange for at hellige Haandarbejdet baade Tid og Talent. Der findes nu dejlige Mønstre og dejlige Farver, men det er saa uendelig faa Kvinder, som sysler med Udførelsen af saadanne Arbejder. „Det skønne Haandarbejde" har en dobbelt Opgave. Det forskønner et Hjem som intet andet, naar undtages Blomster. Og — det aller vigtigste — *det er en Beroligelse for Sind og Ner-*

ver. Man synes slet ikke at vide af eller regne med disse to Faktorer. Mange Hjem dannes i vor Tid med stor Bekostning, ja med Hjælp af berømte Husarkitekter, der endog udvælger Kunstværker til Væggene. Men paa Haandarbejdet tænker ingen. Har man Brug for Puder, gaar Husarkitekten hen og udvælger smukke Stoffer i Brokade og Silke, og dermed lader man sig nøje. Ægte Tæpper paa Gulvene, indforskrevne Kniplingsduge paa Bordene og vævede Betræk paa Møblerne. Der føles ingen Trang til, ingen Længsel efter Husmoderens personlige Haandarbejder, det, som netop vilde give Hjemmet dets sidste festlige Præg. Det er, som om man endnu har Skrækken i Blodet fra den Tid, hvor skrigende græsgrønne Puder og hæklede Lapper laa over Stoleryggen og klæbede fast paa de uskyldige Gæster.

De fleste Kvinder har en ejendommelig Fantasibegavelse, der kunde give sig de skønneste Udslag paa dette Omraade, om de gik til Opgaven med Lyst og Tillid til sig selv.

Men den anden heldbringende Virkning er jo langt vigtigere. *Kvinden kan ikke, som Manden, sidde stille med Hænderne i Skødet og føle Hvilens absolutte Velvære*. Hun er gennem Aarhundreder trænet til at udføre saamange Smaasysler saa at sige paa en Gang, at hun altid har hundrede Ting i Hovedet, for hver Ting hun naar at udføre. Er hun i Ro, arbejder hun ikke, saa kredser Tankerne

først rastløst for Alvor. Cigaretten er for enkelte Kvinder et vist nerveberoligende Middel, men dels er der jo endnu mange Lande, hvor man har saa liden personlig Frihed, at der kun tør ryges i de højeste Kredse uden at vække Anstød, og dels kan Cigarretten ikke siges at være et ufarligt Middel. Det syge Hjerte, de oprevne Nerver, som de allerfleste Kvinder lider under, maa have noget, der styrker og beroliger. Og der kommer Haandarbejdet som det vidunderligste Middel — naar det ikke forceres.

Den moderne rastløse Kvinde, der intet tager sig til, eller den moderne rastløse Kvinde, der arbejder med Hjernen og udretter Mands Gerning, har det tilfælles, at de i ledige Stunder ikke ved, hvad de skal gøre med deres Hænder. De drejer paa Ringe, de retter paa en dadelløs Frisure, de fletter Fingrene i hverandre — de savner den lille lette, halvtmekaniske, og dog tankeansporende og opmærksomhedskrævende Syssel, som „det skønne Haandarbejde“ er. *Der er mangfoldige Nutidskvinder, der ikke vil tro dette, de er vokset op med Afsky og Foragt for det gammeldags Haandarbejde, og de lærer først at skatte dets Betydning — paa Nerveanstalten, hvor de søger hen for at lære Hvilens Sødme at kende.*

ARBEJDETS VELSIGNELSE.

Mennesket er forbavsende sejglivet. Man hører om Folk, der driver om paa Havet i Ugevis uden anden Næring end et Par haarde Skibstvebakker, om Bjergværksarbejdere, der aldrig ser Solen, om sibiriske Fanger, der underkastes frygtelige Torturer og dog ikke bukker under. Man hører om Mennesker, der rammes af den ene Ulykke større end den anden, og som dog ikke fortvivler.

Men der er Grændser: helt uden Føde kan ingen leve, og naar en vis Smertehøjde er naaet, bliver man bevidstløs. Den Fange, der er henvist til Ensomhed og Lediggang, bliver ufravigeligt vanvittig i Løbet af nogle Aar.

Mennesket kan ikke leve uden Selskab og — ikke uden Arbejde. Saa evige Sandheder bliver vel aldrig bestridt, men Forældre og Værger lægger sig dem ikke altid nok paa Sinde, hvor det gælder Børnene, som er betroet i deres Varetægt.

Luk et Barn ind i en herlig Park, giv det alt det prægtigste Legetøj, der findes — i Løbet af faa

Dage, hvis ikke i Løbet af faa Timer, vil det med Fortvivlelsen malet i alle Træk snige sig langs Parkens Mur, som en Fange i sin Celle.

Luk tyve Børn ind i Parken, lad dem lege fra Morgen til Aften. De vil juble og storme rundt, underholdende sig med deres Tusinde Lege. Der kommer dog det Øjeblik, hvor Opfindsomheden giver tabt, hvor de „ikke ved, hvad de skal bestille".

Sæt nu, at en Voksen gaar ind i Parken og overtager Førerskabet og ordner Legene. Saa gaar det atter en Tid, til Skalaen er gennemløbet en eller flere Gange, trods det, at de har deres fulde Frihed, trods det, at ingen taler til deres Samvittighed eller bebrejder dem, at de ødsler Tiden bort, vil de dog „blive kede af at lege".

Det vil sige, de indser instinktmæssig, at deres Leg, naar den længe nok har tjent dem som Forfriskning, er hensigtsløs, nytteløs, at der intet kommer ud deraf. Og *Børn vil saa gerne være nyttige.*

Forsøger vi nu, at lade de samme Børn bygge et Hus — her er det ligegyldigt, om Huset er beboeligt eller ej, naar kun Børnene tror det — saa kan man roligt overlade dem at udføre det haardeste, mest anstrengende, mest taalmodighedskrævende Arbejde, uden at de vil kny. Tværtimod, jo haardere de arbejder, jo inderligere er Glæden, de føler, over Resultatet, som de jo tror klippefast

paa. De kræver kun ét, for villigt at give alle deres unge, sunde, sjælelige og legemlige Kræfter: at indse Nytten deraf og tro paa et Resultat.

Men da Børnene er Børn, maa Resultatet være enten synligt eller fatteligt for Barnesindet uden Voksnes Forklaringer.

Barnets Ydeevne er underkastet andre Love end den Voksnes, men er utvivlsom forholdsmæssigt større. Barnets bevægelige Legeme er her et Plus, ligesom de ubrugte aandelige Kræfter kommer det til Gode. Ingen trænet Sportsmand kunde byde sit Legeme, hvad et femaars Barn i Løbet af Dagen byder sit. Og intet voksent Menneske ejer blot tilnærmelsesvis en Livfuldhed som Barnets, der lægges Beslag paa Dagen igennem, Dagene igennem.

Et Barn kan næppe overarbejdes, naar Arbejdet blot er fornuftigt ordnet. Louises Skole beviser denne Paastand.

Giver man et Barn en Bog i Haanden og siger: — Lær tyve Sider udenad! Saa vil Barnet, naar det ikke har lært Kunsten at arbejde, sætte sig hen med Hovedet i Hænderne og fortvivlet stirre ned i Bogen, til Bogstaverne danser, og Opgaven vil forekomme det ligesaa umulig som at drikke Havet ud. Eller det vil tappert forsøge at lære ved atter og atter at gennemlæse de tyve Sider, uden at fatte Meningen af det Læste. Maaske vil det dog lykkes Barnet at lære Ordene i Rækkefølge.

Men ser nu Barnet paa Opgaven, som om det

var et Stykke Landevej, der skulde vandres, og denne Landevej var afdelt ved Kilometersten, og ved hver Kilometersten stod en Bænk under et Træ med modne søde Moreller, saa kan det nok være Barnet traver lystigt henad Vejen, glemmende Vejlængden mellem Stenene over Længslen efter Bænken under Moreltræet, og i en Svip er Vejen tilbagelagt.

Der er Lærere, som vil indvende: En saadan Pukken paa Barnets Fantasi er utilladelig og skadelig. Barnet skal ikke indbilde sig noget. Barnet skal vide, hvad det gør, det maa lære at forstaa, at Arbejde er Arbejde og ikke Leg eller Fantasteri! Desuden staar der ikke Bænke under Moreltræer paa Livets Landevej!

Det er nu netop, hvad der gør, naar man er saa venlig at lukke Øjnene op. Hvis man i Tide vænner Barnet til at regne med de smaa Glæder, da vil det vise sig, at de staar ikke som Moreltræer ved hver Kilometersten, men gror frodigt som selve Vejgrøfternes vilde Blomsterflor.

Barnets Livskraft er som et Niagaravandfald. Det vilde være forkasteligt, om man tog hele Kraften og Glandsen fra dette vældige Naturskuespil og benyttede den til at drive Savmøller og Fabriker ved. Men det skader ikke Vandfaldets Skønhed eller Storladenhed, at en Del tages i Brug i Hverdagens Tjeneste.

Aldrig bør man spænde Barnet for Arbejdskær-

ren og drive det frem ved Piskeslag. Aldrig skal man forlange, at et Barn arbejder over Evne. Barnet skal være Ven med Solen, med Fuglene og med Alnaturen, og det kræver Tid, men Barnets Dag er saa lang, at der bliver Tid baade til at leve i Fantasiens Elverland og til alvorligt Arbejde.

Der gives mangfoldige Ting, som kan lette Arbejdet for Barnet. Tanken om bagefter at kunne hengive sig til en kærere Beskæftigelse er vel en af de almindeligste. Men den største Lettelse bliver det dog, naar Barnet selv glæder sig ved at udføre Arbejdet, fordi det fængsler og tilfredsstiller.

Ethvert Barn, der er sundt og naturligt og ikke forkvaklet af sine Omgivelser, har en medfødt Trang til at ville hjælpe de Voksne. Det toaarige Barn løber i Hælene paa Stuepigen og mener at gøre sig nyttigt ved at gnide Stolene af med en Klud eller med sine smaa fedtede Hænder. Det vil roses for sit Arbejde, det kræver, at man anerkender Møjen, det gør sig. Og her synder Voksne ofte ubodeligt overfor Barnet, idet man leende tilintetgør Barnets Tro paa, at det hjælper. Den kloge Moder eller Opdrager tager glad imod al Hjælp fra Barnet, og sætter en Ære i saa tidligt som muligt at vise det til Rette, saa det ikke tilsyneladende men i Virkeligheden udfører smaa nyttige Sysler.

Det er yndigt at se Børn under en Moders Upasselighed prøve, saavidt deres Kræfter rækker, at

gøre hendes Gerning, især hvor der ingen Tjenestepige er. Da opstaar der mellem Børnene en Væddestrid, der i Ordets bedste Forstand kan kaldes ædel, om hvem der kan udrette mest.

Men den Voksne maa vogte sig for at optage Barnets alvorlig mente Hjælp som en Spas, eller lade det begaa Fejltagelser Gang paa Gang uden at rette det, thi kommer Barnet efter sligt, vil og maa det betragte det som en Art Forræderi.

I et Hjem blev Tjenestepigen syg. Den unge. Frue, der var svag og zart, klagede gentagne Gange sin Nød i Børnenes Nærvær. Den fireaarige lille Pige og hendes femaarige Broder besluttede at hjælpe. En Dag maatte Moderen bort lige efter Middag. Der var endnu ikke vasket af efter Middagen. De to Smaa begyndte ivrigt at vaske op — i koldt Vand. Snart svømmede baade Køkkenet og de selv. Tallerkener og Fade sattes til Tørre — paa Køkkengulvet, sagtens fordi der var bedst Plads, og der kunde de nemmest naa. Det var Vinter, og Skumringen indtraadte tidligt. Børnene satte sig behageligt til Rette i en Krog, frygtelig stolte over deres Daad, og der faldt de i Søvn.

Moderen kom og saa ikke Børnene, og da hun kaldte, fik hun intet Svar. Ude af sig selv af Skræk løb hun ud i Køkkenet — faldt over det opstillede Porcelain, og Børnene blev vækket af hendes Forfærdelsesskrig. Istedetfor Tak fik de nu Taarer og Skænd.

Naar man lærer det lille Barn — ligegyldigt om rig eller fattig — hvorledes det kan gøre sig nyttigt, saa vil det ogsaa finde Glæde i alle de smaa og store Arbejder, Skolen senere byder det.

De færreste Børn formaar at beregne Tiden. De kender ikke Minuttets Værd. De har ingen Anelse om, hvad der kan udrettes i Løbet af et eller ti Minutter. Denne Viden bør man hurtigst muligt bibringe Barnet, da det er af afgørende Betydning. Man lader dem selv med Undren udmaale Tiden og undersøge, hvorlangt et Minut, og hvorlangt ti Minutter rækker, ved at give dem forskellige Arbejder, der begynder og afbrydes paa Minuttet. Man lader dem lege ti Minutter, sidde stille og ubeskæftiget ti Minutter, skrive, synge, sy, lader dem løbe, danse, gymnastisere alt i ti Minutter, og Børnene falder fra en Overraskelse i en anden.

Man øver dette med Barnet baade paa Skolen og paa Udflugter — helst ogsaa i Hjemmet.

Det er en tør Sommer. De Voksne har nok at gøre med at vande Roser og Grøntsager. Træerne hænger med Bladene af Tørst. Nu faar Børnene en Timinuttersopgave: Hver Dag eller rettere Aften faar Barnet saamange Træer at vande, som kan overkommes indenfor det givne Tidsrum. Hvert Træ skal have en hel Kande Vand. For Barnet er de ti Minutter en lille velvillig Gave, og Takken det faar ved at se, hvor Træerne atter ranker sig, er rigelig Møjen værd.

Desuden ser Barnet, at ti Minutter altid kan knibes, og at der ikke kan kommes med nogen gyldig Undskyldning for „ikke at have Tid".

En tolvaarig Pige læste meget daarligt højt. I Skolen lægges stor Vægt paa smuk Højtlæsning, og der gøres nu Udveje for at bibringe Barnet det Manglende. Hun skal øve sig hjemme, men ingen har Taalmodighed til at høre paa hende. Da faar Louise en af sine gyldne Ideer: Raader Barnet til hver Dag at gaa ud i Køkkenet og læse højt for Kokkepigen af Dagbladene i ti Minutter, medens hun vasker op. Som sagt saa gjort. Kokkepigen følte sig beæret over, at den lille Frøken saa smukt underholdt hende, og Barnet øvede sig som en sand Demosthenes, for havde hun end ikke Stene i Munden og Havet at overdøve, saa maatte hun læse højt og klart for at kunne tage Kampen op mod Porcelainets Raslen og Kokkepigens mangfoldige Trippen til og fra. I Løbet af to Maaneder var den lille Pige en af de bedste Højtlæsere i sin Klasse, og der var kun anvendt de smaa ti Minutter daglig.

FØLSOMHED HOS BØRN

Et Barn saa engang en Fisk blive flaaet og saa, hvorledes Fisken bagefter laa og sitrede og bævede. Barnet havde paa Fornemmelsen, at Fisken vilde skrige men kun ikke kunde. Og dette Barn, der før gerne havde spist Fisk, kunde siden ikke røre Fisk, ja end ikke taale Synet deraf, saa det maatte gaa ud af Stuen, naar der var Fisk paa Bordet.

Man prøvede med det Gode og med det Onde at vænne Barnet af med denne overdrevne Følsomhed. Intet hjalp. Juleaften er det Skik i visse Lande at spise Karper, det er en Nationalret, som hører med til Feststemningen. Fra nu af var Juleaftenen ødelagt for Barnet. Medens Familien sad glade om Festbordet, opholdt det sig skamfuld og bedrøvet i en anden Stue, og Aftenen igennem haanede man det, fordi det „ikke engang kunde bekæmpe sig en Smule af Hensyn til de andre". Som voksen tvang hun sig endelig engang til at sidde Tilbords ved en saadan Lejlighed, men blev saa syg, at hun maatte gaa bort. En anden Gang listede man hende til at

spise Fisk under det Paaskud, at det var paneret Kød. Følgen var, at hendes hele Organisme syntes Genstand for en alvorlig Forgiftning.

Og hun var hverken lunefuld, sygelig eller forkælet. Tværtimod, hun havde fra tidligste Ungdom øvet den strengeste Selvdisciplin. Men overfor Fisk var hun kraftløs.

Jeg spurgte hende engang: — Hvad vilde nu være sket, hvis man som Barn havde tvunget Dem til at spise Fisk? Hun svarede: — Det kan jeg jo ikke med Bestemthed sige, men jeg tror, jeg var blevet sindssyg!

Mærkelig nok, dette Tilfælde smittede. En yngre Broder, der lige var to Aar gammel, da Begivenheden skete, saa at sige arvede Søsterens Angst og Modbydelighed for Fisk. Og heller ikke han kunde som voksen komme over det, skøndt han som en meget ærgerrig Natur saare nødigt vilde gøre sig latterlig overfor andre Mennesker.

— — —

Suggestionens Magt er overmaade stor og uforklarlig.

En lille Dreng kørte i Slæde og faldt saa uheldigt, at hans Tunge blev spaltet mod et Gitter. Han var haardfør og hærdet og klagede ikke. Man bragte ham til Lægen, der syede den frygtelige Flæge sammen uden at bedøve Drengen. Under dette besvimede han, men da han kom til Bevidsthed

igen, klagede han heller ikke over Smerterne. Hans Drengestolthed forbød ham det.

Men fra den Dag kunde han ikke spise noget, der var rødt, det være sig Frugt, Konfekt, Syltetøj, Rødvin eller rødt Kød. Et grønt Æble spiste han med Fornøjelse, men bød man ham et rødt, blev han overfalden af Gysen og veg tilbage, som frygtede han Livet. At Synet af Blod gjorde ham syg, er efter dette forstaaeligt. Ogsaa han er nu voksen og har været udsat for adskilligt i Retning af Livsfare. Men han har ikke lært at spise røde Ting endnu, og er det nødvendigt for ham at tage Medicin, maa denne ikke være rød.

— — —

De fleste Børn har en instinktmæssig Angst for visse Dyr, især for enkelte Insekter eller Kryb. Hyppigt gaar denne Skræk over med Aarene, men man bør vogte sig for at tvinge Barnet til at overvinde den. Almindeligvis er Moderen eller Barnepigen Skyld i Barnets Skræk, idet den Voksne enten selv har vist Angst eller har benyttet Dyrene som „Bussemænd“ til at skræmme Barnet med. Under alle Omstændigheder er der en Grund tilstede, hemmelig eller aabenbar, og ingen kan vide, hvor dybt denne Grund gaar ind i Barnets Bevidsthedsliv, og hvor meget Skade der kan voldes, hvis man brutalt tvinger Barnet til at trodse sin naturlige Rædsel. Der er Mennesker, som bliver blege, naar man taler om Slanger, andre der besvimer,

hvis de berøres af en Snegl, og vi synes, at vi kan forstaa dette, i de fleste af os er der nedlagt en større eller mindre Afsky for disse Dyr, men vi forstaar ikke, at nogen kan være bange for en Græshoppe eller en Løbebille eller Skarnbasse. Og Følgen er, at vi ikke tager Barnets aabenbare Angst for gode Varer.

Nu er det klart, at man helst maa se at overvinde sligt, og da Barnet ikke selv har den nødvendige Styrke og ikke ad Forstandens Vej naar dertil, maa de Voksne hjælpe det ved at give Eksemplet. Naar Moderen leger med Dyrene og lader dem krybe paa Haand og Hals og leende fortæller om dem, saa vil Barnet i de fleste Tilfælde efterhaanden komme bort fra den lammende oprindelige Skræk. Men i de faa Tilfælde, hvor det ikke lykkes, maa man haabe, at Tiden vil hjælpe, og hjælper heller ikke den, saa maa det opgives.

— — —

En lille Pige var bange for Edderkopper. Hver Aften, naar hun bad sin Aftenbøn, bad hun Vorherre passe paa, at ingen Edderkop krøb paa hende, medens hun sov. Men efter nogen Tid begyndte hun at tvivle, enten det nu var Vorherres Almagt, der ikke forekom hende sikker, eller hun frygtede, at Edderkoppens Klogskab og List var større, nok er det, hun tilføjede: — Og Edderkoppen maa hverken krybe paa mig eller springe eller falde eller løbe eller gaa paa mig! Hvorpaa hun lagde

sig ned og sov trygt, forvisset om at have sikret sig mod enhver Edderkoppemulighed.

— — —

En syvaarig Pige og hendes tiaarige Søster var paa Besøg paa Landet. Det vrimlede af Ørentvister, som de bægge havde dødelig Angst for. En Aften, da de var ved at klæde sig af, saa de en Ørentvist krybe paa Væggen. Den lille Søster græd og turde ikke gaa i Seng. Den store vilde vise sig modig, tog en Tændstikæske, lokkede Ørentvisten deri, skød Laaget over, og kastede Æsken ud af Vinduet. Saa gik de i Seng og pustede Lyset ud. Men ingen af dem kunde sove. — Hvad er der i Vejen? spurgte den lille, — hvorfor sover du ikke? — Hvorfor sover du ikke? svarede den store. De prøvede at sove. Lidt efter sagde den lille: — Tror du maaske, den var gift og havde Børn? Den store gøs, akkurat det samme havde hun netop tænkt paa, og det var den Tanke, der hindrede hende i at falde i Søvn. Den lille begyndte igen: — Sæt dens Unger kryber om og er sultne og ikke kan finde deres Moder!

Midt i den sorte Nat stod Søstrene op, klatrede ud af Vinduet og ledte i det vaade Græs, til de fandt Tændstikæsken, som de saa satte paa Gulvet i deres Kammer og aabnede. Nu kunde Ørentvisten krybe hen, hvor den vilde.

Søstrene lagde sig tilbage paa Puden i den trygge Følelse af, at Ørentvisten nok vilde paaskønne

deres Handlemaade og ikke krybe ind i deres Øren den Nat.

— — —

En lille Pige var bange for at gaa i Mørke. Man kunde ikke formaa hende til at gaa op paa Loftet i Mørke, selv om Moderen stod paa det øverste Trin og ventede paa hende.

Hun var saa lidt vant til at gaa alene, at følgende pudsige Historie kunde passere for hende: Familien boede, til hun blev tolv Aar, i New York, og Faderen fulgte hende hver Dag til Skole og hentede hende igen. En Dag, da han havde fulgt hende til Skole og var gaaet bort, opdagede hun, at det var Feriedag, hvilket hun havde glemt. En Tidlang stod hun fortabt foran den lukkede Skolebygning, saa satte hun sig paa Trappen og begyndte bitterlig at græde. En Dame kom forbi, saa den nydelige lille Pige sidde og græde og spurgte, hvorfor hun græd. Hun forklarede, at hendes Fader var gaaet og Skolen var lukket, og hun var bange for at sidde der, til Faderen kom igen. Damen sagde: — Vidste jeg bare, hvor du boede, saa skulde jeg gerne følge dig hjem! Den lille Pige svarede: — Aah, det er saa let, jeg kan vise Dem Vejen. Det er bare to Blocks hen og saa om Hjørnet! Og den lille Pige tog den forbløffede Dame ved Haanden og blev saaledes fulgt hjem.

Nu boede Familien paa Landet, paa en Villavej, der var adskilt fra Landsbyen ved et skovklædt

Klippeparti, der om Aftenen var sparsomt oplyst og laa meget ensomt. Der boede Negere i Nærheden, og næst Mørke var der intet, som Barnet havde mere Angst for end netop Negere. En Aften havde Moderen Selskab. Den lille Datter, der nu nærmede sig de fjorten Aar, havde den Opgave at sørge for, at Maden blev serveret i rigtig Rækkefølge, og i det hele taget se efter Tjenestepigen og Kogejomfruen. Pigen var ny og beherskede endnu ikke Landets Sprog.

Ved en Fejltagelse kom den bestilte Is ikke. Barnet opdagede dette, da man var ved Suppen. Hun tænkte paa, hvad der vilde ske, hvis den ikke kom. Da Fisken blev serveret, var den endnu ikke kommen. Opvartningsjomfruen kunde ikke undværes, Pigen vidste ikke Vej, og Telefonen var i Uorden. Barnet hviskede til Moderen: — Jeg kommer ikke ind, medens I spiser Stegen, jeg vil selv lave Salaten! og hun forsvandt. I Mulm og Mørke styrtede hun — i sin lyse Silkekjole — uden at agte Kulde eller Mørke, ned mellem de truende Klipper, hvor de sorte Træer stod som Negere i Baghold. Hun standsede ikke, før hun var i Landsbyen, hvor hun fik den tunge Spand med Isen. Og med denne i sine tynde smaa Hænder, der kun var vant til at haandtere en Violin, styrtede hun den samme Vej tilbage. Vejen gik stejlt opad, og hun var nærved at segne under Byrden. Men hun naaede hjem i rette Tid. Moderen blev var, at hendes

Øjne straalede feberagtigt, og at hendes Kinder var rødere end ellers. Først, da Gæsterne var borte, fortalte hun Sammenhængen. Da Moderen spurgte: — Hvor turde du dog gaa den Vej alene, du, som ikke tør gaa op paa Loftet? saa svarede Barnet: — Jeg tænkte paa, hvor du vilde blive ked af, hvis ikke alt var vellykket, og saa tænkte jeg hele Tiden: Mama bliver glad, naar Isen kommer, og saa turde jeg!

— — —

Barnehjertet er fint og besynderligt indrettet. De Voksne gør ofte bedst i at sige sig selv, at der er meget, som de ikke forstaar, istedet for af Mangel paa Forstaaelse at risikere at gøre Barnet ubodelig Fortræd.

Barnet tørster efter Kærtegn og Ømhedsbeviser. Mange Forældre har den fejlagtige Tro, at Børn bliver svage og blødagtige, hvis man viser dem for stor Ømhed, og saa gaar de til den modsatte Yderlighed.

Der er hele Slægter, hvor Kærtegn næsten ikke forekommer, og hvor Børnene vænnes til en vis kølig Atmosfære, uden at de selv gør sig klart, hvad det er, de mangler for at føle sig helt vel. Ser saadanne Børn i andre Hjem, hvorledes Børnene kæles for, hvorledes der ødsles med blide Ord, opstaar i dem enten en dyb stille Bedrøvelse eller de forhærdes i Kulde og giver de intetanende og velmenende Forældre Skyld for alt ondt, der

senere vederfares dem. Man kan almindeligvis se paa Børn, om de opdrages ved Hjælp af ydre Kærlighedsbeviser eller om de lever i Kuldeluft. Staar det dem klart, at de aldrig tages paa Skødet, at de aldrig tales til i mild og kærtegnende Tone, lærer de at fatte Nag, og Savnet af Ømhed bliver et ulægeligt Saar, de opfatter det som en utilgivelig Brøde fra Forældrenes Side — og Familiebaandet er bristet, endnu før Barnet er vokset op.

— — —

Barnets første altomfattende Kærlighedsfølelse bliver ofte saaret, ja stundom tilintetgjort, gennem slette Eventyr. Disse kan være skrevne af store Mestre og dog være dødbringende skadelige for Barnehjertet. Thi dette er mere modtageligt end nogen ædel Violin.

Man kan roligt sige, at hvert Eventyr, der forfortælles det lyttende Barn, gør enten Gavn eller Skade. Det udvider Barnets Horizont, det forklarer det Ting, der før var ukendte, det bibringer det falske eller rigtige Moralbegreber.

Hvis Børn aldrig hører Historier, hvor Dyrplageri eller Grusomhed mod Mennesker eller Dyr forekom, saa vilde Dyrplageri ikke eksistere. Man siger, at visse Børn — ja, de fleste — af Naturen er Dyrplagere. Det stemmer aldeles ikke. Vistnok kan Barnet — i Uvidenhed — rive Vingerne af en Sommerfugl, som det i Tankeløshed kan rive Bladene af en Rose. Men Skylden herfor bærer den

Voksne, der ikke bibringer Barnet den rette Forstaaelse af og Glæde over Sommerfugl og Rose.

Barnet gør en anden Forskel paa glædeligt og sørgeligt end den Voksne. Barnet har sin egen Vægt, hvorpaa det vejer, hvad det hører og ser. Det sker ofte, at Børn beder om at høre et Eventyr, der er saa sørgeligt, at de hvergang atter græder over det — men de finder det ikke sørgeligt. *Sørgeligt er, for Barnet, hvad der ikke tilfredsstiller, og hvad der støder dets Skønhedssands.*

Barnet kan ikke fatte Døden. Man kan fortælle det om Døden, saa det skælver af Rædsel, men ogsaa saaledes, at det finder Døden smuk. Dette, at det døde Barn ligger nede i Jorden, og Regn og Sne trænger ned til det, finder det uskønt og derfor sørgeligt. Fortæller man, at det døde Barn faar smaa hvide Vinger og kan flyve rundt i Himmelrummet som en Sommerfugl, at det kan flyve helt ind i Solen, at det om Natten kan besøge fjerne hvide Stjerner, saa finder de det jo dejligt.

Historien om „Hans og Grethe", der i og for sig ender godt, kalder de „sørgelig". De hader Heksen, og de har vel ingen Medlidenhed med hende, men de synes, det er saa inderlig hæsligt, at hun bliver brændt. Det synes de — uden at de gør sig det klart med rene Ord — er saa raat, og derfor kalder de det sørgeligt.

I Skolen synger Børnene en svensk Folkevise, hvor omtrent følgende Ord forekommer: — „Det

fryder mig af Hjertets Grund, at femten Skræddere vejer et Pund!" Marylka er kun seks Aar, hun kommer hjem fra Skole, er trist og fraværende. Man spørger hende om Grunden, hun ryster paa Hovedet. Pludselig siger hun: — Er det virkelig saa rart, at femten Skræddere kun vejer ét Pund? Man forklarer hende, det er blot en munter Vise, der intet betyder. Næste Morgen hvisker hun til Moderen: — Tror du ikke nok, at det gik an, naar jeg stillede mig allerbagerst og sang ganske sagte, — Det gør mig ondt af Hjertens Grund, at femten Skræddere kun vejer et Pund?

Sligt burde give Børneopdragere og Forfattere af Børnebøger noget at tænke paa. Intet er lettere end at forvirre de sædelige Begreber hos et Barn. *Men fra Begyndelsen er Barnets Moral og dets Opfattelse af Ret og Uret Indgrebet af Renhed og Skønhed.*

I Løbet af uhyre kort Tid bliver dette kostelige Naturens Værk forfusket og forpjusket. Barnesindet fyldes med Tvangsforestillinger, dets evigt arbejdende Fantasi overbebyrdes med Erindringer om Grusomhed og hæslige Ting, som det, uden at forstaa, tvinges til at tænke paa i det uendelige. Man giver Børn Historier, der vrimler af Mord og Rovdrift, man lader dem høre om Fængsel, Slaveri, afhuggede Hoveder, om uretfærdigt tilegnet Gods, om Forbrydelser, der begaas ved, at den Kloge overlister den Dumme, og Barnets fine sun-

de Sands forvirres, saa det ler, hvor det burde græde.

Mangt Eventyr har gennemvandret Verden, inden det tilklippet og ændret bliver serveret som Børnelekture. Maaske har det oprindelig haft en endog ophøjet moralsk Virkning paa raa og vilde Folk, men dets Lære passer ikke paa vor Tid og slet ikke for uskyldige Børn med rene Hjerter og med bløde Sind.

— — —

Der gives meget, meget faa Mennesker, som af Naturen er grusomme. Og man tør sikkert gaa ud fra, at hvor det ikke drejer sig om sindsforvirrede Individer, eller Væsner, der lider under arvede Sygdomme, skyldes det en eller anden Grundfejl i Opdragelsen. Det ømmeste Barn, det mest fintfølende, vil ved slet Behandling lettere forhærdes indtil Ufølsomhed end Barnet med jævne Følelser.

Opragelsen er ikke almægtig. *Desværre er Opdragelsens Magt i nedbrydende Henseende større end i opbyggende.* Men da Opdragelsen er det eneste Middel, vi har, til at ændre Fejl, der maaske gaar Aartusinder tilbage i Slægten, saa maa vi benytte den efter bedste Evne, og med største Varsomhed.

— — Her skal anføres to Eksempler paa, hvorledes Fejl eller Forsømmelse fra Forældrenes Side kan omforme Barnets hele Tilværelse.

En lille Pige blev under Opvæksten anset for at

være døvstum. Da man i en Alder af fjorten Aar anbragte hende paa en Døvstummeanstalt, viste det sig, at hun intet fejlede. Man havde — glemt at lære hende at tale! Det klinger utroligt, men er dog sandt.

Faderen var forfalden, og Moderen, en ængstelig og yderst svag lille Kvinde, forsøgte sit Yderste for at holde sammen paa Hjemmet. Da Børnene var Voksne og ude mellem Fremmede, blev der født en Efternøler, en lille Pige. Umiddelbart efter hendes Fødsel paadrog Manden sig en Spillegæld, som han ikke kunde indløse. Han blev tvungen til at tage sin Afsked, og fra nu af betragtede han sig som en æreløs, en udstødt. Han vedblev at drikke, og i Perioderne mellem Slaphedsanfaldene var han brutal mod Hustruen. Hun græd i Stilhed, men beklagede sig ikke til nogen. De boede udenfor Byen og holdt ingen Hjælp til Huset. Græd Barnet, fòr Manden op, og Konen tyssede derfor paa det ved Tegn og Hvisken, saa saare det gav Lyd fra sig. Med Manden talte hun ikke. De ældre Børn kom kun hjem en stakket Gang i Ny og Næ, og den lille Søster flygtede for dem som for fremmede onde Væsner. Maaneder igennem hørtes intet Ord udover Mandens drukne Udbrud. Var Manden ikke død og Hustruen samtidig bleven livsfarlig syg, saa vildfremmede maatte tage sig af det yngste Barn, saa var det vel næppe nogensinde

bleven sendt til en Døvstummeanstalt og havde faaet sit Mæle igen.

— — —

Det andet Tilfælde er endnu mere tragisk. En Mand giftede sig under sin Stand. Hans vrede Familie anbragte ham paa en lille Gaard, hvor han levede af den Aarpenge, man tilstod ham. Der kom mange Børn. Han brød sig kun om Drengene, for ham var Pigerne Væsner af en lavere Race.

Hustruen stod højt over ham i naturlig Takt og Finfølelse, og hendes hele Optræden var præget af Hjertensgodhed og Ynde. Han holdt da ogsaa af hende men ansaa hende alligevel som en Kvinde, han havde værdiget at stige ned til. Lediggangen gjorde ham lunefuld og tyrannisk. Sønnerne skulde frem i Verden og gøre godt mod Navnet, hvad han ved sit Giftermaal havde forbrudt. Døtrene var ham mere end ligegyldige. De blev end ikke sat i Skole. Den Smule, Moderen selv kunde, bibragte hun dem. Fra de tidligste Aar blev de betragtet og behandlet som Opvartere for Brødrene — og saaledes blev det Livet igennem. De to yngste Børn var — til Faderens Ærgrelse — Piger. Han betragtede det som en personlig Fornærmelse, talte ikke med dem, saa ikke til dem. I hans Øjne røvede de Mad og Klæder fra Sønnerne og var forøvrigt til ingen Nytte.

De to yngste blev saaledes hundset af Faderens haanende og hadefulde Væsen, at de næppe vidste,

om de turde være i Stuerne eller ej. De vovede ikke at se nogen i Øjnene, og sneg sig langs Væggene, saa saare en Fremmed viste sig. Traadte Faderen ind i Stuen, bævede de og stirrede vildt ud af Øjnene. Talte man til dem, stammede de af Forlegenhed. De blev anset for Halvidioter.

Ved et besynderligt Tilfælde opdagede en Slægtning, at den ene af disse to forhutlede Væsner havde udpræget Sands for Farver og Linjer, og at den anden var stemmebegavet. Hun satte nu næsten med Magt igennem, at Børnene kom bort fra Hjemmet og Faderens kuende Indflydelse. Den ene rettede sig saavidt, at hendes Evner kom til nogenlunde Udfoldelse. Hun naaede ind paa Kunstakademiet, men der var og blev en mørk Skygge over hendes Væsen. Saa saare nogen iagttog hende skarpt, blev hun hysterisk og brast i fortvivlende Graad. Faldt Talen paa hendes Fader, blev hun ligbleg og sitrede som før, naar hun kom ind i en Stue, hvor han var. Faderen ramtes af et apoplektisk Anfald, men end ikke Moderens Tryglen formaaede at lokke hende over Hjemmets Tærskel mere, saalænge Faderen var i Live.

Den yngste Datter havde allerede lidt for meget, da hun toges fra Hjemmet. Forgæves anbragte man hende hos kærlige Mennesker. Hun havde delvis mistet Forstanden. Den Skræk, hvori hun havde tilbragt hele sin Barndom, havde for altid mærket hendes Sjæl. Hun var af Natur lydig og

føjelig, og bad man hende gøre et eller andet, udførte hun Arbejdet uden Tøven. Men hendes Kraft strakte ikke langt. Sagde man til hende: Gaa op paa dit Værelse! gik hun derop, blev staaende indenfor Tærsklen og blev staaende dèr timevis, til nogen kom og gav hende videre Ordre. Forbindelsen mellem Tanke og Vilje var afbrudt. Bad man hende spille, satte hun sig hen og spillede, skønt og gribende, men i Løbet af mindre end en halv Time var Energien opbrugt, hun lod Hænderne synke og sad og stirrede frem for sig med et tomt Udtryk, som vidste hun ikke, hvor hun var.

En anset Psychiater blev interesseret i Tilfældet og tog hende i Huset, men erklærede efter længere Behandling, at hendes Tilstand var haabløs. Undertrykkelsen, der baade var af sjælelig og legemlig Art, havde lammet al Selvopholdelsesdrift og al Vilje til at leve.

SMAA LØGNERE

Der er Børn, som kan vænnes af med at lyve, og Børn hvor dette er en Umulighed.

Louise har gjort den forunderlige Opdagelse, at alle Børn, der kommer fra andre Skoler til hendes, i Begyndelsen ufravigeligt lyver i smaa Ting. Dette betyder naturligvis ikke, at andre Skoler lærer Børnene at lyve, men kommer simpelthen deraf, at man ikke fjerner Aarsagen til, at de lyver.

Med andre Ord, de lyver af Selvopholdelsesdrift.

Kommer et Barn forsent i Skole, fordi det paa Vejen har staaet og kigget paa de smukke Juleudstillinger, saa finder de straks paa en mere eller mindre sandsynlig Fabel om Sporvognsstandsning eller lignende. Har det glemt at medbringe en Bog, saa har en af Forældrene ved en Fejltagelse laaset den inde i Bogskabet. Har det ikke skrevet en Hjemmestil, fordi Slædeføret var saa himmelsk, saa fortæller det om Sygdom hjemme eller melder en opdigtet Onkels Besøg fra Kina eller et andet fjernt og mærkeligt Land.

Barnet ved nu saa udmærket godt, at disse Smaaløgne ikke bliver troet, men det har af Erfaring indset, at de dog gælder længere end den nøgne Sandhed, og at der vanker færre Skænd.

— — —

I Louises Skole vederfares Barnet nu det forunderlige, at alt, hvad det siger, Løgn og Sandhed, i Begyndelsen tages for gode Varer. Ikke med et medvidende Smil, ikke med en ironisk Skuldertrækning men som det selvfølgeligste af Verden. Krøniken om Sporvognsstandsning (husk, Læreren, der er vant til at læse i Barneøjne, ved jo øjeblikkelig, at det er en Krønike) bliver optaget i dybeste Alvor. Barnet bliver beklaget af baade Lærer og Kamerater: — Du lille Skind! Og vi som troede, du havde sovet over dig, hvad der hænder nu og da selv for den Bedste! Og saa har du staaet og frosset paa et Gadehjørne! Kom herhen, saa skal jeg rulle dine Hænder! Eller sæt dig helt hen til Varmeapparatet! Nu skal vi ordentlig forkæle dig til Gengæld!

Der er Klatter i Stilebogen. Tjenestepigen faar Skyld. Man siger: — Tro du mig, hun har faaet sig en ordentlig Skræk i Livet. Det lille Fæ! hun vidste nok ikke, hvad vi ved her paa Skolen, at henne i Skabet staar en storFlaske, der kan tage Blækklatter væk saa let som Sæbe kan tage Snavs af Hænder. Vi elsker alle den Flaske, for vi faar jo alle nu og da Klatter i vore Hæfter!

Istedetfor Skænd for den ikke skrevne Hjemmestil, giver hele Klassen sig til at diskutere den opdigtede Onkel fra Kina, man beslutter at skrive ham en Indbydelse om at komme hen paa Skolen, man vil synge for ham, man vil bede ham fortælle om Børnene i Kina. Men for ikke at indgyde Barnet ny Angst for Opdagelse, tilføjer Læreren: — Maaske har han ikke Tid at komme herhen, han har nok saa meget at tage sig for!

Barnet gaar fra den ene Undren til den anden. Men snart er al Undren forsvundet og har givet Plads for en vidunderlig sød Tryghed. Og — — alle Nødløgnene bortfalder.

Man forklarer nu som tilfældigt Barnet, at Punktlighed er en absolut Nødvendighed for at komme godt igennem Livet. Man fortæller, hvorledes den fattige Arbejder, der kommer blot to Minutter for sent til sit Arbejde, mister en hel Times Løn. Man beretter om Hændelser, hvor Liv og Død afhang af et Par Minutter, og meget snart har Barnet erhvervet sig Forstaaelse af Punktlighed. Og Skolen ved, at hvis Barnet nu kommer for sent, er det uden egen Skyld. Ligesom Barnet ved, at det roligt kan tilstaa, hvis det engang har ladet sig lokke til at være upunktlig.

En Fader bragte sit Barn til Louise og erklærede, at Barnet var slem til at lyve, og hvad værre var, at skyde al Skyld for begaaede Fejl over paa andre. Louise smilede, og bad ham have Taalmo-

dighed en lille Tid, og det vilde sikkert ændre sig. Et knap halvt Aar efter kom Faderen glædestraalende og viste Louise følgende Brev, som han og hans Hustru havde fundet, da de Aftenen før kom hjem fra Selskab: Kære Far og Mor, jeg kom til at slaa Lampekuplen itu, og jeg er saa ked af det. Men jeg maa sige det, inden jeg sover, for at I ikke skal tro, det er Pigerne. Om Forladelse. Godnat. Andrea.

— — —

Skolens Indflydelse er saa stor, at et Barn frimodigt kan komme og sige: — Jeg har ikke lært mine Lektier til idag. Jeg prøvede, men jeg kunde ikke samle Tankerne. Jeg var saa underlig tom i Hovedet."

Og her er et Punkt, hvor Skolen i Almindelighed skulde og burde hjælpe meget mere, end den gør. *For de fleste Børn hænder det nemlig nu og da, at de ikke kan lære,* at de *„er saa underligt tomme i Hovedet"*. Det har intet med Dovenskab at gøre. Langt snarere skyldes det legemlige Aarsager. Men ofte kommer det af, at der i Barnets indre Organisme udfægtes Kampe, som ikke naar til Bevidsthedens Overflade. Man bør respektere det pludselige Tungsind, den underlige Sønderrevethed, som kan overfalde Børn — især naturligvis i Overgangsaarene. Og man maa da befri dem for Samvittighedsnag. Helst maa man tale indgaaende med Barnet og forsøge at udfinde den mulige Grund,

forsøge at faa Barnet til at udtale de Tanker, der end ikke staar det selv klart.

En højtbegavet sekstenaars Pige, der havde udpræget lyrisk Talent, blev engang borte fra Skole to Dage uden Tilladelse. Forældrene vidste ikke dette, men forundredes over at se hende med forrevne Klæder og tilsølede Støvler. Hun vilde intet fortælle, og da saa Skolen forespurgte til hendes formentlige Sygdom, blev det først rent galt.

Louise kaldte hende til sig: — Du var ikke i Skole og ikke hjemme? Tavshed. — Du var i Skoven? Barnet nikker brødebetynget. — Alene? — Ja! — Du digtede? Vis mig hvad du skrev! Og tøvende viser hun Begyndelsen til en Mængde Digte. — Befandt du dig vel ved at strejfe om alene? — Ikke helt! — Du led under at handle bag dine Forældres Ryg? Var du ked af at være i Skole? — Jeg elsker Skolen! — Du trængte til Ensomhed? Og nu kom det afgørende Svar som en Hulken: — Jeg har otte Søskende. Der er aldrig Ro et Øjeblik derhjemme!

— Det forstaar jeg saa godt. Men ser du, naar du næstegang trænger til en ekstra Skovtur, saa læg bare en lille Seddel ind til mig, saa skal jeg ordne det, saa du med en god Samvittighed kan vagabondere en Dag eller to! — Og derved blev det! I Løbet af de kommende Aar hænder det en à to Gange, at den unge Pige beder sig fri for i Fred at nyde Naturen og sin egen Stemning.

Havde man nu ikke taget saa sundt paa Tingen, var Følgen blevet, at Barnet maatte gaa om og finde paa den ene Løgn efter den anden — og at man havde mistet Tilliden til hendes rene Hensigter.

Den Tillid, som Louise viser sine Elever, bliver saa at sige aldrig gjort til Skamme. Ingen kan bringe over sit Hjerte at svigte hende.

— — —

I Overgangsaarene er der næppe en ung Pige, som ikke lider under Behandlingen i Hjem eller Skole. Hun er ude af Ligevægt, hun forveksler smaa Ting med store, hun ser Forræderi og Mistro allevegne. Det hænder ofte, at hun begaar Handlinger, der, set under en normal Synsvinkel, er i høj Grad forkastelige, men som, naar man tager hendes Tilstand i Betragtning, er, om ikke helt forklarlige, dog absolut tilgivelige. Og i de Aar er det, man maa vogte sig fremfor alt for at lade hende ruge over sine Tanker og Fornemmelser i Ensomhed og Tavshed. Det er klogere at give for meget efter end at arbejde imod. Hun kan være i en saa fortvivlet Sindsstemning, at der kun behøves den ene Draabe for at faa Bægret til at flyde over. Tusinder af unge Piger kaster sig i Overgangsaarene ud i Kærlighedseventyr, ikke fordi de drives af Sanser eller virkelig Følelse, men fordi Forholdene er dem utaalige, og de for enhver Pris maa afledes fra det daglige Liv. Disse

unge Væsner lever da i et Væv af Usandfærdighed, som de selv lider mere under end nogen anden.

Louise har det med sine Elever saaledes, at de til hende betror, hvad de aldrig fik Mod at betro Forældre eller Søskende. De ved, at selv hvor hun tager et voldsomt Tag i dem for at rive dem ud af en skæbnesvanger Fejltagelse ligger der ren Kærlighed og øm Forstaaelse til Grund. Og senere takker de hende. Hun hindrer dem i at søge Eventyret for Sensationens Skyld, og hun hindrer dem i at ødsle deres fine unge Følelser bort i Forelskelser, der ikke berører Hjertet, men fremfor alt hjælper hun dem, saa de fritages for at gaa om i evig ond Samvittighed, fordi hun lægger alt klart og skønt ud for dem. Hun holder ikke blot Kærlighedens men Forelskelsens Fane højt, og véd paa en henrivende Maade at vogte de smaa Lam, der søger Beskyttelse hos hende mod deres Uerfarenheds Ulve.

— — —

Der gives Børn, som lyver, uden at det staar dem selv klart.

Det er de særligt fantasibegavede, de hvis Hjerne arbejder paa en saadan Vis, at de mister Herredømmet over den. De er uansvarlige, men Tilværelsen kræver dem til Ansvar. Man beviser dem

naturligvis en uhyre Tjeneste ved at føre dem ned fra deres paradisiske Skyslotte til den solide Virkelighed, men samtidig indskrænker man deres Verden, og berøver dem deres dejlige Fata Morgana.

Martin og *Ella* havde det samme Hang til at fantasere. Forældrene blev bange, at den ene smittede den anden, og forlangte, at Skolen skulde adskille dem. Martin kom i en anden Klasse. Men han blev syg, om af den Grund eller ej, blev ikke opklaret. Nok er det, Forældrene vilde gøre ham en Glæde og spurgte, hvad han ønskede sig. Martin laa længe og stirrede frem for sig, saa svarede han: — Lad mig faa Lov til at sidde ved samme Pult som Ella igen! Vi lyver saa dejligt sammen."

Ja, Ella løj. Og Ulykken var, at hendes Moder som Barn ogsaa havde haft fantastiske Tilbøjeligheder. Nu frygtede hun, at Barnet havde arvet det, og at det skulde ødelægge hendes Fremtid. Derfor blev det besluttet, at Ella med godt eller ondt skulde vænnes af med at lyve.

Ella var et stille, tilsyneladende drømmende Barn, og ingen skulde have anet, at hendes lille Hjerne var et ildsprudende Krater. Saa snart nogen i Skolen fortalte noget, stak Ella sine to Fingre i Vejret og berettede med sagte men indtrængende Røst om noget lignende men meget større og mægtigere, som hun nylig havde oplevet. Talte man om Flyvemaskiner, saa havde Ella for to Dage siden fløjet over Atlanterhavet med Zeppelin, og under-

vejs var Luftskibet gaaet itu, og man var styrtet i Havet, men heldigvis var man bleven spiddet paa Toppen af en Mast.

Var der Tale om Ildebrand, saa var Ellas Forældres Hus brændt om Natten, og Brandmændene havde maattet redde Børnene gennem Skorstenen og bagefter kastet dem ned paa Gaden paa Puder og Dyner.

Talte man om zoologisk Have, havde Ella i Skoven mødt en Slange saa lang som en Solstraale eller et Kirketaarn, og den var begyndt at sno sig om hende, men heldigvis havde hun en lille Pennekniv i Lommen og med den savede hun Slangens Hoved over.

Hun fortalte ogsaa blide Historier om Blomster og Dyr. Hun havde set levende Sten og hørt Myggene synge de samme Melodier, som de sang i Skolen. Hun pralede ikke, det var hende ikke om at gøre at overtræffe de andre, medens hun fortalte, saa hun det alt livagtigt for sig.

Engang var hendes Moder i Selskab. En fremmed Dame kom hen og talte med hende, og i Samtalens Løb sagde hun: — Og De, der er saa ung og allerede har gennemgaaet saa meget! Ellas Moder studsede og udfandt omsider Sammenhængen: Paa Skolen havde man talt om Kirkegaarden, og Lærerinden havde sagt: — Jeg haaber ikke, nogen af Jer har kære Slægtninge der! Ella rejste sig og, — uden at tænke over, at Lærerinden var hendes

kødelige Tante, fortalte hun med Taarer i Øjnene om fire smaa Søskende, der var døde, og hvor bedrøvet Moderen havde været, da Faderen ogsaa tilsidst blev lagt i en „stor Kiste foret med hvidt Fløjl!“

Altsaa: Ella skulde vænnes af med at lyve. Man vilde ikke skræmme hende ved at bruge Ordet: Løgn. Hvergang hun fortalte noget, skulde hun afbrydes med Spørgsmaalet: — Er det noget, du har oplevet, eller er det en Historie? Og Ella, der allerede havde lidt saameget under sin yppige Fantasi, lod Hovedet hænge, og sagde med samme Tristhed, som naar et Barn vaagner en kold Vintermorgen og har drømt, at det var Sommer: — Det er kun en Historie! Men hun fortalte ikke videre. Store Taarer trillede nedad hendes Kinder.

Det varede kun ganske faa Maaneder, saa havde man pillet Sommerfuglestøvet af hendes Vinger, og hun løj ikke mere end andre Børn.

SMAA TYVE

Da jeg spørger Louise om hendes Erfaringer paa dette Omraade, brister hun ud i klingende Latter: — Findes der noget, som Forældre og Lærere tager paa med grueligere Alvor end Tyveri? Ikke sandt, et Barn stjæler! Man samler Kjolen om sig af Skræk for at have med det Barn at gøre. Ikke tale om, at ens egne Børn maa komme sammen med et Barn, der stjæler! Det kunde jo smitte! Det er næsten ligesaa slemt som Utøj. En gammel Remse siger: — Hvem der hvisker, lyver, hvem der lyver, stjæler, og hvem der stjæler, skal hænges! Vi er saamænd, moralsk set, den Dag i Dag ikke langt fra at hænge det stjælende Barn. Skønt vi saa godt alle ved, at *der ikke gives det sunde, normale Barn, som ikke ved mangfoldige smaa Anledninger har forgrebet sig paa fremmed Gods.*

Kunde de Døde staa op af deres Grave og tale, da vilde vi erfare, hvor mange, mange Mennesker, der er bleven ført ind paa Forbryderbanen,

fordi man har behandlet deres uskyldige Barnerapseri som utilgivelige Synder.

Barnet stjæler enten af fantastisk Trang til Spænding, eller fordi det har det uimodstaaelige Ønske om at komme i Besiddelse af et eller andet — ofte en latterlig Bagatel — som det ikke mener paa nogen anden Vis at kunne opfylde.

Barnets Ønsker gaar gerne i Retning af en Kage med Flødeskum, en Pennekniv, en Fiskesnøre. Det bærer Ønsket med sig saalænge, at det efterhaanden bliver som en tung Byrde, og nu kan det kun befri sig fra Byrden ved at opfylde Ønsket — og vi har Tyveriet!

Naar en Fader forsøger at gøre sin Søn til Samler, det være sig af Mønter, Frimærker eller Segl, saa tænker han ikke paa, at dermed indpoder han i Barnets Hjerte den første Spire til „Havesyge". Barnet sukker Maaneder efter et sjeldent Frimærke, der koster to Kroner. Drengen har ikke Pengene, og er ikke vant til at bede om Penge. En skønne Dag er Ønsket stærkere end al Morallære. Han lister Tokronen ud af Moderens Pung. Forældrene er dydigt forargede: — Vort Barn en Tyv! De ser ham allerede i Galgen.

En Moder kom for at indmelde sin Datter, en Fjortenaarspige. Hun ønskede Friplads. Efter længere Samtale brast hun i Graad og erklærede, at Datteren var bleven vist ud af den Skole, hvor hun gik, paa Grund af Tyveri. Hun havde Fri-

plads der, og var anset af alle som baade flink og begavet. Hvorfor havde hun da stjaalet? Faderen, en lille Embedsmand, havde været syg i flere Maaneder, der var Smalhans i Huset, og Lydia, der var meget ærgerrig, skammede sig for at sige paa Skolen, at man ikke havde Penge til de nødvendige Bøger og Hefter, hun skulde bruge. Saa stjal hun.

Louise tog uden Betænkning Barnet ind i sin Skole. Ingen af Lærerne og ingen af Børnene erfor noget om hendes tidligere Skæbne.

Man skulde nu tro, at dette vilde gavne Barnet, men tvertimod. Hun var bleven saa opskræmt ved Opdagelsen og den forsmædelige Udjagning, at hun overalt saa Mistro og Medviden. Forpint og sky gik hun om uden at turde give sig hen i Skolens lyse glade Atmosfære. Kameraterne fandt hendes Væsen paafaldende. Uvilkaarligt mærkede de, at der var noget i Vejen med hende. Hun bar et altfor tydeligt Brændemærke paa Panden. Man begyndte at forhøre sig om hende, og en Dag spurgte en af Klassekameraterne Louise: — Er det sandt, at Lydia er jaget ud af Skolen, hvor hun gik, fordi hun stjal?

Louise tog sig sammen for intet at forraade og sagde: — I skal faa Svar imorgen! Og hun fandt et Paaskud til at give Lydia en Fridag. Imidlertid undersøgte hun, hvorledes det var muligt, at Børnene havde kunnet erfare noget. Jo, i den Skole,

hvor Tyveriet var forekommen, havde Direktøren samme Dag, da Lydia blev vist bort, holdt Foredrag i alle Klasser og berettet, „at en af Skolens mest begavede Elever, der ovenikøbet havde Friplads, var bleven vist bort, fordi hun havde stjaalet!“

Næste Dag gik Louise ind i Klassen, og holdt et Foredrag om Ejendomsret fra et teoretisk Synspunkt. Alle gav hende Ret. Men saa gik hun over til at belyse Spørgsmaalet fra et praktisk Standpunkt, og fandt Lejlighed til at fortælle om sine egne Smaatyverier fra Barndomsaarene. Snart genlød Klassen af muntre Tilstaaelser. Naturligvis viste det sig, at der ikke var det Barn, som ikke havde Tyverier paa Samvittigheden. Alle havde stjaalet. Alle.

Nu læste hun for den aandeløst lyttende Klasse hin gribende Fortælling om Drengen, der gaar tilgrunde, fordi han har stjaalet en Guldmønt fra sin Søster i den Tro, at det var en Spillemønt. Til Slut græd hele Klassen. En Pige udbrød: — Gudskelov, saa grusom er Virkeligheden da ikke!

Uden at besmykke, og uden at udelade noget, fortalte Louise saa hele Lydias lille tragiske Historie. Børnene var dybt bevægede. Længe tav de: — Derfor er hun saa stille! — Derfor smiler hun aldrig! — Derfor er hun bange for at se nogen i Øjnene! — Og hendes Øjne er igrunden saa

smukke! — Jeg har egentlig hele Tiden godt kunnet lide hende, men hun var saa utilnærmelig!

Medlidenhed og Forstaaelse vældede frem fra de unge Hjerter. Man kunde daarligt afvente Morgendagen. Alle vilde være med til at gøre Lydia til et glad, aabent Menneske. Men Louise tog Løfte af Børnene, at de skulde gaa langsomt til Værks, og ikke lade Lydia mærke noget. Hun vidste, at disse Børns Løfter var hellige som Eder, hun vidste, at end ikke i deres Dagbog vilde de nævne hende ved Navn, men højst sætte Prikker — hvis de overhovedet nedskrev Begivenheden.

Lydia hidførte, uden at ane det, en gennemgribende Forbedring af Gemytterne i denne Klasse. Børnene havde før været letsindigt sorgløse, Lydia havde kastet en Alvorsskygge over dem og modnet dem til unge følende Kvinder. Og Lydia selv! Inden et halvt Aar var gaaet, var hun ikke til at kende. Saa blødt og meddelsomt var hendes Sind blevet, at hun, uden falsk Skamfølelse, kunde tale om sin Fattigdom og modtage Penge af Elevernes private Sparekasse til Bøger og Lommepenge.

— — — Dette var det eneste alvorlige Tilfælde, Louise vidste at berette om. Men straalende af Fornøjelse fortalte hun om den lille Kleptoman, der blev helbredt uden at faa Tilbagefald.

— — — *Cornelia* var otte Aar. Hun kom hver Dag kørende i Automobil ude fra Villakvarteret, indhyllet i ægte Pelsværk, og ledsaget baade af

galloneret Tjener og fransk Bonne. Hun var meget afholdt, og Munden stod aldrig paa hende. Hun havde Dukker i Dusinvis, og hendes Legestue var berømt i hele Skolen. Hun spiste Konfekt i Pundevis og var godt paa Veje til selv at blive saa trind som en Marzipanpølse.

For første Gang i Skolens Historie havde man en Hustyv. Der forsvandt Blyanter og Penne, Knive og Linealer, Fingerbøller og Smørrebrødsdaaser, der forsvandt saagar enkelte Handsker og Galosjer.

En Tidlang vægrede man sig ved at tro det, men tilsidst blev det dog for broget. Med Lethed fandt man ud, at lille tykke Cornelia var Gerningsmanden.

Det var lige før Jul, og man besluttede ikke at lade sig mærke med noget.

Imidlertid blev Cornelias Familie underrettet om Forholdene, og ligeledes opfordret til Tavshed. Cornelia kom og gik som ellers, straalende af Velvære og Uskyld. Nogle Dage før Jul afholdt Cornelias Klasse en lille Julefest, og alle var glade og festligt stemte. I en Pavse gik Louise hen til hende og talte lidt om den herlige Juletid, om Juletræet med Gaverne og om de mange rare spiselige Ting, der vankede. „Men," sagde hun, „det kedelige ved Sagen er jo, at man kun kan nyde alle de gode Ting rigtigt, naar man har en Samvittighed saa ren som en Damaskes Dug! Hvis ikke,

føler man saadan en løjerlig Fornemmelse i Maven, akkurat som Ulven i Rødhætte, da Jægeren havde fyldt den med Sten. Du kan nok huske Rødhætte?"

Lidt efter tridsede Cornelia hen til Louise og tilstod alle Rapserier — og mange flere til.

— „Ser du," sagde Louise, „i dit Sted vilde jeg sørge for at faa min Samvittighed i Orden inden Jul. Og det sker kun, naar alt kommer for Dagen. Jeg synes, det vilde være en god Ide, hvis du imorgen bragte alt, hvad du har taget, tilbage til dine Kamerater, men saa skulde du ogsaa holde en pæn lille Tale til dem, saa de kan forstaa, at du ikke vil gøre det mere. Og du kan roligt love det, for du ved nok, hvad man lover maa man holde. Saa det kan slet ikke nytte, om du igen fik Lyst til at tage noget, der ikke var dit. Dit Løfte vilde hvergang nappe dig i Armen, saa du ikke kunde strække Haanden ud efter det!" Cornelia nikkede forstaaende og eftertænksomt.

Næste Dag kørte hendes Automobil frem, og ud steg, — ikke blot Cornelia, men hendes Fader, Kusk og Tjener og fransk Bonne, alle belæsset med Pakker fra Top til Taa.

Cornelia ønskede at holde en Tale til sine Kamerater. Tilstede udenfor Børnene var kun Klasselærerinden — der jo for Børnene gjaldt som en af deres egne. Desuden var hun jo ogsaa ramt af Cornelias Rapsen!

Cornelia besteg Kathedret, lidt rød i Hovedet og lidt kortaandet: „Jeg vilde altsaa gerne holde en Tale, men jeg ved ikke, hvordan man begynder, og jeg har ingen Glas at slaa paa. Jeg vil bare fortælle, fordi det snart er Jul, at det er mig, som har taget alt det, der er bleven borte. Men jeg vil aldrig gøre det mere, for jeg ved godt, det er at stjæle. Og hvis det var vores Kokkepige, saa var hun kommen i Fængsel og havde maaske faaet Hovedet hugget af. Og hun har ikke ret mange Penge. Kun dem hun har i Løn. Men jeg behøver slet ikke at stjæle, for Mama og Papa siger, at jeg kan faa alt, hvad jeg peger paa. I maa ikke være vrede paa mig. Jeg har lovet Fru Doktor og Mama og Papa og mig selv og Vorherre aldrig at gøre det mere.“ Her holdt hun inde og skottede mod Døren, og da ingen viste sig, klappede hun i Hænderne, tydelig et aftalt Signal. Op gik Døren, ind traadte Far, Kusk og Tjener med Pakkerne, som de paa et Tegn af Cornelia lagde paa Gulvet, hvorefter de, paa et andet Tegn forsvandt. Cornelia fortsatte: „Og nu har jeg lovet at give Jer det altsammen tilbage, fordi det snart er Jul. Mademoiselle har pakket det ind. Det i hvidt Silkepapir har jeg stjaalet, og det i rødt, er Julegaver fra Papa!“ hun saa sig henrykt om. Kameraterne var lidt betuttede og vidste ikke rigtig, hvad de skulde stille op. Men Cornelia slog ud med Haanden og pegede, at de ikke skulde være bange. Hun gik

selv i Spidsen med godt Eksempel, raabte Navnene op og rakte Pakker fra Pult til Pult. Hvergang hun kom over en af Pakkerne i hvidt Silkepapir, jublede hun: Det er min Julegave til dig, det er, hvad jeg har stjaalet!" Og rigtigt, Børnene fik deres Ting tilbage, ikke en eneste Fejltagelse havde hun begaaet. Den ynkeligste rustne Pen, det mest bulede Fingerbøl fandt hjem til sin rette Ejermand.

Cornelia var den gladeste blandt de glade. — — — — — Louise tilføjer: — Havde vi ikke paa denne lempelige Maade faaet Cornelia vænnet af med at rapse, var hun sikkert som voksen bleven grebet paa fersk Gerning i et eller andet Magasin, og man havde indespærret hende paa en Nerveanstalt som Kleptoman.

— — —

Og nu maa jeg selv fortælle en lille Historie om en Dreng, der stjal. Han er død. Gudskelov. Men havde han gaaet i Louises Skole, havde han sikkert levet den Dag i Dag, og var blevet en nyttig og dygtig Borger.

Jeg husker ham fra dengang, han kun var fire fem Aar gammel. Et skønnere Barn har jeg aldrig set. Mest traf jeg ham siddende paa Stentrappen foran Huset, hvor Forældrene boede, med en lidt ældre Søster i Haanden. Børnene var elegant klædt og meget snavsede og forsømte. En Dag græd de begge. Jeg spurgte om Grunden: „Far

og Mor skal skilles, og nu er de ved at klippe Møblerne over!" Jeg spurgte, hvad det skulde sige, og fandt ud, at Forældrene virkelig var ved at dele Inventaret, hvilket Børnene havde opfattet, som om hver Stol og Bord skulde skæres i to Dele. Hvor de græd! Forældrene blev skilt, hver tog sit Barn. Drengen kom til Faderen, og Faderen drak. Fremmede Tjenestefolk skiftedes til at forsømme og forkæle Barnet. Det hed sig, han stjal Penge fra Tjenestepigerne. Det hed sig, han stjal fra Kameraterne i Skolen.

Han blev vist ud af to, tre Skoler paa Grund af Tyveri. Men naar vi mødtes, sendte han mig det mest fortryllende Smil: han mindedes altid hin Dag, hvor jeg efter fattig Evne havde trøstet ham paa Stentrappen.

Aarene gik. Man hørte kun ondt om ham. Folk ønskede ham Døden. Han løj, han stjal, han drak. Engang satte han Ild paa. Til Slut blev han anbragt paa en Opdragelsesanstalt for Børn „med udpræget Forbrydernatur". Anstaltens Direktør var en usædvanlig varmhjertet og forstaaende Mand, der tog sig af de unge Børn, som var det hans egne Sønner.

Jeg traf ham i et Selskab, vi sad sammen ved Bordet, og pludselig kom jeg til at tænke paa *Kai*. Jeg spurgte i den forsigtige Tone, man anvender, naar man taler om Forbrydere eller haabløst syge. Den gamle Mand saa paa mig, hans Ansigt lyste af

Glæde. Kai! Saa De kender Kai! Han er min Stolthed. Af alle mine Plejebørn holder jeg mest af ham!" Jeg studsede og tænkte, der maatte vel foreligge en Misforstaaelse, men jeg blev snart bedre belært: — „O, jeg ved, hvad De mener! De har hørt om alle Kais gale Streger. Men det vil jeg sige: Saalænge Verden staar, har der ikke eksisteret en bedre Dreng end Kai. Han har haft en elendig Barndom, og man har gjort alt for at ødelægge ham, men han kan ikke ødelægges. Jeg velsigner daglig den Stund, der førte ham til mig, og jeg vil ikke kunne tænke mig min Alderdom uden Kai. Og alligevel maa jeg vel af med ham engang. Han har store Evner, og de tør ikke ligge ubrugt hen!"

Samme Sommer løb en Hest løbsk med Køretøjet, hvori den gamle Herre sad, og han slog sig død paa Stedet. Anstaltens Ledelse kom paa andre Hænder, maaske ligesaa retsindige, maaske lige saa velmenende, men ikke saa tillidsfuldt kærlige. To Maaneder efter — eller var det først Aaret efter — meldte Bladene, at en af Anstaltens Drenge, det var Kai, efter et Sammenstød med den nye Direktør, havde forsøgt at stikke Ild paa Anstalten, var flygtet og blev fundet som Lig i en Mergelgrav i Nærheden.

DUMME BØRN

Der gives haabløst dumme Drenge — ikke mange, men nogle. Haabløst dumme Pigebørn er en saadan Sjeldenhed, at man ikke kan regne dermed. Er Pigen ret dum, har hun dog saa at sige altid sin medfødte Kvindelighed at falde tilbage paa.

Louises Skole gør sig en Ære af at udvikle de enkelte meget lidet begavede Elever saaledes, at der hos dem opdages Færdigheder paa Omraader, man ikke havde drømt om. En lille Pige indmeldes og begynder Skoleaaret. En Uge senere har hele Klassen opdaget — uden forresten at man opholder sig derover, og uden at Barnet drilles — at hun er dum. Det er ikke blot, at hun ikke kan følge med i Skrivning og Regning, hun opfatter intet, hendes hele Væsen er præget af Dumhed. Alle Lærere forsøger nu at udfinde, hvor det hemmelige Omraade monne ligge, som skal tjene til at hæve hende i Kammeraternes Øjne. Det prøves nøje, om hun ikke skulde have Talent til Tegning, eller til Gymnastik, eller Sang, om hun ikke skulde kunne deklamere en lille Smule.

Forgæves. Der er intet at stille op med hende. Alle har jo Medlidenhed med hende. Men det er ikke nok. Ved Medlidenhed alene kan hun ikke skaffe sig en respekteret Stilling indenfor Broderskabet.

Den eneste, der ikke har opgivet Haabet, er Klasselærerinden. Hun ser, at Barnet smiler blidt og rørende, naar Talen er om smaa Børn, om Blomster og Dyr.

Det er Foraar, og hele Klassen gør en Udflugt til Skoven. Man har Madkurv, Børnene leger, men for *Hedvig* lykkes end ikke Legen — thi lykkedes blot den, da var jo ét Udmærkelsesomraade fundet. Lærerinden siger da: — Hør Hedvig, hvad siger du om at dække Bord, medens de andre leger?

Der er tolv Personer, og om to Timer skal der spises. Hedvig kalder til Bords i rette Tid. Imedens har hun flettet af Kviste elleve smaa og en større Kurv, som hun har fyldt med Primula og Violer. Hun har i Bøgeblade indridset Kameraternes Navne. Hun har i Græsset bredt Dugen og langs Kanten lagt i hinanden flettede Egeblade som en bugtet Guirlande. Hun har fra et af Træernes Grene, der hælder ud over Dugen, hængt en formelig lille Ampel af lysende gule Blomster. Uvilkaarlig udbryder Skaren i Jubelraab, da de ser hendes Arrangement.

Og nu viser det sig, at hun som en sand Hus-

moder sørger for alle paa samme Tid. Hedvigs Ære er reddet. For hende betyder Dagens Triumf et reddet Liv. Nu ved alle, at hun er Husligheden i egen Person, Medlidenheden er blæst bort, og er erstattet med virkelig Respekt. Thi ingen er ivrigere end Kameraterne selv for at skaffe Respekt for alle.

Hjælpsomheden indbyrdes er grandios mellem disse Børn. Saa saare det viser sig, at et Barn har vanskeligt ved at følge med, melder der sig straks en Flok Hjælpere, der hver især tilbyder at fremme hende i et enkelt Fag. Dette foregaar mellem de ganske smaa og mellem dem, der læser til Artium. Og det har intet med Venskab at gøre. Det er en fælles Æressag: Skolens Ære, Kameratskabets Ære. Det hænder, at Børnene *selv* melder sig hos Louise efter Raadslagning og beretter, at denne eller hin Kamerat „ikke kan følge med" trods al Hjælp, og at det vil være Synd at forcere hende yderligt. Det bliver da Louises Sag at finde det Hjem eller den Skole paa Landet, hvor det svagt begavede Barn kan faa den Undervisning, der svarer til dets Evner. Men hertil griber man kun, naar alt er forsøgt.

PATOLOGISKE BØRN

Et Spørgsmaal har længe brændt mig paa Læberne, og endelig udtaler jeg det: — Findes der Børn, som ikke egner sig til Fællesundervisning?

Louise svarer: — Ja, der er Børn, som ikke bør deltage i den fælles Undervisning. Denne egner sig kun for det sundt udviklede, for det normale Barn. *I Virkeligheden hører saalidt Geniet som Idioten hjemme i den store Skole.* Det er Synd at tvinge Geniet til at fylde sig med Kundskaber, der tærer paa en Kraft, som bør spares op til et eneste Formaal, dog er der Grunde, hvorfor Skolen netop er en stor Hjælp for det geniale Barn. Men her taler jeg hverken om Geniet eller om Idioten. Det er helt andre Børn, som absolut ikke tør sættes sammen i Skoleklassen, Børn der lider under Fejl, som Kameraterne ikke kan forstaa eller gøres begribelige.

Børn har intet mod legemlige Skavanker, de ler ikke, fordi en Kamerat har Hareskaar, skeler eller har skæv Ryg. Det gør Børn ialtfald ikke,

naar man har Indflydelse paa deres Sind og Væsen. De kan, uden at smile, høre et stammende Barn deklamere, se paa, at et Barn med St. Veits Dans spiller Komedie, se en pukkelrygget danse Menuet. Men Mærkeligheder i Gemytslivet kan de ikke udstaa. De har, jo sundere og jo mere gennemsnitlige de er, jo større *Modbydelighed mod alt Patologisk, enten det ytrer sig i Væsen eller Handlemaade.*

Louise fortæller om et tragisk Tilfælde — det eneste i sin Art — som forefaldt i Skolen for flere Aar siden: Et Barn af meget neurasteniske Forældre kom ind i Skolen. Hun var hverken dum eller slet, men opførte sig — uden just at være sindsforvirret — meget paafaldende. Hendes hele Optræden var umotiveret, uden Sammenhæng. Bedst som hele Klassen var ifærd med at løse en vanskelig Regneopgave, kunde hun briste ud i hylende Latter. Hendes Bevægelser var ubeherskede. Hun greb ikke sikkert om noget og tabte almindeligvis, hvad hun havde i Hænderne. Hendes Stemme var snart pibende høj, snart mandfolkeagtig grov. Hun var lunefuld. Hun elskede alle Kameraterne, men de undveg hende. Da Forældrene var velhavende, gjorde de alt for at skaffe hende Omgang. Men end ikke de store Gilder, de foranstaltede, lokkede Børnene. Man kom kun én Gang i *Lenes* Hjem.

Louise saa nok, at dette ikke gik i Længden.

Barnet led uforskyldt, og vakte de daarlige Instinkter hos Kameraterne. Saa en Dag sagde hun til Klasselærerinden: — „Vi maa sende Barnet bort, ingen vil have med det at gøre.“

Men Lærerinden satte sig heftigt imod det. Hun vilde tvertimod benytte Lene som Opdragelsesmiddel overfor de andre Børn. De skulde vænnes til at holde af hende, selv om hun var dem antipatisk.

Louise gjorde Indvendinger. Det var hende imod at benytte et Barn som Opdragelsesmiddel. Ogsaa syntes hun ikke om at tvinge Børnene til at handle mod deres Instinkt, dette ypperste Forsvarsvaaben, der for enhver Pris maatte holdes blankt og uden Pletter.

Alligevel gav hun efter for Lærerindens indstændige Bønner: der skulde gøres Forsøg endnu nogle Uger. Lykkedes det da ikke at skaffe Barnet i Kontakt med Kameraterne, maatte hun bort.

Et Par Dage efter kom Lærerinden lykkestraalende og berettede, at nu havde hun fundet den rette Udvej. Under det Paaskud, at Barnet var nyt i Skolen og havde svært ved at følge med, havde hun overgivet det til — hele Klassens Beskyttelse! Hvert Barn havde fra nu af sin lille Pligt, sit lille Opsyn med Lene. En sørgede for, at hun mødte i rette Tid om Morgenen. En, at hun havde Orden i sine Skolesager. En, at hun havde udført Hjemmearbejdet. Og saa fremdeles. Under Beskyttelsen

hørte ogsaa, at man skulde hente hende og bringe hende hjem fra Skolen og lege med hende i Pavserne og — om Eftermiddagen i Parken. Den ene Sejrsbulletin indløb efter den anden. Børnene udførte deres Smaapligter til Punkt og Prikke. Man saa dem lege med hende. Alt synes nu i bedste Orden, kun Louise havde paa Fornemmelsen, at noget var galt.

Der gik et Par Maaneder. Saa skete det frygtelige: En fremmed Dame kom hen paa Skolen og bad om at faa Louise i Tale. Hun fortalte, hun havde altid hørt, at Tonen i denne Skole var saa smuk, men nu havde hun med egne Øjne set, at dette saare langt fra var Tilfældet. Ugevis havde denne Dame iagttaget Børnenes Leg i en vis Park, og havde der set, hvorledes en hel Flok Børn Dag efter Dag sluttede sig sammen for at pine og plage et absolut værgeløst Barn. De gav hende Øgenavne, de trak hende i Haaret, skubbede hende fra et Sted til et andet, talte efter hende, gik efter hende, og, naar hun græd, gjorde de selv hendes Taarer til Genstand for Spot.

Hun havde forhørt sig og vidste bestemt, at det drejede sig om en af Skolens yngste Klasser.

Louise var bestyrtet. Det forekom hende umuligt. Næste Dag sendte hun Lene ind i en anden Klasse og tog selv Børnene i Forhør. De var meget forskrækkede, men da den første Frygt havde sat sig, viste de intet Tegn paa Anger. Deres Tavs-

hed talte mere end Ord. Endelig rejste en af de flinkeste Elever sig og førte Ordet paa hele Klassens Vegne: — Det er sandt nok. Men vi kan nu engang ikke *fordrage* Lene! Vi ved ikke hvorfor, men det er nu saadan. Og nu har vores Frøken forlangt, at vi skal være saa gode mod Lene hele Formiddagen og lege med hende og alt muligt, og derfor har vi besluttet, at vi vil føre Børnekorstog til hendes Udryddelse!"

KUNSTNEREN SOM SKOLEBARN

Barnets Natur er meget beslægtet med den store Kunst.

Børn improviserer hyppigt Dialoger saa gribende skønt, at man, hvis de udviklede sig i Forhold til Begyndelsen, i hver Skole, ofte i hver Klasse vilde tro at have en Shakespeare i sin Midte. De maler, saa man tror at se en vordende Goya eller Franz Hals. De spiller Komedie, saa man tror, at en ny Duse er ved at fremstaa.

Atter og atter hører man det halvt smertelige, halvt sarkastiske Spørgsmaal: — Hvor bliver de af, alle de store Genier, vi har set som Børn?

Tildels beror det paa en Misforstaaelse. *Kunstnertalentet bestaar meget hyppigt af selve Barndommen.* Naar den er forbi, er det ude med Genialiteten. Den forsvinder som Alfernes Dans paa de dugsprengte Enge, naar Solen bringer den lyse Dag.

Skolen kan i Virkeligheden aldrig vide med absolut Sikkerhed, om den har at gøre med Barn-

doms- eller Livsgenier. Dette gør Skolens Opgave til en dobbelt: Det gælder om at behandle Geniet saaledes, at der i Tilfælde af Udviklingens Varighed, er taget Hensyn dertil fra Begyndelsen, og at behandle det saaledes, at det ikke tager Skade paa Sjælen, om Genitilværelsen forsvinder som en skøn Drøm.

Den fødte Kunstner har ikke Brug for alt, hvad Hverdagsbarnet bliver belemret med. Hans Fantasi og Instinkt fordrer anden Næring end den, Skolebøger byder. Han behøver ikke den nøjagtige Viden, han har Sommerfuglens Evne til at suge Honning selv af giftige Blomster.

Vidste Skolen for usvigelig sikkert, at den havde en af de faa Gudbenaadede i Varetægt, saa vilde den lade ham slippe for mangt og meget, der kun hindre hans skyhøje Flugt, men Skolen véd ikke, kan ikke vide. Den maa nøjes med at gøre alt for at hjælpe ogsaa Kunstneren til at blive en „nyttig Borger".

Det talentfulde Barn bliver almindeligvis total forkert behandlet i Hjemmet. Enten foragtes det for sin „Særhed" eller det overvurderes. Snart betragtes Talentet som en Hindring i at opnaa en „anstændig Livsstilling", snart behandler man Barnet som en ung Gud, til hvem alle tilbedende skal se op. Og derved vækker man i sig selv og i Barnet Storhedsdrømme, der maaske aldrig skal gaa i Opfyldelse.

Skolen balancerer mellem to Poler. Den fortier ikke Talentet, men den fremhæver det ikke heller paa usund Maade. Først og fremmest sørger den for, saavidt muligt at lade Barnet være Barn imellem Børn. Den sørger foreløbigt mere for dets legemlige end for dets sjælelige Velbefindende. Thi behøver Gennemsnitsbarnet et Overskud af Sundhed for at taale Skoleindespærringen, saa fordrer Geniets Hjernearbejde et langt større Fond af Kraft.

De mest fremragende Præstationer, der selv forekommer Lærerne ubegribelige, optages som noget ligesaa muntert og fornøjeligt som Gymnastens flotte Højdespring. Alle glæder sig derover, men det er ikke Barnets Forfængelighed, der kæles for. Det er snarere, som om selve Skolen har udrettet noget dygtigt, som om alle har Del deri. Man undlader ikke at gøre Kameraterne opmærksomme paa, at et enkelt Barn skriver Stile, der maa regnes for hele smaa Mesterværker, men samtidig forklarer man, at han har den Evne for at bøde paa, at hans matematiske Færdighed er saa ringe. Man lader det ene afbalancere det andet. Man sørger for, at den lille Pige, der synes at skulle blive en allerførste Rangs Klaverspillerinde, faar det mindst mulige Hjemmearbejde, saa hun ikke overanstrenger sig. Man er stolt af den Ros, hun høster, naar hun optræder ved en eller anden Koncert, men dog ikke mere stolt end af Kamera-

ten, der kan gaa paa Hænderne ned ad en Trappe.

Der er Tilfælde, hvor Særbegavelsen maa passes paa med udsøgt Varsomhed for at modkæmpe Hjemmets Indflydelse. Der er saaledes en lille spinkel Violinspiller, som Louise med Nød og næppe frelste fra Vidunderbarnets sørgelige Lod. Hans Familie ser i ham den fremtidige Forsørger. Hjemme fordrer man af ham kun det ene: Øv dig! Og han øver sig og bliver bleg og nervøs. Han faar end ikke Lov at læse over paa sine Lektier. Skolen er i Forældrenes Øjne en Uting, der forhaler hans Tourneplaner. Forældrene gør alt, for at man i Skolen skal blive misfornøjet med ham og slippe ham bort. Men Louise holder fast trods alt. Hun ved, at Skolen og kun den, kan skaffe ham en stakket Smule Barneglæde og Barnelystighed. Saa man ser igennem Fingre med hans Mangler, hans Luner, hans Upaalidelighed. Man sørger blot for, at han tilegner sig de nødtørftigste Kundskaber paa de Omraader, der vil komme ham til Gode, naar han, om faa Aar, skal til at strejfe Verden rundt fra Koncert til Koncert.

Og sæt saa, at han ikke bliver den store Kunstner, hans Lærere spaar ham? Ja, da har Skolen givet ham, hvad den kunde. *Den har skaffet ham Venner, han er ikke ensom som de fleste Vidunderbørn.*

De voldsomme Lege i Frikvarterene vil være

ham til mere Nytte end Geografi og Regnetimerne. Men man holder paa, at han skal tilegne sig sit Modersmaal og saameget af andre Sprog, som Tiden tillader. Man forsøger at indpode ham Interesse for andre Mennesker, for Naturen, for Livet om ham. Man søger at styrke Troskabsfølelsen hos ham. Synes han — og er han — troløs, saa undskylder man ham overfor Kameraterne. Han forsvares, naar han er fraværende. Er han tilstede, taler man til hans Hjerte, og forklarer ham, at hvor kostelig end Violinen synes ham, han har en endnu større Skat at tage Vare paa i sine Kameraters Venskab.

— — —

I Skolen gaar smaa Skuespillere. Formaar Louise end ikke altid at hindre Forældrene i at udbytte deres Talent fra de tidligste Aar, søger hun at holde dem skadesløse paa anden Maade. Ogsaa saadanne Børn bliver fritaget for alt, ikke strengt nødvendigt, Skolearbejde, men de deltager i alle Sprogtimer, ja de undervises i Italiensk, hvad ellers er de ældre Klasser forbeholdt. Og man arbejder ustandseligt paa at vedligeholde det ubevidst barnlige og at hindre Barnet selv i at se Scenen som det eneste saliggørende. Det er især disse Børn, som oftest med brændte Vinger kommer forbi Overgangsaarene og indser, at Talentet ikke var noget Geni.

Forældrene kan være rene Engle. De formaar

dog ikke at skjule Skuffelsen, hvis deres „Vidunderbarn“ i en Alder af atten Aar kun bliver en jevnt god Violinspiller — eller ikke engang det. De undlader ikke at vise ham, at hans Liv er forfejlet, at han er et overflødigt, unyttigt Væsen. De har gjort alt for at faa ham til at anse sig selv for et Geni — brister hans Evner, staar de ham ikke bi, eller højest yder de ham en pinlig Medlidenhed.

Barnet selv er uskyldig, men hvad hjælper den Bevidsthed? Enten forgaar han af Bitterhed og Nag overfor hele Verden, eller han synker sammen i slap Selvopgivelse. Her er det, Skolen har sin Mission. Den har intet Øjeblik tabt denne Mulighed af Øje. Hemmeligt men uophørligt har den tænkt paa hin Dag, hvor det var ude med Genidrømmen. Og nu staar den med aabne Arme, med hele Kameratflokken rede. Man styrker ham og viser ham, at endnu er det Tid at finde en værdig Plads i Livet — selv om han maa nøjes med at „blive som alle andre“.

— — —

Man ved aldrig, om Talentet er bærende, før Barnet er helt udvokset.

En lille Dreng paa fem Aar — fem Aar og ikke mere — hørte, der var Ildebrand, og tiggede sin Fader om Lov at komme hen og se Ilden. Det var sen Aften, men Drengen fik dog tigget Lov. Næste

Dag sætter han sig hen og laver med brogede Blyanter et Billede af Branden, og dette Billede er saa fabelagtigt levende, saa dramatisk virkningsfuldt, saa farvestraalende, at enhver, der ser det, maaber af Forbavselse.

Faderen, en meget klog Matematikprofessor, bringer Sønnens Tegning hen til en af Landets første Kunstnere uden at forklare, det stammer fra et femaars Barn. Denne udbryder, at det er et genialt Kunstværk. Saa langt fra at lade sig henrive til samme Tro, siger Faderen: Saamænd er det ej. Min femaarige Søn har lavet det, og han er hverken Kunstner eller Geni. Men han har Barnets frodige Fantasi. Det er første Gang, han har set en Ildebrand, og Indtrykket har været stærkt nok til at frembringe Billedet!

Faderen fik Ret. Af Sønnen blev en dygtig Videnskabsmand — af Kunstner ikke Spor. Havde denne Fader ikke været saa fornuftig, havde man sandsynligvis, paa Grund af hin Tegning, presset Barnets Liv ind i helt forkerte Baner.

— — —

En Dreng forraader tidligt udpræget musikalsk Begavelse. Forældrene bringer ham til Datidens største Violinvirtuos, der med Henrykkelse tager sig af Barnets Uddannelse. Drengen er ærgerrig og arbejder som en rasende. Han synes at have Evner paa alle Omraader, digter, tegner, har matematisk Kløgt. Men for ikke at splitte Talentet, tager

Forældrene ham som tolvaarig ud af Skolen. Han skal kun dyrke sin Musik. Kun den og intet andet.

Han er tidligmoden, og saavel Lærer som Forældre venter, at den Dag hvor han for første Gang lader sig høre offentlig, vil han blive anerkendt som en af de Store. Kun tøver man med at lade ham optræde, for at han ikke skal blive bedømt som „Vidunderbarn". Hans Kunst har intet med Barnet at gøre.

Drengen er urolig. Tiden falder ham lang. Hans Hjerne brænder. Han er ensom, har ingen Venner. Hjemme er han ikke afholdt, han er lunefuld og brutal.

Endelig nærmer Tiden sig, hvor han skal optræde. Da faar han Skrupler. Læreren har engang sagt, at hans Spil manglede „Sjæl". Han vil tilegne sig „Sjæl", inden han staar frem for Publikum. Han vil det Fuldkomne. Og han arbejder, men hans Spil bliver kun mindre sjælfuldt og mere vildt og brutalt. Han hører det selv. Han er „en Djævel" paa sit Instrument — og han vil være en Gud.

Medens han saaledes arbejder mod Naturen, hænder det en Dag, at han midt i Spillet standser: han har glemt alt. Det gentager sig. Kort efter erklærer han: — Jeg vil ikke spille mere, det keder mig!

Og Drengen bringes paa en Nerveanstalt, og overføres derfra paa en Sindssygeanstalt.

— — —

Nu er det muligt, at Drengen forud var fordømt, at han gik med en Sygdom i Blodet, men det er ogsaa muligt, at Mangel paa Forstaaelse af hans legemlige Behov førte ham ud i Mørket. Han havde fremfor alt skullet føre et sundt og rigt Barneliv, med vilde og fantastiske Lege. Han skulde have haft Kamerater, saa han var bleven sparet for den frygtelige Ensomhed og den dermed følgende Nødvendighed af udelukkende at beskæftige Tankerne med sin egen Person. Lærerne paa Skolen havde snart fundet ud, at han var skabt til at at være Virtuos, men at de blide Strenge manglede i hans Væsen i hans Spil, og at det vilde være forgæves at vente paa „Sjæl".

Skolen er Kunstnerbarnets Værge mod Kunstens Overgreb.

BARNEKÆRLIGHED

Den opmærksomme Børneopdrager ved, at Venskab mellem tre eller fire Børn almindeligvis varer længere end Venskab mellem to. Grundene er indlysende.

For det første gives der mange Børn, der har den sørgelige Egenskab tilfælles med visse Voksne: — at de fortærer Mennesker. De suger dem ud, aabner hvert hemmelig Gemme i deres Væsen, og kaster dem saa bort som udpressede Citroner.

Barnet selv har ingen Anelse herom. Hverken „Ofret" eller den „Skyldige" ved det. For et saadant Barn er hvert nyt Bekendtskab som en ny spændende Bog, der helst skal sluges i ét Aandedrag, hvad der bliver af Bogen bagefter, er ligegyldigt, den har gjort sin Tjeneste, man er færdig med den.

Barnet har Følelsen af at leve dobbelt, saalænge det har nyt Studiemateriale i et nyt Venskab, i en ny Sjæl. Det vil sige, Barnet lever af et andet Barn, paa en vis Maade snylter det paa et andet Barns Væsen.

Barnet behøver ikke at være slet, ikke at have lave Tilbøjeligheder. Snarest er det maaske inderst inde goldt. Men det er ogsaa muligt, at det saaledes opsamler Materiale, som det senere i Livet faar Brug for. Ofte bliver saadanne Børn Kunstnere eller Filantroper. Oftest dog vel Skuespillere. Hvor mange Skuespillere bekymrer sig ikke kun om et Menneske, til han har afluret det alle Gestus og alle Udtryk for Kval og Nydelse! Naar hele Bevægelsesskalaen er gennemløbet, saa forlades Mennesket for et nyt Studieobjekt.

Børn kan lide overmaade under at være saadanne „Menneskeforbrugere". De føler sig kun vel, saalænge et nyt Venskab opflammer Ilden i deres Hjærte. Siden er de atter slappe og ligegyldige. Slutter de sig nu til en enkelt Ven ad Gangen, da vil det snart hedde sig, at de er upaalidelige, og de vil have stor Vanskelighed ved at skaffe sig de for deres Eksistens saa nødvendige Venner. For den Art Børn er Venskabet mellem tre eller fire en sand Velsignelse. Man kommer nemlig her ikke hverandre saa nær, der vil altid blive dulgte Rum, som Vennerne ikke faar Lov at betræde — netop fordi Vennerne er flere. Og denne ikke altfor store Intimitet gør Venskabet friskere, mere tiltrækkende og fornyende. Desuden er der større Spillerum. Tre eller fire Venner kan ganske anderledes afbalancere hverandres Luner og Stemninger end to, der hele Tiden er henvist til hinan-

den. Ligeledes er Samtalestoffet mellem tre langt rigere, ikke blot fordi der er én mere, men fordi, i Venskabet mellem to, Samtalerne meget snart kommer til at begrændses, da Forstaaelse paa alle Omraader er en Umulighed, og man saa, for at undgaa Strid, lader en Mængde Emner falde. Er Venskabet mellem tre eller fire, behøver man ikke at frygte, at Diskussioner skal føre til Skænderi og Ufred. Da bliver de mindre personlige og mindre let saarende. Men endelig, har to hidset sig op til Ordstrid, kan den tredje optræde som Mægler, Udskælder eller Dommer.

Rent fraset nu disse „menneskefortærende" Naturer, der er langt almindeligere, end man skulde antage, saa er Venskab mellem to altid lidt farligt. Selv dèr, hvor det paa virkelig Kærlighed grundede Venskab (Venskab er ikke det rette Ord, da Børn almindeligvis ikke formaar at nære rent Venskab) selv dèr, hvor den af Erotik baarne Følelse er saa stor, at Verden synes uden Sol og Glæde, naar den elskede Genstand en Dag ikke viser sig, selv dèr er Fare. Følelsen stiger og stiger nemlig ufravigeligt, indtil Kulminationspunktet er naaet — og saa sker der i de allerfleste Tilfælde det, at Følelsen synker sammen og dør. Dette sker ikke i Venskaber mellem Voksne, men Barnet er jo stedse saa gennemtrængt af fin og skær og ubevidst Erotik, at det maa hige efter Følelsens Højdepunkt. En skønne Dag er den naaet. Barnet føler

sig som beruset — den næste Dag ser det paa „Vennen“ med andre Øjne, forstaar ikke selv Grunden, er kritisk, er lunefuld, er utaalmodig. Ødelæggelsesværket er i fuld Gang.

— — —

Voksne vèd i Almindelighed meget lidet om Forholdet mellem Børn. Ikke fordi Børnene med Vilje holder det hemmeligt, men fordi de har saa svært ved at finde de rette Ord, og fordi Voksne har endnu sværere ved at forstaa de voldsomme Svingninger, der foregaar i Barnesjælen, selv under de tilsyneladende roligste Forhold.

— — —

To Børn elskede et tredje og var overmaade skinsyge paa hinanden. De bekæmpede hinanden som to Rivaler, der strides om den samme Kvinde. De anvendte alle Midler for at „rydde hinanden af Vejen“, overgik hinanden skiftevis i ædel Daad, skiftevis i Lumpenhed. Saa dør det elskede Barn. Familien, der vèd om deres Kærlighed, beder dem med til Begravelsen og lader dem gaa nærmest Kisten. Uvilkaarlig tager de hinanden i Haanden — noget der for en Uge siden var umuligt — og fra det Øjeblik er de trofaste Venner.

— — —

I Skolen kommer det ofte for, at smaa Piger viser Tegn paa den mest stormende Lidenskab. To Hjerter slaar i samme Takt, to Væsner føler og tænker ens. De bliver røde eller blege, naar de ser

hinanden. De jubler over at være sammen, skiller man dem, afmagres de. De skriver lidenskabelige Breve til hinanden, naar de i to Dage ikke skal sees. Men man vil bemærke, at skøndt de føler Salighed ved at sidde ved Pult sammen, ved at gaa Arm i Arm, falder det dem ikke ind at veksle et Kys. Dette, som før havde været et naturligt eller, om man vil, ligegyldigt Kærtegn, bliver nu noget helligt, noget, som de i deres kvindelige Skyhed ikke drister sig til. Deres Lidenskab er fuldmoden. Det er sunde velbegavede, fintfølende Børn. Den forstaaende Iagttager røres ved Synet af dem som ved Synet af *Romeo* og *Julia*.

Men Forældrene, som gennem Læsning og Fortælling er bleven fyldt med Skræmmebilleder, tager Anstød af dette. De foreslaar, at man skiller Børnene og hindrer dem i at se hinanden.

Faderen siger: — „Det er jo en fuldstændig Elskovshistorie!“ — „Naturligvis,“ svarer Louise, „naturligvis er det Elskov! Børn i den Alder forstaar sig ikke paa Venskab. Det kommer først med de voksne Aar — og selv da har det vel altid lidt med Erotik at skaffe. *Hos Børn er der kun Tale om Forelskelse, Lidenskab, Elskov og Kameratskab, Klikevæsen, og Interessefællesskab*. Enkelte af disse Ting forveksler Voksne gerne med Venskab.

Men nu Forelskelsen mellem Børn. *Her vil man se, at det ofte — næsten altid — er saaledes, at Kønnet ikke spiller nogen Rolle. Det hele skyldes*

Tiltrækning og er en Følge af den erotiske Understrøm hos Barnet.

Forelskelse mellem Smaapiger bliver af Voksne enten betragtet med Gysen som noget hæsligt og usundt, og man gør alt for med List eller Magt at gøre en Ende paa den — eller man driller og plager de to Paagældende saa længe, til de forpinte Nerver giver efter for Trykket.

Dette er atter en af de Forbrydelser, som Voksne begaar mod Børn, af Uvidenhed og af Mangel paa Forstaaelse.

Ingen oprøres over Rosens Duft. Og andet er det jo ikke. *En saadan tidlig vakt Lidenskab viser netop, at her er en værdifuld Personlighed tilstede.* Den samme lille Pige, der i Alderen mellem 12 og 14 forelsker sig heftigt, og genelskes med Lidenskab af en Veninde, vil efter al menneskelig Beregning senere blive den lykkeligste Hustru og Moder. Hun vil gifte sig tidligt og gaa op i huslig Lykke.

I den ene Skole giver saadanne Ting Anledning til Bortvisning, i den anden taales de med Skuldertræk — hos Louise behandles de med Respekt og Værdighed. Man tillader de paagældende at sidde ved samme Pult. Man viser direkte og indirekte, at man billiger Valget, og at man lover sig et godt Resultat. Man fordyber Solidaritetsfølelsen, idet man, selv hvor Lidenskaben er overvældende, gør den ene ansvarlig for den anden. Men man — og

det er det væsentlige — *fjerner det farlige Moment, idet man ikke ser noget farligt deri.*

Raaber man til en Søvngænger, der vandrer paa Tagryggen, styrter han uvægerligt ned. Lader man ham vandre sin farlige Gang i Fred, saa gaar han sikkert som paa et Stuegulv.

— — —

For et Par Aar siden sprang to fjorten Aars Piger ud fra en Fjerdesal, tæt omslyngede. De fandt, hvad de søgte: Døden. Grunden var den, at Forældrene havde fundet Breve, der aabenbarede netop en saadan Lidenskab, som her er nævnet. De lavede stort Opgør med Børnene og erklærede, at herefter maatte de aldrig mere sees. Dette var mere, end de kunde bære, og de valgte Døden.

Med dette tragiske Tilfælde i friskt Minde, spørger jeg Louise, om hun aldrig har oplevet noget lignende. Og hun fortæller mig følgende: Det hændte netop, da hun havde haft Skolen i et Par Aar, at en Fader kom stormende op til hende og viste hende Breve, som han havde fundet fra en Veninde til hans fjortenaarige Datter. Louise maatte indrømme, at Brevene — havde det drejet sig om voksne unge Piger og unge Mænd — var stærkt kompromitterende, men intet Øjeblik fandt hun, der var Grund til Angst eller Uro. Faderen krævede, at det ene Barn skulde fjernes fra Skolen, og at Børnene aldrig mere maatte sees. Louise bad om Betænkning, til hun havde talt med Børnene. Hun

havde naturligvis vidst om deres Kærlighed, men intet i deres Adfærd var egnet til at vække Mistro. Hun kaldte Børnene ind. Der var foregaaet en frygtelig Forandring med dem fra Dagen før. Hvad var sket? Først kunde de ikke tale, hvide i Ansigtet og med næsten angstbristede Øjne sad de og stirrede ud i Luften. Endelig fik hun ud af dem, at den enes Fader var kommen ind i Værelset, hvor de sad og læste Lektier, og havde holdt Brevene op for dem. De vidste godt, at de ikke maatte skrive saadanne Breve, men — de havde jo læst *Werther* og mange andre Bøger om Kærlighed og Fortvivlelse, og de syntes, det var saa dejligt at skrive om alt, hvad de tænkte og følte. Men nu havde denne Fader fortalt dem, at det var en Forbrydelse, at de var paa Fortabelsens Rand, at de kunde risikere at komme i Fængsel. Han havde i sin Opfarenhed fortalt dem Ting, hvorom de ingen Anelse havde — og ikke burde have. Deres Sjæl og Sind var i saa dirrende Oprør, at Louise ikke turde vige fra dem den Dag.

Hun talte med begge Børns Forældre og forestillede dem, at Børnene var ganske uskyldige, og at Kærlighedsfølelsen imellem dem var saa ren og skøn som noget. Det hjalp ikke. De maatte ikke sees mere. Endelig opnaaede hun, at Forældrene tillod Børnene at sees engang om Ugen i Louises Hjem, under hendes Opsyn.

Dette var noget. Børnene, der havde bævet for

evig Skilsmisse og for Alvor overfor Louise erklæret, at skilte man dem, vilde de gaa i Døden sammen, klamrede sig nu til dette Halmstraa at maatte sees engang om Ugen.

Louise lod dem komme, drak The med dem, og begav sig bagefter ind i Sideværelset, hvorfra hun kunde høre hvert Ord, der blev talt. Da de havde overstaaet den første Bevægelse og grædt de nødvendige Taarer, drejede hele Samtalen sig om det for dem Ubegribelige: at det kunde være en Forbrydelse at holde af hinanden! Louise kom igen og talte muntert og fornøjet med dem. Næste Uge viste hun dem, som tilfældigt, Planer af nogle Villaer, der skulde bygges i Nærheden, og hun henkastede: — Naar I engang bliver Voksne og gifter Jer, saa vil I da bo i saadan en Villa sammen. Ikke? og Børnene gik ind paa Spørgsmaalet. De fandt det saa naturligt, at de giftede sig, naar blot de fik Lov at have deres Venskab i Fred.

Aarene gik. Den ene er gift, den anden studerer til Læge og bor i Hus med den lykkelig gifte Veninde, tilsyneladende er intet ændret, i Virkeligheden alt.

Forældrene har forlængst indset, hvor malplaceret deres Handlemaade var, og gjort Louise saavel som Børnene Afbigt.

— — —

Skolebørn er meget ofte forelsket i en eller flere af Lærerpersonalet. Louise hævder, det er en

Selvfølge, og at megen god Undervisning netop skyldes dette Faktum. Forsaavidt er alt godt. Men der findes enkelte kvindelige Lærere, som paa Smaapigerne udøver en ulykkebringende Virkning, idet de vækker stormende Følelser, som ikke gengældes, og saa ligesom leger Kat og Mus med Ofrene. Det hænder, at en Kvinde evner at faa næsten hele Klassen forelsket i sig, og Aaret efter den nye Klasse, der rykker op. Hun benytter nu sin Magt til at hidse Kappelysten. Hendes Smil bliver den kongelige Belønning, hendes alvorlige Blik en Helvedesstraf. Hun er sig bevidst. Børnene er ubevidste. Hun kan gøre dem en Fortræd, som er uoprettelig. Saadanne Mennesker bør, saa saare de udfindes, fjernes fra Skolen. De gør mere Skade end nogen samvittighedsløs Don Juan.

Louise siger til sine Børn: —*Elsk saameget du formaar! Livet er kort. Elsk hvem og hvad og naar du vil! Det er bedre at have et knust Hjerte end et helt og tomt. Skam dig aldrig over dine Følelser! Kun den, der ikke elsker, har Grund til at skamme sig! Elsk! Sværm og lid! Og dit Hjerte bliver som en Violin, hvorpaa en Mesterhaand længe har spillet!*

Louise vèd længe før nogen anden Besked om hvert Kærlighedssymptom hos Børnene, de store som de smaa. De fortæller hende, uden at rødme, om den Tenor, der har gjort Indtryk paa dem, og hun vèd, at det er Svaneridderen i „Lohengrin“,

de elsker, og ikke Tenoren. De spiser den yndede Skuespillers Navn klippet ud af Bladene, og hun vèd, at det er Prins Hamlet, de saaledes forguder. *Hun vèd, det er Elskoven selv, de elsker! Man maa ikke anklage dem for Utroskab, fordi Genstanden veksler. Den egentlige Genstand, Kærligheden, bliver de jo dog tro.*

— — —

Selv hos de ganske smaa kan Lidenskaben vaagne, og Barnet lider da og længes med akkurat den samme Styrke som Voksne — maaske endnu mere, fordi det er hjælpeløst; fordi det mangler den Voksnes Resignationsfølelse.

Anna forelsker sig som femaarig i *Heinz*. Hun har kun set ham en Gang, da hun fulgte sin ældre Søster til Skole. Hun taler om ham, drømmer om ham. Tiden gaar, hun bliver bleg og mager. Hun spiser intet, og om Natten kaster hun sig uroligt om i Sengen. Hun sukker og stønner i Søvne.

En Dag siger hun til Moderen: — Moder, hvoraf kommer det, naar jeg lukker Øjnene, kan jeg se Heinz, men naar jeg aabner dem, er han borte?

En anden Gang siger hun: — Moder, hvorfor vækkede du mig? Kunde du da ikke se, at jeg netop drømte om Heinz?

Og hun beder om Lov at følge Søsteren til Skole: — Jeg vil se Heinz, bare se ham, slet ikke andet!

Hun bliver seks Aar og kommer paa Isen. Der

er mange Drenge, og hun synes at have glemt Heinz. En Dag siger hun til Moderen: — Saa nu tænker jeg slet ikke mere paa Heinz! og hun tilføjer: — For jeg *vil* ikke! Samme Aar kommer hun om Sommeren ud i Bjergene. Der møder hun en Bondedreng, Hans, og med ham leger hun hver Dag. Nu siger hun: — Naar jeg bliver stor, gifter jeg mig med Hans! Pludselig sukker hun og skynder sig at sige: — Men Heinz skal komme og besøge mig hver Dag!

Da Sommeren er forbi, blegner Mindet om Hans, og Tanken om Heinz opfylder hende atter helt. Nu skal hun i Skole. Forventningen om at skulle gense Heinz, er saa voldsom, at hun ikke kan sove de sidste Nætter. Men da hun saa erfarer, at Heinz, der er tre Aar ældre, ikke gaar i samme Klasse som hun, men endog i en anden Etage i Bygningen, kaster hun sig paa Gulvet og skriger af Smerte.

Hun tager sig sammen, knytter Hænderne, og stønner atter og atter: Jeg *vil ikke* tænke paa ham, *Jeg vil ikke!*

En Morgen kommer hun som forvandlet til Moderen. Hendes Aasyn udtrykker fuldkommen Salighed. Langsomt og sky fortæller hun: Jeg havde saadan en underlig Drøm ... saa underlig ... saa dejlig ... Heinz var i samme Klasse som jeg, altid, altid ... og vi gik ud at spasere ... paa en Eng ... og han ... kyssede mig ...!

Kort efter bliver hun syg. Moderen vil opmuntre hende og tilbyder hende et nyt Legetøj. — Jeg har jo alting, baade Blyanter og Boldt og Dukker ... Hun tænker anstrengt efter, saa rødmer hun: — Men ... tror du ikke, Heinz kunde komme og se til mig!

Man lader Heinz, der ikke aner om Annas Forelskelse, komme, og som ved et Trylleslag er hun rask igen.

— — —

Ligesaa aabenhjertig som Anna er med sin Kærlighed, overfor Moderen, ligesaa sky og tillukket er *Thomas* overfor sin Fader. Denne er Enkemand, og har forelsket sig i en ung Dame; Drengen, der er syv Aar, har kastet sin Kærlighed paa samme Person. En Morgen tager Faderen Thomas med paa en lang Spaseretur ude paa Landet. Om Eftermiddagen skal de træffe den unge Dame. Hele Tiden gaar Drengen og nynner og plukker Blomster. Faderen spørger: — Til hvem plukker du dog alle de Blomster? Thomas tøver et Øjeblik, saa lader han Faderen bøje sig helt ned, skøndt de er ganske ene paa Vejen, og han hvisker: — Til Frøken Dora!

De møder Damen, og da Thomas ikke gør Mine til at give hende Blomsterne, siger Faderen: — Naa, Thomas, hvorfor giver du saa ikke Frøken Dora Blomsterne, som du har gaaet og plukket hele Formiddagen til hende?

Thomas svarer brutalt: — Jeg har ikke plukket Blomster til Frøken Dora! Og han kaster Blomsterne paa Jorden og træder paa dem.

Thomas handlede ikke saaledes af Barnetrods eller af Uartighed. Han havde *som Mand* skænket en anden *Mand* sin Fortrolighed, og følte nu sin *Mandsære krænket* over Faderens — som han mente — lumpne Forræderi.

SENTIMENTAL OPDRAGELSE

(Et Kapitel af en utrykt Bog.)

Min Moder, der nu er en gammel Kone, siger endnu, naar vi Børn ikke vil makke ret: — Jeg har ikke opdraget Jer godt nok! Og hun græder sine gamle Øjne, der endnu er mørke og skinnende, ganske røde af Kummer, men saa hører hun et Barn le nede paa Gaden, hun iler til Vinduet, og hendes yndige Smil vender tilbage: Hun har glemt baade sine egne store Unger og deres Uopdragenhed.

Sandt er det forresten. Vi Børn har ikke faaet den rigtige Opdragelse. Vi mærker det saamænd alle og hver eneste Dag. Men alligevel — at vor Verden er saa stor og rig og dejlig, at vi overalt har trofaste Venner, det skylder vi jo netop denne vor forkerte Opdragelse.

Lad mig fortælle lidt om den.

Vi var — da jeg var lille — fire Børn. Senere kom en Efternøler, en Broder, som vi aldrig kunde faa os til at regne med. Han havde ikke delt

vore første Lege, han var saa ny og saa lille, vi regnede ham ikke med. Vi er fire, sagde vi, fire Søskende, og saa Holger!

— Altsaa fem?

— Nej, nej, fire, og desuden Holger!

Vi blev opdraget delvist hjemme og delvist hos vor Bedstemoder og Grandtante, to gamle Kvinder højt i Halvfjerserne. Hjemme var Fader ofte syg, og vi maatte derfor være meget stille, i Grunden gik vi altid paa Taaspidserne. Ingen skændte paa os, en tyssende Finger paa Munden, det var nok. Men var vi sluppen løs i Gaard eller Have, var vi da til Gengæld som vilde Dyr. I Gaarden var en Tønde med Svinemad. Naar jeg naaede at kravle højt nok op til at kigge ned i Tønden, saa jeg de væmmelige Madiker vrimle om dernede. Jeg troede, at Tønden var Helvede og Madikerne Djævlene. Jeg havde Medlidenhed med de arme Djævle, som ingen kunde fordrage.

O, denne grænseløse Medlidenhed, som pinte og gnavede paa hele min Barndom, saa mit Hjerte enten snørede sig krampagtigt sammen eller hamrede, som skulde det sprænges!

Vi blev opdraget til Medlidenhed.

Fra Vinduet saa vi det lille Arresthus. Bag den smukke røde Mur sad de stakkels Fanger. Naar Solen skinnede allerdejligst, naar jeg glædede mig ellevildt til noget — fluks maatte jeg se paa den røde Mur og tænke paa Fangerne. Jeg vilde bræn-

de alle Fængsler, naar jeg blev stor! (Jeg har Lyst til det samme den Dag i Dag.) Medlidenheden overvejede i den Grad alle andre Følelser, at der hverken blev Plads for Retfærdighed eller sund Fornuft. At et Menneske var indespærret, var nok for mig til at elske dette Menneske.

Man opdrog os til at kunne give alt bort. Alt maatte vi dele med andre. Naar vi var med Tjenestepigen hos Bageren og fik en lille Øreskage i Tilgift, saa bar vi den hjem, delte den i otte Dele: fire Søskende, Forældre, Pige og Hund.

Engang bragte min yngste Søster en Rosenbuket til en Ungdomsveninde af Moder. Damen vilde traktere hende med Kager. Den lille takkede, tog dog ingen Kage.

— Hvorfor spiser du ikke?

Intet Svar.

Damen troede, hun generede sig, og sagde: — Nu gaar jeg ind i den anden Stue, imedens kan du spise alle Kagerne!

Lidt efter kom hun tilbage. Kagerne laa i en Række henover Bordet, og Barnet talte fortvivlet paa Fingrene. Hendes Udtryk var anstrengt og forpint.

— Hvad er det! Du er ikke begyndt endnu?

Barnet begyndte at stamme: — Der er ingen til mig og vores Hund!

Der var nemlig seks Kager, og otte maatte der

jo til, naar Ret skulde være Ret, og hun kunde tænke paa selv at spise en.

Jeg var mindre anstændig. En gammel gyselig Kvind, der altid var lidt omtaaget af Drik, kom hver Uge og hentede Brød og gamle Klæder. Jeg syntes det var Synd, at hun kun fik Brød og gamle Klæder, saa jeg listede ind i Spisekamret og snappede alle de Æg, jeg kunde bære i mit Forklæde.

Det blev opdaget. Det hed at stjæle. Jeg indvendte: — Jeg har jo ikke stjaalet, jeg har bare delt med Konen! *Det var at stjæle!* Og den gode Moder græd.

Altsaa jeg stjal. Min Samvittighed var saa tung som en Møllesten og desuden delt. *Jeg maatte jo stjæle for at give!* Men jeg besluttede, at engang vilde jeg tilstaa alt. Den rare Vorherre vilde saa nok tilgive mig. Nytaarsaften førte jeg min Moder ned i Kælderen — fordi det var det mørkeste Sted, jeg vidste — og dèr fortalte jeg om alle Tyverier. Vi græd sammen. Nytaarsdag var min Samvittighed saa let som en Sæbeboble. En Tigger ringede paa. Hans Hat var laset. I Entreen hang syv Hatte af min Faders. Jeg tog en og gav ham den — den blankeste og højeste af dem alle. Siden havde jeg jo ingen Anelse om, hvor Hatten vel kunde være bleven af — før næste Nytaarsaften.

Jeg løj og stjal.

I den lille Avis læste jeg om et frygteligt Mord. En Mand havde myrdet to gamle Folk med en

Kniv. Mor sitrede og bævede paa Morderens Vegne. Hun var akkurat ligesaa gennemtrængt af Medlidenhed som jeg. Vi talte sammen om Morderens stakkels Moder og Søskende og Bedstemoder.

Om Natten kunde jeg ikke sove. Jeg tænkte paa Morderen. Jeg vred mine Hænder. Skulde han i Helvede og brænde op i al Evighed? ... Evighed var noget endnu større end helt op i den blaa Himmel, som man blev svimmel af at stirre ind i, selv om man laa trygt paa Jorden. Jeg var allerede saa stor, at jeg ikke mere troede paa Madikehelvedet og ikke heller, at vor Haveslange kunde slukke den evige Ild. Jeg vilde paa en eller anden Maade dele det Skrækkelige med Morderen. De Myrdede skænkede jeg ingen Tanke. De kom jo i Himlen ganske af sig selv. De Folk, der kom i Himlen, havde jeg nu ingen større Sympathi med, fordi de fandt sig i, at andre sad i Helvede og brændte op i Tørst og Ild, og aldrig brændte færdig, men blev ved at steges hver evige eneste Dag.

Men hvordan kunde jeg komme til at dele med ham?

Ja, der var kun et Middel: jeg maatte selv blive en Morder!

Det er temmelig længe siden, men jeg mindes endnu den flammende Angst, der for igennem mig, da jeg tog Beslutningen. Og hvem skulde jeg saa myrde? Alle Folk var jo saa gode imod mig. Selv den sorte Skorstensfejer. Fader var syg. Syge Folk

maatte alligevel dø. Jeg stod ud af min Seng, sneg mig ind i Dagligstuen og hentede en Papirkniv af Elfenben! Jeg holdt saa meget af den Kniv, den var saa glat og smuk at røre ved. Den kunde skære Papir i ganske fine, tynde Strimler som ingenting. Ja, med den Kniv vilde jeg skære Halsen over paa Far. Siden der ikke var nogen anden Udvej. Jeg var vel seks Aar, eller maaske syv. Sagte, sagte sneg jeg mig ind i Forældrenes Soveværelse. Maanen skinnede, den store grusomme Fuldmaane stod og gloede paa mig. Den saa saa ond og væmmelig ud....

Det var Maanens Skyld, at jeg som en Besat styrtede tilbage ind i min Seng og dukkede helt ned til Fodenden for at skjule mig.

— — —

Altsaa jeg løj og stjal, og nu var jeg nær bleven Fadermorder!

— — —

Vi blev egentlig mest opdraget hos de to gamle Kvinder. De boede i et ældgammelt Hus, hvor Vinduesruderne af Tid og Vejr var blevet ganske regnbuefarvede. Møblerne var over hundrede Aar. Der herskede Fred, som jeg aldrig før og aldrig senere har mødt. I Køkkenet var Gulvet belagt med røde Teglsten. Gennem det aabne Ildsted kiggede man lige op i Luften. Bedstemoder fortalte, at engang, da hun stod og kogte en Budding, hævede Laaget sig, og baade Budding og Laag fløj op

i Skorstenen. Som femtenaarig Pige har jeg endnu stirret efter Buddingen, om jeg ikke kunde se Rester af den. Hvert Ord, Bedstemoder sagde, var Sandhed, kunde kun være Sandhed.

Den gamle Grandtante havde allerede lært mig at læse, da jeg var fire Aar, siden lærte hun mig at strikke Strømper. Jeg arbejdede efter Uret. Det var en Væddekamp. Himmel, hvor jeg jog! Jeg blev svimmel, Hjertet slog, hurtigere, hurtigere, eller Uret vinder!

Og efter den Tid har jeg aldrig kunnet være rolig. Alt maa jeg gøre i Hast, nu, aandeløst. Det gamle Ur er faret i mig, jeg bliver det vel aldrig kvit.

Tante selv var saa rolig. Næppe hørte man hendes Skridt. Hun talte saa sagte. Intet Menneske har jeg set saa fordringsløs i Klæder og alt. Fjorten Aar igennem bar hun Dag ind Dag ud den samme Kjole, askefarvet, uden Besætning. Om Livet havde hun et blaastribet Bomuldsforklæde. Hendes Øjne var saa gamle, at deres Glands var slukt.

Ogsaa Bedstemoder var tarvelig klædt, men om Søndagen og ved Højtiderne bar hun en sort Silkekjole, „der kunde staa af sig selv“, og en Kappe med ægte Kniplinger. Hun saa ud som en Dronning.

Vi Børn lærte at nøjes med lidt og alligevel at holde af, hvad der var smukt og sjeldent.

Hver Juleaften skænkede disse to herlige Væs-

ner os Børn et Par kunstfærdigt strikkede Strømper, og i hvert Par var en Tiøre omhyggelig viklet ind i Papir. Mønten kom vi i Sparebøssen — vi kunde ikke tænke at skille os ved den paa anden Maade. Og Papiret gemte vi i Aarevis.

Hver Dag spaserede Tante en Tur „bag Haverne". Vi Børn gik med. Det forekom os en Ære. De pyntede Borgere gik der med deres Fruer. Tante gik i Filtsko, uden Hat, uden Kaabe, med Hænderne — som om hun frøs — under Forklædet.

Og vi Børn lærte ikke at bryde os om, „hvad Folk sagde".

Hver Lørdag Aften var vi fast indbudt til Bedstemoder. Saa spillede vi Smaakravl Whist med de gamle Kvinder. Regnskabet blev ført med Kridt paa selve Bordet. Vi glædede os fra Uge til Uge til Lørdag Aften — ja vor Tidsinddeling bestod deri.

Baade der og i Hjemmet blev kun talt godt om Folk. Alle og alt blev forsvaret. Vi vidste ikke, kunde ikke ane, at Mennesker kunde være onde, eller handle mod deres Overbevisning. Alle andre Børn var rene Engle. Og det pudsige var, at vi troede det. Vi var saa vant til at lukke Øjnene for det, som ikke var godt at se, at vi blev blinde derfor.

Man opdrog os fromt. Naar Bedstemoder eller Tante tog Afsked med os — vi saas jo hver Dag

— hed det altid: — Imorgen, om Gud vil! Paa Bordet under Vinduet — aah, det vidunderlige Bord, hvor Kinesere vandrede og Fiske svømmede og Skibe sejlede paa blaa Vande — dèr laa Biblen. Hver Dag blev der læst i den. Vi troede alt, hvad de læste for os.

Jeg vilde saa gerne flyve. Ofte drømte jeg, at jeg fløj, højt, højt over Træerne, ovenover Skyerne, at jeg rørte ved Stjernerne, en Smule bange for at brænde mig. Jeg drømte, at jeg undervejs kiggede ned i Skorstenene. Bedstemoder havde læst om „Troen, der flytter Bjerge". Og jeg troede jo, ja, jeg troede, fast, ubetinget.

Jeg stillede mig ovenfor den høje Køkkentrappe, hvis Trin var beslaaet med Jern. Jeg bredte Armene ud, lukkede Øjnene — og fløj..... Et halvt Sekund vel varede Herligheden, saa laa jeg med knuste Tænder, blødende Næse og hovne Knæ.

Min Tro havde lidt et Skaar, men hør hvorledes, den gik helt itu.

Ildebrand elskede jeg til Vanvid. Især længtes jeg derefter, naar Skolen var saa kedelig, at jeg ikke engang kunde gabe. Jeg tryglede Vorherre om at sende en stor Ildebrand — eller i Mangel deraf dog en lille, en ganske lille. Nu og da gjorde han mig virkelig den Fornøjelse. Saa kimede Stormklokkerne. Raadhuset laa lige ved Skolen — det lød, som om Vorherre selv stod og hev i Klokkerebet. Det var svært at sidde stille, men

Forventninger var dog saa sød. Og hvor overjordisk herligt, naar saa Skolen var forbi, og jeg — uden Middagsmad — med Skoletasken i Haanden kilede af til Ildebrand!

En Nat vaagnede jeg. Moder stod foran min Seng: — Vaagn op Barn, Byen brænder! og jeg saa, at det var daglyst. Flammerne skar Luften som Lyn. Der blæste en Orkan. Saà vi til højre, var Ilden dèr, saá vi til venstre var den dèr. Kun Fader var rolig. Han tog Tøjet paa og gik ud.

Vi sad som fastnaglet til Stedet, i Bæven og i Fryd. Vi Børn — Moder græd sagte: — Oh, de Arme, de Arme!

Jeg, der ellers var nærved at forgaa af Medlidenhed, kunde ingen Medlidenhed føle. Mit dybeste Hjertensønske: en Kæmpebrand, var gaaet i Opfyldelse.

En Time senere — en Evighed forekom det mig — vendte Fader tilbage. Han var rolig, men hans Hænder rystede, og hans Stemme klang saa svagt: — Dit gamle Hjem er truet! sagde han til Mor. Da var det, som om jeg vaagnede for anden Gang. Som om Ilden kun havde vakt mit Legeme, og nu Sjælen kom til Bevidsthed.

Ingen jordisk Magt havde længere holdt os Børn tilbage, ingen Frygt for Straf.

Tante havde været syg de sidste otte Dage. Hun var nu i Firserne. Hun laa stille hen, men naar vi Børn kom, talte hun med os om dengang, da hun

var Barn, da hun læste og hørte om Napoleon hver Dag. Napoleon i Rusland, Napoleon paa St. Helena.

Stormklokkerne klang. Fra Raadhuset, fra alle Kirkerne, fra Hospitalet. Hele Byen stank af Røg. Næse og Mund blev fyldt dermed. Det var svært at trække Vejret. Hede Røgskyer slog imod os. Luften var rød som af Blod. Overalt faldt brændende Træstumper. Noget sprang med et Drøn. En Kæmpeskorsten væltede for vore Øjne. Alle Folk var blege, de fleste græd, Mænd som Kvinder. Gaderne var vaade. Overalt saa vi Vandslanger blinke, og Brandfolk med deres sorte Hjelme og blanke Bælter. Deres gule Voksdugskapper var flængede og sodplettede.

Moder ilede foran, grædende.

Her var spærret. dèr var spærret. Det forekom mig, at ikke blot hele Byen, men hele Verden brændte. Endelig lykkedes det os ad store Omveje, at komme „bag om Haverne". Dèr var alt som et brændende Hav. Vor Have — Bedstemoders Have — dèr, hvor ellers alt var Fred og Skønhed, var forvandlet til en Mødding af Vand og brændte Bjælker og knust Husgeraad. Stakittet var væltet, Rabatterne saa søndertraadte, at de var ukendelige. Og inde i Haven stod Brandfolkene og sprøjtede paa Huset.

Moder skreg op. Hun vilde ind. Det var forbudt. Dog fik vi Lov. Vi kom ind. Gennem Køkkenet,

der laa mellem Gaard og Have — rendte fremmede Folk med Kander og Vandslanger. Vi kendte ikke mere Stedet.

Men Bedstemoder sad i sin gamle Armstol, rank som et Lys, hendes sorte Øjne saa indad — eller langt, langt bort. Hendes Hænder var foldede. Saaledes sad hun, da vi styrtede ind. Rolig, værdig stod hun op, kyssede os som sædvanlig paa Panden — hendes Læber var saa kolde. Til Moder sagde hun: — Stakkels Barn, stakkels Barn!

Vi listede hen til Sengen, hvor Tante laa. Gardinerne var trukket for. Bedstemoder hviskede: — hun véd ikke noget! Blot man vilde lade hende dø i Fred! Fader sagde: — Det er farligt at blive her! Hun gav ham et Vink: — Kunde De ikke bede de fremmede Folk om at forholde sig saa roligt som mulig, naar de løber gennem Huset. Sig, at her ligger en Døende!

— Jamen Svigermor, det er farligt at blive her! Hun svarede ikke. Det var, som om hun intet Sekund tænkte paa, at det gjaldt hendes Hjem, Huset, hvor hendes Børn var født, Huset hvor hendes salig Mand selv var født. Hun nævnede intet Ord derom.

Videre fòr Flammerne, vildere raste Orkanen. Fra fremmede Byer kom Sprøjterne. Et Regiment Soldater blev udkommanderet for at hjælpe ved Slukningen; Kvarter efter Kvarter sank i Ruiner. Naar Fabrikerne brændte, sprang Kedlerne med

underlige Drøn. Det brændte Nætter og Dage. Og dèr laa den gamle Grantante og kunde ikke leve og kunde ikke dø.

Jeg havde altid tænkt, at naar hun engang skulde dø, vilde Vorherre lade et Under ske, og — som ved den hellige Elias — sende en Ildvogn for at hente hende op til Himlen. Ak, hvor langt fra dette! Hun laa dér og foldede sine Hænder og vilde bede Fadervor — og havde glemt det, kunde ikke.

Hun foldede sine Hænder, og fra de stakkels halvbrustne Øjne randt Taarerne ustandseligt. Tre Dage og tre Nætter varede Branden. Tre Dage og tre Nætter varede hendes Dødskamp.

Jeg havde Valget: at tro, hun havde været et daarligt Menneske, hvem det nu gik efter Fortjeneste, eller, at Gud ikke var algod. Der var intet andet Valg. Da hun døde, døde ogsaa min sidste Tro.

ANGST FOR FØLELSE

Det er før sagt, at den sentimentale Opdragelse ikke er den sundeste. Den befordrer Følsomhed og fremfor alt Medfølelse, den skærper Evnen til at elske, men den gør ikke Mennesker egnet til at tage Del i Livskampen.

Man bliver som Drivhusplanter, der ikke kan taale det mindste Kuldepust uden at beskadiges. Og Livet bestaar jo ikke blot af Sol og milde Vinde.

Nutidens Børn løber nu vist ingen Fare for at gaa til i Sentimentalitet, langt snarere indgyder man dem Skræk for at vise og for at have Følelse.

En ung Pige fortalte mig engang, at hun hele Livet havde lidt under, at ingen kyssede eller kærtegnede hende, da hun var Barn. Det var ikke af Mangel paa Ømhed, det var simpelthen ikke Skik i den Familie at kærtegne Børnene. Og den unge Pige syntes aldrig, at det senere Liv erstattede hende hint Barndomssavn.

I mange Kredse er det, som før sagt, ikke Skik

at kærtegne Børn. Dels er det ikke hygiejnisk! Dels frygter man at gøre Børnene blødagtige. Man vil hærde dem, fordi Livet har Brug for hærdede Naturer. Men her regner man ofte galt. Slukker man Ilden i det lille Barnehjerte, saa fryser først for Alvor det Væsen, som man mener at hærde.

Og hvad er det saa at hærde et Barn mod Følelse? Øjne, der ikke kan græde, er enten af emailleret Glas, eller de har andre Skavanker. Mennesket er født med Følelse for at gøre Brug deraf, ikke for skamfuldt at skjule eller udrydde den.

Der er visse Ting, som i den Grad forsømmes og foragtes, at de tilsidst bliver overflødige ja rudimentære.

Den skønne Egenskab: at kunne beundre, er næsten uddød. Kun hos Børn og meget naive og ganske særdeles hjertedannede Mennesker findes den endnu. Alt er: Ganske pænt! Rigtig kønt! Ikke ilde!

Ingen tør falde paa Knæ af Henrykkelse, ingen tør være sine umiddelbare Følelser bekendt.

Man har en Bolig, som man har været Aar om at indrette ganske efter sin Smag. Man har anvendt uendelig Omhu, man har ofret hver sammenspared Skilling derpaa, og nu er man tilfreds. Man synes, at intet kan sammenlignes dermed. Men sligt vogter man sig vel for at sige. Hvis nogen roser dit Hjem, svarer du højest, klædeligt beskeden:

— Ja, jeg synes selv, det er helt pænt! Man har ikke moralsk Mod til at være sig selv bekendt.

Naar i Teatret der spilles et rørende, maaske ikke kunstnerisk fuldkommen Stykke, og Tilskueren faar Taarer i Øjnene, saa vil han, om han har Respekt for sig selv, hurtigst vende sig bort og faa Taarerne visket væk. Og i Mellemakten er han den ivrigste til at finde Stykket latterligt. Du hører en Foredragsholder. Han taler lige ind i dit Hjerte. Han ser ind i din aabne Sjæl. Du føler dig pludselig betaget af Ærefrygt. Den Mand har lært dig noget. Han har gjort dig noget klart, som du længe forgæves har grublet over. Du vil opsøge ham bagefter, takke ham.

Din Sidemand hvisker dig i Øret: — Se paa hans Hænder! Og du ser Hænderne, der ikke svarer til det øvrige Billede af Manden. Din Sidemand gør dig opmærksom paa Maaden, hvorpaa han udtaler enkelte Ord. Man hører, han stammer fra Bønder. Du tvinger dig til at se ham i et andet Lys. Da han er færdig, sniger du dig bort. Endnu har du Lyst til at takke ham, men dine Følelser er delt. Du skammer dig over at vise dem.

Paa Gaden kører en Kulvogn. Den er altfor tungtladet. Hestene kan ikke trække den. Du ser, hvor fortvivlet de anstrenger sig. Du hører Piskeslagene hagle ned over dem. Dit Hjerte trækker sig sammen, du føler Medlidenhedens Svimmel koge i dit Blod. Du gør et Par Skridt, du vil tale

med Kusken, mane ham, bede ham ... Du skammer dig over din Følelse og haster videre.

Eller du ser en gammel Mand vakle forbi. Han bærer en Sæk med Brænde. Den er ham for tung. Han maa lade den falde, og nu kan han ikke hæve den op paa Nakken igen. Du ønsker, intet Menneske var i Nærheden, saa vilde du ikke blot hjælpe ham Byrden op paa Ryggen, du vilde hjælpe ham at bære den.

Men rundt om gaar fremmede Folk. En af dem kunde kende dig. Du skammer dig, du rødmer ved den blotte Tanke, og du iler bort fra Stedet, som om nogen kunde se paa dig, hvad du har haft til Hensigt.

— — —

Engang paa Gaden saa jeg en ældre Mand, velklædt var han, men hans Klæder var i en ynkelig Forfatning. Han havde tydeligvis ligget i Gadesølen flere Gange. Manden var fuld. Han faldt, kom paa Benene, faldt igen. Folk samlede sig om ham. Han spurgte lallende om Vej, man svarede, lo, og han dinglede videre. En næppe tyveaarig ung Pige kom forbi. Ogsaa hun stod lidt og saa paa den fulde Mand. Blodet kom og gik i hendes Kinder. Hun traadte et Skridt frem, veg tilbage, gik atter frem. Pludselig, da Manden vaklede ud midt paa Gaden, og saaledes løb Fare for at blive kørt over, for hun hen til ham, greb ham i Armen, og holdt ham oppe, opbydende sin hele unge Kraft.

Han stirrede paa hende. Han havde sikkert aldrig set hende før, men hun tvang ham med ind paa Fortovet og gik videre, halvt slæbende, halvt lokkende ham med. Aldrig har jeg set et Aasyn saa bønlig forskræmt som dette Pigeansigt. Og aldrig har noget bevæget mig som hint Syn. Hun handlede af sit rene Instinkt. Det faldt hende ikke ind at sige sig selv: — Manden er ude af Stand til at opgive sin Adresse! Nej, hun tænkte kun paa, at han uden hendes Hjælp maaske vilde blive kørt over. Hun var i det Øjeblik Martyr, Helgeninde. Hendes Rødme, hendes Skyhed overfor Folk, hendes Bliks bønfaldende: — Lad være at se efter os! var uendeligt mere værd, end hvis hun ligeglad var traadt ham til Hjælp.

Som Modvægt mod Sentimentalitet fylder man Børn med Kritik. Kritik — Naivitetens Dødsfjende.

Enhver dum Bengel ser straks, om et Menneske har en Pukkel, om det har Hareskaar. Men ikke enhver dum Bengel er det givet med Fryd at kunne iagttage en Solstraale paa en hvid Mur, eller at kunne juble ved Synet af en Sommerfugl eller faa Hjertebanken ved at høre en gammel enfoldig Folkevise bræget af en falsk Pigestemme.

Og den, der vil Barnet vel, maa lade det beholde sin Naivitet længst muligt. Tager man dets: „Himmelboch jauchzend, zum Tode betrübt“ bort, saa gør man det en Uret, der ikke kan gøres god igen.

Man behøver ikke at advare Barnet mod slette Bøger ved at kritisere dem. Giver man Barnet tilstrækkelig mange gode Bøger — saa det ikke i Hungersnød griber efter alt for Haanden værende — saa forædler man dets af Naturen gode Smag, saa det ikke vil vide af daarlige Bøger.

Man behøver ikke at advare Barnet mod slet Kunst. Lad det se Mesterværker i Mængde, og det lader Makværket ligge.

Men, medens Kritikeren vender sig fra det slet malte Billede med Foragt, vil det følende Menneske — Barn eller Voksen — roligt betragte det, og i Kraft af sit Instinkt og sin Medfølelse begribe, hvad Maleren har villet og ikke formaaet.

Den nøgtern opdragne Kritiker stikker Fingrene i Ørene, naar han kommer i Nærheden af en Lirekassemand, medens det følende Menneske lader sig øjebliksvis beruse af søde Barndomserindringer, der netop opstaar gennem Liremandens klagende Toner.

Kritikeren tænker: — Hvilken afskyelig Stank af Matrostobak! Den Sentimentale ser for sig Havnen i sin Barndomsby, ser Skibe komme og gaa, og er pludselig langt borte i Mindernes dejlige Verden. Matrostobakken har skaffet ham denne Nydelse.

Den kritiske Opdragelse har vel sine gode Sider. Mennesker bliver ikke saa let taget ved Næsen. De skuffes ikke, misbruges ikke saa meget.

Men de gaar om i en Tilstand af Kulde, Sneversyn, Udeltagelse og Ensomhed, der efterhaanden berøver Livet dets Skønhed, Farvepragt og Værdi.

Det ødeste Menneske er som bekendt det, der kun kan le over Næstens Latterlighed.

Kritik dræber Skaberevnen, og Barnet skaber hvert Sekund, det lever.

FORÆLDRE OG BØRN.

Der findes vel næppe en Fader eller en Moder, der ikke elsker sit Barn, men der findes mange Børn, der ikke gengælder denne Kærlighed.

Hvem bærer Skylden for dette? Desværre de, der lider mest under det. Naar et Barn — hvad hyppigt sker — kommer med det hæslige og raa Udbrud: — Jeg har ikke bedt om at blive født! saa beklager jeg af inderste Hjerte de arme Forældre, der uden at forstaa, har ladet det komme saavidt.

Det betyder nemlig ikke blot, at Barnet er slet og uretfærdigt, men at det er dybt ulykkeligt. Det betyder, at det griber efter forgiftede Vaaben for at værge sig imod sit eget syge, vrede og utilfredse Sind. Det vender Vaabnet mod Forældrene, og rammer sig selv.

For det meste bliver Forældrene stumme, naar de Førstegang hører disse Ord. De føler sig trufne. De krummer sig i Smerte. Saa søger de at forsvare sig: — At de altid har ment det godt! Tilsidst gaar

det deres Hjerte som Diamantsliberens Fingerspidser: De er blevet brændt saa ofte, at de mister Følelsen.

Men Forældrene siger til hinanden, naar de er ene: — Har vi fortjent det? har vi ikke gjort alt for at skaffe vort Barn Glæde? Barnet smiler fuld af Foragt: — Ikke engang svare kan de mere!

Senere mildner Tiden alt. Barnet bliver Voksen, det kan gøre og lade som det vil. Det tænker tilbage og priser Skæbnen, der dog endelig befriede det for Forældrenes „Slaveri". Det tænker fra oven og ned: — Nu ja, de har til syvende og sidst vel ikke ment det saa daarligt, de vidste blot ikke bedre. To Generationer forstaar jo aldrig hinanden. Det er gamle Folk, man maa bære over med dem! Og naadigt, overlegent, tilgiver saa Barnet Forældrene — Forældrene, der har gjort alt for at gøre Tilværelsen god for deres Barn!

Men Forældrene føler sig ikke ydmyget. De er glade, blot de faar Lov at eksistere, faar Lov at se paa, hvorledes deres Barn indretter sin Tilværelse, uden at spørge dem til Raads, uden at give dem Del deri.

Men — Forældrene var selv engang Børn, har selv prøvet, hvad det vil sige at misforstaas, at lægges Hindringer i Vejen for, at føle sig slavebundet af de Stærkeres Vilje. Ogsaa de har engang i Trods knyttet Hænderne og baaret Nag i Hjertet. Ogsaa de har hævnet sig blodigt for indbildt eller

virkelig Uret. Og de har sagt til sig selv: — Naar jeg engang faar Børn, skal det blive anderledes!

Naar Børnene kommer, er det glemt.

Men hvad skal de arme Forældre gøre?

De skal fra Begyndelsen af overfor deres Børn, ustandseligt og uden at trættes eller finde det overflødigt, tænke tilbage, og prøve hver lille Fordring, de stiller til Barnet, paa sig selv. Prøve den ved at undersøge, hvilket Indtryk det vilde have gjort paa dem selv, da de var Børn. Hvilke Tanker, det vilde have avlet. De skal have deres egen Barndoms Højesteret inde i Hjertet, og lade den afgøre alt.

De skal følge og iagttage Ungdommen om sig og deltage i dens Sport og Leg, saa vidt de formaar.

Den Mand, der som tyveaarig var en glødende Tilbeder af moderne Literatur, har ofte som fyrretyveaarig kun en Skuldertrækning tilovers for den. Han søger ikke at gøre sit forandrede Standpunkt klart for Barnet. Han lukker Bogskabet, drejer Nøglen om og stikker den i Lommen. Og saa undres han over, at Barnet bag hans Ryg læser alt!

Har det skadet ham? Ikke Spor. Men han er bare bleven mæt — og med Aarene lidt reaktionær. Saameget forresten, at han helst vil glemme sin Radikalisme. Han siger ikke: — Kære Barn, jeg har været en rigtig Dosmer. Jeg har slugt alle de Bøger, der kom indenfor min Rækkevidde, og jeg var henrykt for dem. Nu er jeg bleven mere doven, og, som du ser, federe og mageligere. Nu

giver jeg mig ikke Tid til al den Slags. Jeg tror ogsaa, det var bedst for dig, om du lod mig raade dig lidt. Der er Bøger, som man bagefter ønsker, man ikke havde læst. Eller foretrækker du at gøre dine Erfaringer selv?

Nej, saadan taler han ikke, han nøjes med at forbyde.

Voksne Mennesker har en forunderlig Trang til at hævde deres Magt, en Trang der vel nok hænger sammen med en vis Angst overfor Ungdommen ved at agere Overdommer, Politi, Rethaandhæver. Det er ofte, som om de følte en hemmelig Fryd ved endnu — endnu — at sidde ved Roret, og som om de for enhver Pris maa udnytte denne længst mulig.

Den Mand, der gaar til alle Udstillinger af unge Kunstneres Arbejder og tager sine Børn med, uden ved skarp Kritik at berøve dem mulig Nydelse, gør sig selv en varig Glæde. Dels holder han sig ung, dels er han med til at opdage og følge unge Talenters Udvikling, endelig bevarer han sine Børns Tillid.

Den Mand, der idag gaar ud og kører i Slæde med sin Søn — selv om han egentlig er for magelig dertil — og som imorgen taler med samme Søn om en videnskabelig Bog, der igrunden ligger for højt for Drengens Horizont, han erhverver sin Søns Venskab.

Den Mand, der siger til sin Søn: — Da jeg var

Barn, var jeg en doven Slubbert i Skolen, og Følgen er, at jeg den Dag i Dag ikke véd de vigtigste Byer i Kina og ikke kan skrive et anstændigt fransk Brev! han hjælper sin Søn uendelig meget mere end hine Fædre, der altid var Duks i Skolen — ihvertfald efter eget Udsagn.

Den Mand, der siger til sin Søn: — Din Mor og jeg tænker paa at bygge en Villa, men først maa vi tale med dine Bedsteforældre, de kan raade os, for de har jo selv bygget! den Mand forlenes i Barnets Øjne med en Respekt og Værdighed, han ikke kunde tilegne sig paa anden Maade.

Den Mand, der aabner Døren for sin Tjenestepige, fordi hun er Kvinde, har maaske givet sin Søn en Lære for Livet, og kommer derved til at bestemme, hvorledes Sønnens Holdning overfor Kvinden vil blive.

Den Mand, der siger til sin Søn, naar de er alene: — Iaften gaar jeg hen i Klubben. Vil du gøre mig en Tjeneste? Vil du sørge for, at din Mor ikke føler sig ensom. Vil du gøre, hvad du kan, for at hun har en behagelig Aften? Den Mand vil altid blive set op til af sin Søn og vil blive behandlet med yderste Hensyn.

Den Mand, der siger til sin Søn: — Jeg forstaar saa godt, at du ønsker en Cycle, og jeg vilde gerne give dig en; men Sagen er, jeg har været lidt uforsigtig med Penge, og jeg véd virkelig ikke, om jeg kan bære en saadan Udgift lige for Tiden. Men

lad os tænke over, hvordan det lader sig ordne. Jeg er villig at indskrænke mit Cigarforbrug til det Halve, kan *du* saa ikke spare Halvdelen af dine Lommepenge, for saa tror jeg snart, der bliver Udvej for en Cycle!

Den Mand lærer ikke blot Sønnen Glæden ved at spare, men han vækker hans Taknemlighed og bibringer ham Forstaaelse for Skønheden i at bringe Ofre.

Den Mand, der i Sønnens Nærvær takker sin Hustru for hver Tjeneste, hun gør ham, den være sig nok saa lille, han skænker ham en vidunderlig Erindring om Barndomshjemmet, og forbereder ham til at blive en god Ægtemand.

FRU DOKTOR TAGER IMOD.

Klokken er ikke slaaet elleve, men Folk begynder allerede at komme. Man kunde næsten tro, at den lange Korridor foran Direktionsværelset var Forværelset hos en Modelæge. Da Louise, med røde Kinder og straalende Øjne — hun kommer fra en af de mindste Klasser — iler forbi, omringes hun ikke blot af Eleverne, der netop har Frikvarter, men af alle de Fremmede, der hver især mener, at deres Anliggende er det vigtigste.

Willys Fader kommer først ind. Han er høflig og formel. Han bukker dybt og beklager, at han skal berøve Fru Doktor Minutter af hendes kostbare Tid, men det er nødvendigt. Willy vil nemlig ikke spise. Willy er saa ung, at man ikke ret kan sætte ham i Forbindelse med Hungerstrejke. Han er tynd som en Tændstik, og den Smule Føde, man lister og truer i ham, indtager han staaende for ikke at blive for tyk! Truer man ham med at klage til Fru Doktor, siger han fortrøstningsfuldt: — Gør det blot, Fru Doktor er af samme Mening

som jeg. Men han rykker ikke ud med sin egen Mening. Erklærer kun, at han har Grunde.

Willy hentes. Og nu løses Stemmebaandet. Med de blaa Øjne hæftet paa Louise siger han: — Jeg vil ikke spise, for jeg vil ikke blive tyk! De har selv sagt, at vi snart havde Brug for en ny stor Digter, og det vil jeg være. Men alle Digtere i gamle Dage sultede, og derfor vil jeg ogsaa sulte. Men hvis jeg ikke bliver Digter, vil jeg være Bankdirektør, men saa maa jeg ogsaa være tynd for at kunne regne godt!

Louise hører opmærksomt efter og nikker forstaaende. Hun giver ham ganske Ret. Men nu sætter hun en Spiseseddel sammen, der paa samme Tid passer for vordende store Digtere og Bankdirektører! *Havregrød* er udmærket, naar man skriver Vers, det hjælper til at finde Rim. *Æblekompot* skaffer uhyre meget Fantasi. *Spinat* er især godt for den, der maaske vil skrive en Julekomedie. Og to, ja saagar tre Æg om Dagen er det allerbedste Middel til at blive en stor Regnemester.

Willy hører, lover og begriber. Louise ved nu, at Willy vil spise, til han bliver saa tyk som en Tønde, hvis man ikke siger Stop.

— — —

En *Sekstenaarig* kommer ind. Hun er meget alvorlig. Hun kommer som Udsending fra „Skolebanken", for at spørge, om Fru Doktor ikke mener,

man kunde lade Lovene sove for en Dag og bruge Penge til noget udenfor det sædvanlige. Ad Omveje har man erfaret, at Edith Brachts Forældre idag skal sættes paa Gaden for resterende Husleje. Spørgsmaalet ordnes med Lethed, og den unge Pige fjerner sig lettet og glad.

— Hvad er „Skolebanken"? spørger jeg, og erfarer, at det er en Slags Sparekasse, Eleverne selv forvalter. Hvert Barn giver en Ubetydelighed om Maaneden, men tidligere Elever har Lov at bidrage med større Summer, naar de bevislig selv har tjent dem. For Pengene gives Lommepenge til fattige Kamerater, og Sommerrejser for overanstrengte Elever, Legetøj til syge Børn, ja nu og da betales deraf for Bøger og Klæder til Børn, der er i særlig Nød.

Sammenholdet er saa fast, at et Barn uden Forlegenhed kan komme og sige: — Jeg vilde meget gerne have Penge til at gaa i Operaen engang om Maaneden. Far har ikke Raad iaar, og jeg savner det saadan.! Eller: — Kunde jeg ikke faa tredve Kroner om Maaneden til Klæder og Lommepenge, indtil jeg faar Elever? Man yder først Pengene og hjælper saa at skaffe Elever til Lektiegennemgang. Saa saare et Barn har nok Elever, kommer hun selv og fortæller det, og Hjælpen hører op. Meget ofte faar Skolebanken pludselig en Pengesum sendt fra Udlandet: det er en af de unge Doktorer, der har faaet Stilling, og som nu sender det første selv-

tjente Honorar til den Kasse, der før hjalp ham eller hende.

Skolebanken opfattes ikke som en veldædig Institution, men som en Selvfølgelighed mellem Kamerater. Det er akkurat, som hvis den ene havde glemt sin Frokost og fik et Stykke Smørrebrød hos den anden.

— — —

En lille Pige, Datter af en jødisk gejstlig styrter ind: — Hvorfor skal jeg ikke have Juletræ? Louise svarer: — Fordi du har en anden Tro! Fordi du er Jødinde! Rosa siger: — Mizzi er ogsaa Jødinde, og hun skal have Juletræ! — Jamen Mizzi er døbt! — Pavse: — Kunde jeg da ikke blive døbt? Louise maa svare, at hendes Fader næppe vilde give sit Minde til, at hans lille Pige blev døbt for at faa Juletræ. Rosa er ikke tilfreds. Aabenbart har hun paa Fornemmelsen, at det, at hun ikke skal have Juletræ, betyder, at hun ikke er saa god som de andre. Pludselig bryder det ud af hende: — Kejseren er da Jøde, ikke? Og fuld af Haab venter hun Svaret. For naar han deler Skammen med hende, er det ikke saa slemt. Men Louise maa sige, at Kejseren ikke er Jøde. Rosa faar Taarer i Øjnene. Louise trøster hende og lover hende en smuk Julegave, hun maa selv ønske. Men Rosa lader sig ikke trøste. Forknyt vil hun gaa bort. I Døren vender hun sig, tindrende af Fryd: — Jamen Vorherre er da Jøde, for det ved jeg. Og saa

faar han i det mindste heller ikke Juletræ! Louise nikker kærligt til hende. Sandsynligvis faar Vorherre ikke Juletræ.

— — —

En Fader viser sig. Man har sendt Bud efter ham. Hans Datter har været uartig mod en ung Professor, der kun har været ansat ved Skolen i faa Maaneder. Man har bedt Børnene om at være hensynsfulde imod ham, fordi han var fremmed, og alt er gaaet godt til nu. Louise vil vide, om *Marouscha* er lunefuld og hidsig i Hjemmet. Faderen ryster paa Hovedet. Han forstaar det ikke. Hans Datter taler i Tide og Utide om den unge Professor, ja, hun er ved at brodere en Julegave til ham.

Louise brister i Latter: — Hun er forelsket i ham, det er hele Sagen!

Marouscha kaldes ind: — Hvorfor var du uartig mod Professoren?

Trodsig ser den unge Pige op i Luften: — Han sagde „du" til mig og det frabad jeg mig! — Jamen alle Lærere siger jo „du" til Jer! — Det bryder jeg mig ikke om!

— Godt, saa beder jeg ham om i Fremtiden at sige „De" til dig. Dermed bortfalder din Grund til Krænkelse. Men du har fornærmet ham, og jeg kan ikke fritage dig for Straf. Du maa blive borte fra Skolen i tre Dage!

Næste Dag kommer der Brev fra Marouscha, hvori hun erklærer, at Straffen at skulle blive fra

Skolen i tre Dage, er baade stor og fortjent, men om Fru Doktor ikke vil lade Naade gaa for Ret, saa Professoren bliver ved at sige „du“ til hende. „For jeg kan slet ikke holde ud, hvis han siger „De“ til mig!“

— — —

En ung Mand viser sig, smilende, forekommende. Han kommer for at indmelde sin Principals Datter. Han taler i Øst og i Vest. Og, behændigt, som han selv tror, drejer han Samtalen hen paa en af Louises Artiumselever. Han taler om hendes Familie og om hendes Formuesforhold. Louise affærdiger ham temmelig kort.

Da han er borte, tager hun Telefonen og erfarer, at Chefen er Ungkarl: — Tænkte jeg det ikke nok! Og hun fortæller, at denne unge Mand er en af mange, der hos hende søger Oplysninger om et formodet godt Parti. Derfor var hun saa forsigtig i sine Udtalelser. Og hun fortæller smilende, hvorledes hun engang blev overlistet. En Stemme sagde i Telefonen: — Her Markgrev Palavicini's Sekretariat. Markgreven ønsker Oplysninger om Frøken Hanna St., der søger Stillingen som Selskabsdame i Markgrevens Hus!

Nu vidste Louise, at den unge Pige virkelig søgte Stilling, og Tanken om, at hun trods sine kun tyve Aar, kunde blive optaget i den ansete Familie, henrev hende, saa hun udbrød i Lovprisninger over den unge Pige, der var hendes erklærede Yndling.

Hun hørte imidlertid intet videre fra Markgreven, men en Uge efter træder Hanna indad Døren og forestiller sin Forlovede, der nu tilstaar at have ageret Markgrevens Sekretariat. Han selv behøvede ikke Oplysninger om Hanna, men han havde en Arvetante, der skulde hjælpe ham at sætte Bo, og hun havde da siddet med Hørerøret og gennem Louises Lovprisninger overtydet sig om Hannas mange Dyder.

— — —

Det banker. Det maa være „*Gaardsangeren*“, kun han banker paa denne bange, forsigtige Maade. Han har ikke endnu lært at tro paa Mennesker, men det kommer nok, naar Louise har haft ham under Behandling en lille Tid.

Hvem er han? Ja, ogsaa hans Historie kaster Lys over Arten af Louises Personlighed.

Begyndelsen foregik i hendes Hjem. Hun bor i en Pavillonbygning i Hjertet af Byen. Det er en fuldkommen Idyl, der ved høje Mure er adskilt fra Omverdenen.

En kold Vinterdag hører vi nogen synge. Vinduet stod aabent, og vi troede, at Folkene i Nabohuset havde Besøg af en Operasanger. Bedaarende klang den fremmede Stemme. Uvilkaarligt gik vi nærmere til Vinduet, og til vor Forbavselse ser vi en ung Mand staa nede i Gaarden og synge mellem de opkastede Snebunker. Medens vi drøftede, om dette vel gjaldt et Væddemaal, kom Louise fra

Skole. Hun bliver staaende et Øjeblik for at lytte, gaar til Vinduet, træder ud paa Balkonen og raaber ned. To Minutter efter staar den unge Mand med blaafrosne Kinder og røde opsvulmede Hænder for os. Han bukker kejtet og hoster hult.

Louise taler til ham paa sin forunderligt tvingende Maade. Spørger, om han ved, at det er en Skændsel at bære sig saadan ad. Om han ved, at han ved at synge i Gaardene i Løbet af kort Tid udsætter sin Stemme for Ruin. Han ser paa hende, Blikket stikker af Mistro, men han svarer: — Han ved, at hans Stemme er en Guldgrube, han ved, at han kan ødelægge den ved at synge i Gaardene, men han har ikke haft anden Udvej. Hans Fader ønsker, han skal blive Handelsmand, og hjælpe til i den lille Forretning hjemme. Han vægrer sig. Saa slaar Faderen Haanden af ham, og han gaar bort fra Hjemmet, vandrer paa sin Fod over Bjærg og Dal Landet igennem, til han naar Hovedstaden. I Fonograf har han hørt Karuso — det er saa at sige hans eneste Uddannelse. Han har straks haft sin Plan færdig: At gaa syngende fra Gaard til Gaard, indtil nogen bliver opmærksom og tilbyder at hjælpe ham.

Louise spilder ikke Tiden med overflødig Snak. Han faar Plads ved Middagsbordet. Telefonisk aftales en Sammenkomst med Byens første Sanglærer. Endnu samme Dag føres han til denne. Læreren erklærer, at Stemmematerialet er enestaaende,

men den unge Mand er altfor udmattet til foreløbig at kunne arbejde. Fra Læreren føres han til Lægen, der undersøger hans Bryst og kræver ham sendt til Sanatorium.

Næste Dag er han paa Vej til Sanatoriet, og der er sørget for ham for det første Aar. Han har faaet Klaver, han har Tilbud fra baade Sanglærer og Teorilærer og Klaverlærer. Han har faaet Klæder og Noder, og al den Opmuntring, han kan ønske. Dog er han ikke fornøjet. Paa Sanatoriet vil han arbejde. Nu han synes at se Porten til den store Fremtid aaben, kan han ikke vente. Da han gaar, spørger jeg Louise: — Hvis han virkelig en Dag faar Navn som Karuso, tror du da, han vil takke dig, som han bør? Louise svarer frimodigt: — Nej, sandelig, om jeg tror, men hvad gør det? Han er jo Kunstner!

— — —

Ilse kommer, let som et Blad Papir føget ind af Vinden. Hun kommer for „at bestille et Digt hos Fru Doktor!“ Hun har været syg, og nu, hun er rask, vil Forældrene fejre et stort Gilde. Der vil hun staa frem og paa Vers takke dem, fordi de var saa søde mod hende, medens hun laa i Sengen. Digtet skal være i det Versmaal „der næsten lyder som: Alexandra“, for det kan hendes Bedstefar saa godt lide, og han skriver ogsaa Digte. Det hjælper ikke, at Louise erklærer, hun ikke kan digte. Ilse har sin Triumf i Baghaanden: — Da Gladys

rejste til Amerika, skrev De et Digt til hende, og det var slet ikke saa daarligt!

Altsaa tager Louise mod „Bestillingen".

En ældre sky og blid Dame sipper ind. Hun søger Stilling som Lærerinde ved Skolen, og bringer en overstrømmende Anbefaling fra en af Ministrene. For ti Aar siden har Louise haft denne Herre til Bords og han har siden hvert Øjeblik sendt hende saadanne Protegeer paa Halsen, som han ikke selv vilde eller kunde gøre noget for. Han ved saa udmærket, at Damen, der aldrig har beskæftiget sig med Undervisning, og ingen Eksamen har, absolut ikke kan bruges ved Skolen — men saa er han hende kvit. Louise beslutter at give ham en lille Lære. Nu skal han og ingen anden skaffe denne Dame en Stilling og det fluks. Hun griber sin elskede Telefon og raaber Ministeren op. Hun takker ham, fordi han har sendt hende denne fortræffelige Dame, hvis eneste Mangel er, at hun ingen Kvalifikationer har som Lærer. Men for Ministeren maa det jo være en sand Lykke at anbringe et saadant Mønstermenneske som Opsynsdame eller Oldfrue ved en af de mange Institutioner, som han staar i Spidsen for.

Ministeren er ikke dum. Han ser, han har fundet sin Overmand, og mumler noget om, „at det ogsaa var en Skam, han ikke tænkte paa det før, han havde virkelig en Stilling, der vist kunde passe, men desværre vidste han ikke Damens Adresse!"

Gudværelovet! udbryder Louise, hun er endnu hos mig, men i Løbet af fem Minutter skal hun være hos Deres Eksellence. En Auto hentes, Damen puttes ind, og vi ler forstaaende. Faa Minutter efter ringer Louise atter til Ministeren, og med sin Barnelatter forklarer hun mig: — Han maa holdes til Ilden, ellers kniber han ud ... Da jeg indvender: — Bliver han nu ikke vred, naar du saadan „holder ham til Ilden"? svarer hun med et Hovedkast: — Rundt om i Staden sidder mange Godtfolk, der er blevet sande Velgørere, blot for at slippe min Holden til Ilden!

— — —

En Fader kommer for at melde sin Datter ind. Hun skal studere, siger han, og bliver som himmelfalden, da Louise svarer: — Det kommer da an paa, om hun egner sig dertil, og om hun har Lyst! — Min Hustru og jeg har besluttet det, det maa være nok. En femtenaars Pige har ingen Mening! Louise ser skarpt paa ham: — Derom kan vi altid tales ved, naar jeg har set Deres Datter! Datteren venter i Forværelset og kaldes ind. Hun skotter fra den ene til den anden. Da Louise har udspurgt hende i en halv Snes Minutter, sendes hun ud igen: — Har De endnu Mod at forlange, dette Barn skal studere? Vil De gøre hendes hele Ungdom til en Lidelsesvandring?

Faderen indhyller sig i Værdighed: — Det vil-

de blive en slem Verden, hvis Børnene altid fik Lov at gaa efter deres eget Hoved!

Men Louise taler saa indtrængende med ham, til han omsider giver efter og lover, at Datteren istedetfor at tvinges til at studere, kommer til at faa sit højeste Ønske opfyldt: at komme i en Præstegaard for at lære Husholdning. Hun kræver hans Æresord paa, at han ikke tager Løftet i sig igen. Hans Haandtryk giver Svaret.

— — —

Da han er gaaet siger jeg: — Mener du virkelig, det kan skade nogen ung Pige at tilegne sig Kundskaber? Hun smiler: — Nej, jeg mener aldrig, Kundskaber er af det Onde, men ser du, Ungdommen er saa vidunderlig — og saa kort, og ingen Sum af Kundskaber kan erstatte, hvis Ungdomsglæden forspildes. Dette Barn hører til i Hjemmet. Der har hun sin Plads. Kundskaberne vilde i hendes Hjerne kun samles op som vissent Græs. Nu kommer hun ud paa Landet. Af alt, hvad hun der ser og hører, vil hun tilegne sig de Kundskaber, der passer sig for hende. Hun vil faa med Mennesker og Dyr at gøre, hun vil gaa i Haven, lære at lave Mad, lære at omgaas Tjenestefolk, faa Forstaaelsen af, hvorledes et Hjem skal ledes. Og — om fem Aar er hun gift!

— Du spaar! Men sæt hun nu ikke bliver gift?

— Dette „sæt“ vil næppe forekomme. Hun er ikke et af de sjældne Væsner, der venter paa den

„Eneste“. Hun venter paa den Mand, med hvem hun kan grunde et Hjem, og han findes overalt. Skulde han dog ikke komme, saa vil hun gribe et Erhverv, men det vil altid blive noget, der staar i Forbindelse med Hjem og Hygge. Og ligesaa lidt, som jeg finder mig i, at gammeldags Forældre tvinger et begavet Barn til at gaa i Køkkenet og stoppe Strømper, naar hendes Hu staar til at læse, ligesaa lidt kan jeg roligt se paa, at man vil slæbe det husligt anlagte Væsen ud i offentlig Virksomhed!

— — —

Lille Paul er sendt op af sin Lærerinde for at bekende sin Brøde. Han har drillet Georg, fordi han — er adelig! Louise ser alvorligt paa ham: — Vilde du drille en Kamerat, fordi han skeler? Paul ryster voldsomt paa Hovedet. — Fordi han er fattig, — Nej, aldrig! — Naa synes du da, det er saadan en forfærdelig Skam at være adelig? Paul tier lidt: — Georg stak efter mig med sin Blyant, og saa maatte jeg hævne mig. Men Georg har ingenting, som jeg kan drille ham med uden det, at han er adelig. Og vi har jo lært, at „noblesse oblige“ og derfor spurgte jeg ham, om hans Adel forpligtede ham til at stikke med Blyant!

Nu hentes *Georg*. De søde Unger staar overfor hinanden. De er ellers Venner i Tykt og Tyndt, og selv nu kan de ikke lade være at sende hinanden beundrende Blikke.

Ræk nu hinanden Haanden og vær Venner igen!

De gør det, og den adelige Georg hulker: — Vi er slet ikke saa farlig meget adelige. Bedstefar var General, og han blev først adlet, da han tog sin Afsked, og dengang Papa var en lille Dreng, var han ikke Spor af adelig!

Arm i Arm tridser de af.

— — —

En vordende Student kommer ind for at tale om, hvilket Studium hun skal slaa ind paa. Hun er saaledes stillet, at hun hurtigst muligt maa forsørge sig selv. Hun tænker paa at blive Læge. Styg er hun og melankolsk og menneskesky men aabenbart klog og ihærdig. Nu er det Louises vanskelige Opgave at sige, uden at saare, at hun bør vælge en Livsstilling, der bringer hende i mindst mulig Berøring med Mennesker. Hun siger selv: — Jeg maa da egne mig til at være Læge. Jeg er alvorlig, jeg bryder mig ikke om Fornøjelser, og jeg gaar ikke hen og forelsker mig som andre unge Piger! Hun forstaar ikke, at i Begrebet „kvindelig Læge" bør Vægten mere ligge paa „kvindelig" end paa „Læge". Hun ved ikke, at hendes udprægede Kønsløshed gør hende uduelig til denne Stilling.

Der er nok tredje og fjerde Rangs Læger, en Konkurrence med dem vilde være baade dum og uværdig. En Kvinde bliver kun Førsterangs Læge, naar hun heltud er Kvinde. Ogsaa fra et socialt Standpunkt er det upraktisk, for alle vil foretrække

at behandles af en rigtig Mand fremfor af en Mandkvinde.

Den kvindelige Læge maa have et varmt Hjerte, velplejede Hænder og et sundt, vindende Ydre. Hendes Stemme maa være vellydende, hendes Blik tillidsvækkende, hun maa være elskværdig, forstaaende, moderlig og barnlig paa samme Tid, hun maa kunne trøste og opmuntre. Hun maa i det hele taget have samme milde velgørende og indtrængende Magt over Mennesker, som den gode Landsbypræst har over sin Menighed.

I mangt Tilfælde vil en kvindelig Læge være den bedste Raadgiver, dels i Kraft af sit Instinkt, men fremfor alt, fordi hun er mere følelsessmidig end Manden og derved har mere Sands for de mange smaa Ting, som Mænd saa let overser. Og hun kan som Læge yde det højst værdifulde. Men kun naar hun helt og fuldt er Kvinde.

Den unge Pige her egner sig altsaa ikke til at være Læge, og hun kan ikke hellige sig et rent videnskabeligt Studium, fordi hun er fattig. Tager man nu Modet fra hende, gaar hun bort fattigere, end da hun kom. Men det sker ikke.

Louise taler med hende, og med en diplomatisk Snedighed, der udelukkende fødes af Trang til at hjælpe, lokker hun endelig ud af Pigen, hvad den egentlige Grund er til, at hun vilde være Læge. Hun mener, at derved bliver hun hurtigst istand til at forsørge sig selv. I Virkeligheden vilde hun

allerhelst studere Naturvidenskab, men da det er et brødløst Studium, vælger hun det andet, fordi det „er ligesom i Nærheden deraf".

Nu er det en let Sag at oplyse hende om, at hun ved at studere Kemi har en Fremtid for sig som Laboratoriumsassistent eller Fabrikskemiker — og dette Studium tager to Aar mindre. Hun straaler af indre Glæde, et „Gudskelov, saa behøver jeg ikke at hykle Interesse for fremmede Mennesker", flyver hende ud af Munden.

— — —

Louise ser efter hende, da hun gaar og begynder at drøfte, hvor uhyre vanskeligt det er at lede alle disse unge Sjæle i de rette Baner, da *en lille Krøltop* vipser ind i Værelset: — Maa jeg ikke nok telefonere hjem? Det er noget forfærdelig vigtigt! Louise nikker, og Drengen raaber Hjemmet op og beder om at faa Barnepigen i Tale: Han har glemt at give Kanariefuglen Vand! Louise siger alvorligt: — Ja, du har Ret, det var forfærdelig vigtigt! Hun fortæller om en af de seksaarige, som for et Par Maaneder siden midt i Timen gav sig til at græde og ikke stilledes tilfreds, før hun fik Lov at telefonere: Hun havde Suppe over paa Dukkekomfuret hjemme, og nu var hun bange, den skulde koge over, medens hun var i Skole.

Den lille Krøltop, der lige var smuttet ud, banker igen :— Fru Doktor, jeg har en ledig Plads!

— Det var da dejligt. Hvad Slags Plads er det saa?
— Igaar sagde min Onkel, at han havde Brug for en ny Lagerforvalter, og saa sagde jeg til ham, at han skulde ikke bryde sig om det, Fru Doktor kunde magelig skaffe ham en!

— Det er godt min Ven, hils din Onkel og tak ham for det. Jeg ringer ham op siden.

— — —

— Hvadfornoget! udbryder jeg, har du ogsaa Fæstekontor? Louise nyder min Forbavselse, inden hun svarer: — Ikke just det, men saadan noget i Nærheden. Ser du, jeg kender en Mængde Mennesker, der søger Arbejde, baade unge og gamle, høje og lave, og saa har jeg fundet paa at lade mine Elever hjælpe til med at skaffe dem Stillinger. Af og til gør jeg Runde i Klasserne og husker Børnene paa, at naar de hører, der er Brug for Arbejdskraft, skal de blot komme til mig. Det gør dem godt at vide det. De faar Forstaaelsen af, at de ikke blot danner et lille sluttet Samfund indenfor Skolens Mure, men har Pligter til efter Evne ogsaa at hjælpe udadtil. Naar de engang er Voksne, vil de derigennem være bedre egnet til at paatage sig Ansvaret ved at have andre Mennesker i deres Brød. Mange af de smaa Purke her vil om en god Snes Aar sidde i Spidsen for store Handelshuse, og faa rig Lejlighed til at fornemme, at Forholdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver ikke blot er et Spørgs-

maal om Køb og Salg, men meget mere noget, der angaar Forstand og Hjerte.

— — —

En midaldrende, endnu ungdommelig, pelsklædt Herre træder ind fulgt af en ung Pige. De ser næsten ud som et Par Nyforlovede. Den unge Pige omfavner og kysser Louise, og Herren rækker hende en Buket duftende langstilkede Roser: — Idag er det fem Aar siden! Og alle tre ler lykkeligt og forstaaende. Louise spørger til Haven, og den unge Pige fortæller helt fordybet i dette Tema om alt det nye, der er paatænkt i Vinterens Løb. — Vi er ved at bygge Drivhuse til Tomater og Violer, og Papa har besluttet til Foraaret at rejse til England for at gennemgaa et Kursus i Frøkultur. Men jeg ved næsten ikke, om jeg kan undvære ham saalænge.

Faderen nikker: — Aah, du skal se, det gaar nok. Saasnart Foraaret kommer, lever Lotte jo kun for sine kære Planter. Jeg er ikke langtfra at tro, hun har Lyst selv at køre til Torvs for at sælge Kaal og Gulerødder!

— Papa finder, det er en græsselig Tanke. Ærlig talt, jeg gjorde det heller end gerne. Naar man nu har saa mageløst Held med sine Grøntsager, hvorfor skulde man saa ikke have Lov selv at have Fornøjelsen at sælge dem?

Hun tager en lille Bog frem: — Her er Regnskabet for hele sidste Aar, jeg tog det med, for at

Fru Doktor kan se, jeg er ved at blive en god Forretningsmand. Og saa maa De love til Sommer ligesom ifjor at sende mig et Par unge Piger, der trænger til Sol og Jordbær!

Louise spørger :— Tænker du stadig ikke paa at gifte dig?

Lotte strækker bægge Hænder ud: — Det er jo netop det, vi kom for at fortælle. Jo — til næste Sommer! Fru Doktor er den første, der faar det at vide.

— Han er naturligvis Gartner?

— Naturligvis! Hvad ellers? Faderen siger med paataget Sørgmod: — Og saa kan jeg pakke sammen! Lotte lægger Armene om hans Hals: — Du ved bedre! Og hun forklarer Louise: — Villaen skal bygges om, saa Papa beholder de store Værelser underneden. Han kan jo ikke leve uden sit Billard. Vi nøjes med et Par smaa Kviste ovenpaa, til vi bliver frygtelig rige.

— Hvordan ser han saa ud?

Lotte gør en komisk Grimasse: — Han har Hænder saa store som Skovle, og forresten er han saa smuk som det kønneste Træ i Haven og saa flittig som en hel Myrekoloni. Læse og skrive kan han ogsaa, men han kan hverken Engelsk eller Fransk, og han kan ikke se Forskel paa en Rembrandt og en Reklameplakat!

— Stakkel! siger Louise.

— De ønsker mig slet ikke til Lykke?

Louise siger det bedste hun ved: — Naar Skolen ude i Bjærgene bliver færdig, skal du og din Mand blive ansat som Overgartnere!

— Top!

— — —

Hvem var det! spørger jeg nysgerrig, og jeg hører den forunderligste Historie, der atter viser, hvor fast Louise griber ind i Liv og Skæbner, naar det gælder hendes kære „Børns" Lykke. Hendes ubetvingelige Mod til at trodse igennem, hvad der for hende er Ret, skaber hende Resultater, der næppe var opnaaelige for noget andet Menneske.

— — —

En Aften ved ellevetiden ringede det paa hendes Dør. En syttenaarig Pige styrtede ind, forvirret, næsten vanvittig af Sindsbevægelse. Hun var opfyldt af Selvmordstanker. Hendes Moder var død for flere Aar siden, og hun havde aldrig tænkt, at Faderen vilde gifte sig igen. For kort siden havde han mødt „et afskyeligt og berygtet Fruentimmer", og hun havde vundet en saadan Magt over ham, at han vilde tage baade hende og hendes Børn i Huset. Gifte sig med hende kunde han ikke, da hun havde været katholsk viet, men Datteren forstod, at Meningen var den samme. I den afdøde Moders Navn havde hun tigget og bedt ham ikke at gøre det. Og da det ikke hjalp, bad hun om selv at maatte flytte hjemmefra. Hun havde kun et Ønske: at blive Gartner. Men Faderen vilde ikke

undvære sit eneste Barn, ja han krævede, at hun skulde modtage den fremmede Kvinde „som om det var hendes Moder". Datteren fik et hysterisk Anfald og løb bort efter en stormende Scene med Faderen.

— Og jeg gaar før i Søen, end jeg lever under Tag med det Kvindemenneske! var Omkvædet paa alt. Louise indsaa, at det var Alvor, og at et Menneskeliv stod paa Spil. I samme Nu havde hun sin Plan færdig, vel vidende, at hun spillede højt Spil, og at det, hun havde for, i Virkeligheden efter den gængse Moral var ulovligt.

Samme Nat sender hun den unge Pige over Grændsen til en Slægtning, hvem hun telegrafisk har meddelt det nødvendige.

Næste Dag telefonerer Faderen til Skolen og spørger, om man har set hans Datter. Dette benægtes. Mod Aften forhører han telefonisk i Louises Hjem, om man ikke der ved noget. Louise lader ham fortælle alt uden at lade ham ane, hvad hun ved. Men hun lader ham forstaa, at hun ser saare mørkt paa Tingene.

Næste Dag kommer han i egen Person, han har nu faaet en Anelse om, at Louise er Medvider i Datterens Forsvinden. Han pukker paa sin faderlige Ret. Han truer med Bladene, med Politiet. Louise holder Stand, hun hverken bekræfter eller benægter, men han erfarer intet, og hans Angst øges.

I de tre Døgn, Kampen staar paa, lærer Louise

ham først at kende. Han betror hende alt og hævder, at han har Lov at tage sin Lykke, hvor han finder den. Louise indrømmer det — naar det ikke sker paa en andens, her paa Datterens Bekostning. Og hun siger rent ud, at kun mod en skriftlig og vidnefast Erklæring om, at Datteren maa opholde sig, hvor hun vil, faar han at vide, hvor hun er. I modsat Fald vil han aldrig mere se eller høre fra hende.

Tilsidst har Louise aftvunget ham Erklæringen og til Gengæld givet ham Barnets Adresse. Han er som et andet Menneske. Denne Lidelsestid har ladet ham veje for og imod. Hans Samvittighed er rystet. Han har indset, at han overfor Datteren har besudlet Moderens Minde. Nu rejser han selv bort for at hente Datteren og bringe hende til den By, hvor hun skal lære Gartneri.

Hvem kan fatte Louises Forbavselse, da hun en Uge efter ser Fader og Datter træde ind, lyksalige, forsonede. Datteren vil tage sin Artium, hvortil kræves endnu et halvt Aars Læsning, og Faderen har afbrudt al Forbindelse med hin Kvinde, der stiftede Ulykken mellem dem.

Saa smukt udvikler Forholdet sig, at Faderen, saa saare Datteren har gennemgaaet et udførligt Gartnerkursus, opgiver sin Virksomhed inde i Byen for at være i Nærheden af Stedet, hvor hun anlægger sit Gartneri. Af Taknemlighed mod Louise kommer de bægge hvert Aar paa den samme

Dag, hvad Vejr der end er paa Sky, for at bringe hende en Buket af Havens sidste Roser.

— — —

En syvaarig Herre forkynder med dyb Overbevisning og Energi: — Fru Doktor, jeg har skiftet Profession! jeg vil ikke mere være Opfinder, jeg vil bygge et Fyrtaarn, saa Skibene ikke støder paa Grund om Natten! Og uden at vente paa Svar bukker han dybt og fjerner sig med samme højtidelige Lader, som da han kom.

— Hvad i al Verden skal det sige? spørger jeg.

Louise gaar hen til et af de mange Glasskabe, der løber langs Væggene, tager en Bunke Stilebøger ud og søger et Par Minutter: — Ja, tænkte jeg det ikke nok! Børnene har nylig i en Timinuttersopgave fortalt, hvad de vilde være, naar de blev store, og Edmond vilde være „Opfinder af saadanne Vinger, som dem, man om Natten har paa, naar man flyver i Drømme. Om Dagen kan man ikke faa dem at købe, fordi de endnu ikke er opfundne".

Nu er der gaaet en Uge siden, og han har skiftet Sind. Men han vil ikke løbe fra sit Ord uden videre, derfor kommer han formelt og beretter Omslaget, der er foregaaet i ham.

— — —

Vi skal til at gaa, men i sidste Øjeblik sætter Louise sig hen og begynder at skrive Brev. Jeg siger: — Du er ved at skrive til et Barn! — Kan

du se det? — Om jeg kan! Og jeg giver min Forundring Luft over, at hun kan skaffe Tid og Taalmodighed til at besvare de Hundreder af Barnebreve, der i Aarets Løb kommer til hende. Jeg har jo set, hvorledes hun i Sommerferien paa enkelte Dage havde over tredive Barnebreve — der alle samme Dag blev besvaret, selv om hun hverken fik sit Strandbad eller kom paa Spaseretur.

Da hun er færdig, vender hun sig imod mig: — Du har saa ofte undret dig over, at jeg straks besvarer Barnebreve, nu skal jeg fortælle dig, hvorfor jeg gør det. Og bagefter vil du finde, at jeg har Ret, det er ikke at spilde Tid eller Kraft.

Hendes Øjne fordunkles af et Mindernes Vemod, og hun fortæller: — Ser du, naar Børnene i Sommerferien skriver til mig, at deres Kat har faaet Killinger, eller at Stormen har knækket en Gren af den gamle Eg, eller at de har fanget Karudser i Dammen eller plukket Edelvejs i Bjergene, saa venter de Svar. For dem er de smaa lakoniske Breve saa godt som lange Samtaler. De gaar ud fra, at jeg ser det hele for mig, at jeg ved, hvad de tænker.

— Bagefter glemmer de, at der ikke stod synderlig meget i Brevet, de sendte. De tror, de har fortalt mig hver Bagatel. Og de gaar ud fra, at jeg slet ikke har andet at leve for end deres Glæder og Sorger. De kalder paa mig — jeg svarer. Jeg faar jo ikke blot Breve fra Børnene, der nu gaar i

Skole, men fra alle dem, der engang gik der. De som er rejst til andre Lande med deres Forældre, de som har giftet sig, de som har faaet Stilling, de som selv har smaa Børn. Alle skriver de og fortæller mig om deres Tilværelse, og er der noget galt, skal jeg give dem Raad. De venter alle Svar — og hurtigt Svar. Hvis jeg ikke svarede straks, vilde de tro, det var Mangel paa Interesse.

— Engang besvarede jeg ikke et Barnebrev, og denne Brøde vil brænde min Samvittighed, saalænge jeg lever. Det er nu flere Aar siden. Du ved, foran Sommerferien er der et Virvar af Afsked og Løfter og Ordninger, saa man næsten fortumles helt tilsidst. Jeg gik om mellem Børnene, alle havde de noget at fortælle mig til allersidst. Jeg kom om ved en fjortenaars Pige, og — uden at tænke videre over det — sagde jeg til hende: — Lola, jeg har noget vigtigt at tale med dig om. Hvis jeg ikke faar Tid nu, skriver jeg det til dig i Ferien!

— Naturligvis var dette „vigtige“ slet ikke noget vigtigt; men jeg plejer af Hensyn til Børnene, der tillægger smaa Ting en uhyre Betydning, at forøge alle Dimensioner. Maaske har jeg blot villet laane hende en Bog, eller rose hende for Oplæsningen af et Digt eller lignende. Jeg har ingen Anelse om, hvad det var, jeg vilde.

— Ferien begyndte, og jeg glemte mit Løfte. Det var ingen Forbrydelse. Jeg havde saa meget at gøre, at det var tilgiveligt. Men en Dag kommer

der et Kort fra Barnet: — Mange kærlige Hilsener fra Lola. Jeg husker dunkelt, der var noget med Lola, glemmer det igen — og glemmer at skrive og takke for Kortet.

— Ferien var ikke forbi, før jeg fik Brev fra Forældrene: Lola var død som Følge af en Blindtarmsoperation.

— Efter Feriens Slutning overgav Forældrene mig en Dagbog, de havde fundet i Lolas Gemmer. Af denne Dagbog erfor jeg, at Barnet havde ventet og ventet, bogstavelig talt fra Time til Time, paa at høre fra mig. Hun havde frydet sig: — Det maa være noget dejligt, ellers vilde Fru Doktor ikke sige, det var noget Vigtigt! Det maa være noget godt! Fru Doktor smilede saadan, da hun sagde det! Hver Dag gaar hun Postbudet imøde. Tilsidst bekvemmer hun sig til at skrive til mig. Men hun er for sky til rentud at minde mig om Løftet. Derfor kun den kærlige Hilsen og Navnet. Det maa jo være nok. Fru Doktor kan jo ikke glemme noget, der er saa vigtigt. Og hun venter og venter. Da der heller ikke nu kommer Brev, foregaar der et Omslag i hende. Fra Forventning til Sorg og Bitterhed, derfra til Mistro, Vrede og sort Fortvivlelse. Hele Verden synes hende nu slet og gemen. Kan hun ikke stole paa mig, kan hun ikke stole paa nogen. I Dagbogen skriver hun, at Fru Doktor ikke skal faa at vide, hun er syg. At hun aldrig mere vil se eller høre fra mig...

— Begriber du saa, at jeg ikke har Rist eller Ro, før hvert Barnebrev er besvaret?

— — —

Modtagelsestimen er forbi. Louise kaster Kaaben om sig, trykker Huen ned paa de mørke Lokker, der ikke lader sig tvinge af Kam eller Naal, fordi hun har den slette Vane at fare sig med Hænderne gennem Haaret, hvergang hun er bevæget — hvad der jo i Dagens Løb sker talløse Gange.

Som sædvanlig putter hun tankeløst Handskerne i den grønne Taske, der mere ligner en lille Vadsæk, saa stoppet er den af Breve og Digte. Børnene har for Vane at skrive Digte til hende, som de saa henlægger paa hendes Bord uden at opgive deres Navne. Hendes smaa, uendeligt energiske Hænder, der er ret brede men med aristokratisk spidse Fingre, er saa livlige, at de uvilkaarligt gør Oprør mod al Handsketvang, ligesom hendes Legeme aldrig har kunnet underkaste sig noget Korset. Hun griber en Favnfuld Blomster, giver en af de unge kvindelige Sekretærer Anvisning paa at bringe Resten til nogle syge Børn, og vi gaar gennem de lange Korridorer, hvor Børnene mylrer om ifærd med at bryde op. Hendes Stemme og Latter lyder nu til alle Sider. Blandt de femhundrede Børn er der næppe et, som hun ikke i Dagens Løb enten har talt med eller i Forbigaaende rakt Haanden.

Et Par Killinger napper hende i Kjolen: — Fru

Doktor, vi kommer for at indbyde Dem til Mandag Aften, vi er en Deputation! Louise standser: — Kære Børn, det er desværre umuligt. Paa Mandag Aften har jeg stort Selskab hjemme. (Om Mandagen er det hendes Fødselsdag). Børnene ser slet ikke skuffede ud: — Jamen det er netop ogsaa til hjemme hos Dem selv vi vil indbyde Dem!

Det er jo en anden Sag. Hun tager med Tak mod Indbydelsen, og vi gaar.

SKOLEN UDE I BJÆRGENE

Louise, dette Dagens og Daadens Barn, nærer en Drøm ved sit Hjerte — nærer den med Smil, med Taarer og med Længsel. Der har været Tider, hvor hun tvivlede om, at Drømmen nogensinde skulde blive til Virkelighed. Men naar hun saa skuede ind i den røde Solnedgang, sàa hun hvergang paa ny med sin Sjæls Øjne hin stolte Bygning rejse sig, som engang skulde huse de jublende Børn: Idealskolen ude i Bjærgene, omgivet af harpiksduftende Skove.

Og i hine Mismodets Timer, naar selv hendes haabefulde Natur gav tabt, saa hun kastede sig paa Lejet uden at kunne finde Ro eller Hvile, saa foldede pludselig Drømmen sine bløde Vinger om hende og bar hende gennem Natten ud til de elskede Bjærge. Da sàa hun i Drømme, hvorledes man sprængte Grund i Klippen, hvorledes Sten paa Sten blev lagt, til Murene højnede sig.

— — —

Den Bygning, hun saaledes ser i Drømme, er vendt mod Syd, aaben for al Himlens Sol, skærmet af de nære Skove, omfløjet af Bjærgenes store vilde Fugle. Paa den faldende Skrænt ligger hængende Haver. Paa Afstand ser de ud som brogede Trappetrin, der fører op til Bygningen, hvis Fløje aabner sig som udbredte Arme. Nærved ser man, det er Haver, mange, mange smaa Haver. De er saa forskellige som Tankerne, der gaar bag Barnets Pande. Hver Have genspejler en Barnesjæl. Hvert Barn har Lov at beplante sin Have, som han vil. Det ene dyrker Roser for Duftens Skyld, det andet Tomater for Nyttens. Et planter lutter Stedmoderblomster for Skønhedens Skyld, et andet Jordbær for Smagens. En Have strutter af Lavendler, der skal bundtes sammen og hænges mellem Klæder for at fylde dem med Sommerduft den hele lange Vinter, en anden er grøn af Bregner og Mos, en tredje som et broget Tæppe af gammeldags Blomster, Minder om en elsket Bedstemoders Have.

— — — Naar Duggen begynder at falde, kommer Børnene, to og tre, bærende store Glasruder til at lægge over de unge Planter for at beskytte dem mod Nattekulden. Ofte er de Smaa paa Pletten før Daggry for at se, hvad Natten har fuldbragt.

Kommer man nede fra og ser op mod Haverne, medens Børnene er beskæftigede med at plante og saa, vil man tro, det er store farvestraalende Blom-

ster, der flittigt svejer hid og did paa deres Stængler, bevæget af Bjærgenes Vinde.

Louise ser det alt i sine Drømme.

— — —

Det er Sommernat. Men paa de fjerne høje Tinder lyser endnu Sneen. Skovene aander sagte, hvert Træ drømmer sin Drøm. Fuglene er tavse. Se, ud fra Skolen drager en stor Drengeflok! Deres Øjne er aabne for Nattens Undere, Nattens Eventyr. Stille vandrer de frem, saa stille for ikke at vække den slumrende Natur. De ser op til Stjernerne, hvert Barn har sin Ven, sin Yndling deroppe. Himlen er som et Landkort, og de kender alle Veje, hvor de vandrer. Andre Nætter har de tilbragt i Skolens Observatorium under de store Kikkerter, der drager Himlen ned, som man haler et Flag fra sin Stang. Beruset af Jubel har de set Stjernerne bevæge sig, set Maanen blive rund som en Kugle, saa de formeligt sporede Rundingen i deres Hænder. I Kikkerten har de fulgt Kometers lunefulde Vildgang.

Nu lyser Stjernerne som smaa hvide Blomster, og Skyerne bevæger sig som Løvet i Nattens Skove.

Hver Lyd faar Børnene til at standse og lytte. Ikke af Angst, men af Ærefrygt. De hører Vindens Harmonier, de hører Bækkens Rislen fjærn og nær, en Fugl rører sig i sin Rede. Nede i Græsset løber travle Biller om, de gør Nat til Dag. Edder-

kopperne udspænder deres Silkevæv mellem Maanens Straaler.

Endnu er det Sommer, men snart kommer Høsten, og Fuglene trækker mod Syd. Børnene véd det, for Aaret før stod de en Nat som denne paa den aabne Mark og saa, hvorledes Trækfuglenes Skarer fylkede sig til Afrejsen. Lyden af de Tusinde Vingeslag var som fjern Klemten af bittesmaa Klokker, som var det Stjærnerne, der begyndte at kime. De hørte Vildgæssenes Skrig. De lærte at kende Fuglene paa Fylkingens Form og paa Lyden af deres Vingeslag.

Men nu er det Sommer, og Fuglene sover. Man kommer ind i Granernes lune Mørke. Under Fødderne føler Børnene Glatheden fra de nedfaldne Naale. Deres. Skosaaler bliver af at gaa der saa glatte som det Træ, de ved Dag paa Værkstedet polerer til Indlægning. De kommer forbi en mægtig Myretue — se, Dyrene arbejder ogsaa ved Nat. Der arbejdes som i Kæmpebyerne, uden Ophør. En lille Amerikaner spørger, om mon Myrerne faar samme Løn for Nattearbejde som for Dagarbejde. Børnene véd meget om Myrerne, men mere endnu om Bierne. De har jo nylig læst *Maeterlinks* Bog om Bierne, og samtidig har de i Skolen haft Kuber til Sammenligning.

For dem er hver Myre og hver Bi ikke blot et levende Væsen, men et tænkende følende Individ i det store Samfund. Verden er bleven større og

rigere. De har ikke blot Venner blandt Mennesker og Dyr, men blandt de smaa Insekter, Blomsterne og Stjernerne.

Længe har de vandret i Tavshed, nu hæver en Stemme sig til Sang, og syngende vandrer de alle frem i Natten. Maanen, der før lod Himmelbuen synes saa høj og blaa, er længst sunket ned — de har set den forsvinde, med hellig Gysen har de set, hvor den ilede ned bag Granerne. Nu er den borte, og Natten er mørk. Ja, Høsten er nær. Bladene er begyndt at falde, ikke skarevis men enkelt og langsomt, som bares de mod Jorden paa omhyggelige Faldskærme, for at de ikke skal støde sig. Ved Dag er Bjærgets Skove som de brogede Billeder, Børnene maler — skinnende røde, gyldne, grønne. Nu er al Farve slukt, men Bladene bliver ved at falde, blidt og lunefuldt daler de, som lidt trætte Sommerfugle.

Børnene holder Rast. De lægger sig ned, fejer Bladene sammen og gør Ild. Medens de hviler, fortæller den lille Amerikaner om de vældige Skovbrande, der Aar ud, Aar ind har hærget hans stolte Land. Han fortæller, hvorledes man nu rundt om bygger Allarmstationer, saa man kan være parat med kort Varsel til at bekæmpe Ildfjenden. Og han fortæller om den frygtelige Larve, der ved et ulykkeligt Tilfælde fandt Vej til de forenede Stater og nu underminerer de skønneste Skove, idet den gør Barken skør og trøsket, saa Stammen mi-

ster sin Modstandskraft. Han skildrer med hastige Ord, der betager ham selv, hvorledes i en enkelt Storm, Tusinder af Træer styrter om, som var det Tændstikker, der knækkede, hvorledes Floderne skyller Jorden bort fra Rødderne, saa de skovbevokste Skrænter faar dybe Revner, hvor de forkrøblede Træer styrter sammen og visner.

En russisk Dreng fortæller med blide Tonefald og Fjernhed i Blikket om hans Faders Vildskov, hvor Bjørne og Ulve gaar om som Faarene nede i Dalen. Han fortæller om Sumpene, hvorfra Stank af Olie stod op saa tyk og ond, at ingen kunde udholde at bo i deres Nærhed, og hvorledes nu disse Sumpe er forvandlet til Petroleumskilder. Han fortæller om de dybe Boringer, der kan tage Maaneder, ja Aar, og Spændingen, naar en saadan Boring er til Ende, og Resultatet skal vise sig.

En Dreng oppe fra Finland siger stille: — Vores Træer er saa grønne, vi har saa mange Stjerner og saa mange Søer. Og pludseligt istemmer hele Skaren den dejlige finske Hymne, medens Barnet fra Finland dækker sit Ansigt med sine Hænder og græder af Lykke.

Saa vandrer man videre, Bjærgop, Bjærgop. Fra Højden hilses Solens Komme.

Og Glædens Børn stormer i Kapløb gennem Taage og gennem Sol ned mod Glædens Skole, deres Hjem, hvis kærlige Favn er lige aaben paa alle Døgnets Timer. Det duftende Maaltid, Frugt

og Æg fra deres egen Hønsegaard, venter dem, og nymalket Mælk fra deres egne klokkebehængte Køer. Saa et hastigt Bad og paa Hovedet i Seng. Underlige Drømme, der drømmes, naar man sund og glad lægger sig til at sove, medens Solen skinner indad alle Ruder.

Louise ser det alt. Medens hun bæres af Drømmens bløde Vinger, svæver Billede efter Billede hende forbi.

— — —

Det er den Tid, hvor Bonden mejer sit Korn og sanker det i Lade. Bonden ser mod Himlen og beder for tørt Vejr. Ud fra Skolen springer en Flok sprudlende sunde Drenge. Syngende hujer de over Stok og Sten. Hvor skal de hen? Ned til Bonden.

Hvad skal de der? Hjælpe til med Høsten. Om de kan? Om de har lært at haandtere en Le, at svinge en Plejl? De kan mere end det. De kender til alle de mærkværdigste Maskiner, som Bonden er lidt bange for at røre ved, og som han dog véd kan gøre mange Mands Arbejde. Drengene er gaaet ned for at hjælpe til, dels fordi Bonden sidder haardt i det, men dels for at prøve deres unge Kræfter. De kan spise alt, fra stenhaardt Brød til Trøffelpostejer. De er allerede godt solbrændt, naar de gaar ned i Dalen, men naar Høstgildet er forbi, og de vender tilbage, er deres Hud gylden som Arabernes. Arbejdets Honning har farvet

dem. De modtages som Oldtidens Helte, naar de kommer hjem; deres Bytte bestaar i Fortællinger om alt, hvad de har set og hørt. Ved Arneilden maa de berette, og ude paa Gaardspladsen maa de lære Pigerne at danse de plumpe og rørende Folkedanse, som de selv nylig har lært.

— — —

Louise smiler i Drømme og drømmer videre. Hun drømmer, at en næsvis Skygge rykker hende i Ærmet og siger: — med Forlov, hvad lærer Børnene i „Lykkens Skole" udenfor det at rende rundt om Natten og blande sig i andre Folks Arbejde? Vent bare! svarer hun. Den Dag Skolen aabner, skal ogsaa du, Næsvis og Tvivler, faa Syn for Sagn. Men kan du ikke vente saa længe, kan jeg godt fortælle dig alt, hvad du vil vide. Jeg har baade Tid og Taalmodighed. Du véd, at i Drømme dèr er et Minut som hundrede Aar, og der er langt til Morgenstunden!

— Skal vi saa begynde med Begyndelsen?

— Hvert Barn, de ganske smaa og de store, faar ved Ankomsten udleveret et Antal Billedrammer, der er til at aabne og lukke. Rammerne er tomme. Nu gaar Børnene over i Skolens Billedbibliothek, hvor der er — haaber vi — Tusinder af Billeder. Kunstværker fra alle Tider: Malerier, Billedhuggerarbejder, arkitektoniske Billeder, Slotte, Kirker, Bygninger fra Oldtid til Nutid, Billeder af berømte Parker, Vandfald, vilde Dyr, Billeder fra Ørken

og Urskov, fra Nordpol og Troper. Børnene maa selv vælge. I Begyndelsen vælger de uden Omtanke og i Flæng, de stiller en Flodhest sammen med et Billede af Rembrandt, men det gør ikke noget. Hvert Billede bliver en Kilde til Belæring og Glæde, fordi de selv har valgt det.

— Børnene besøger hverandre og undersøger Væggenes Indhold. Og nu kommer de kunsthistoriske Timer til. Medens Børnene hører om Giotto, har de hans naive Billeder for Øje, og kan de smykke deres Værelser med Billeder fra det Italien, hvor han levede og virkede. Eller de lærer om Malere fra Rococcotiden, og paa deres Vægge har de graciøse Billeder af zirlige Mænd og Kvinder. Interiører med hin Tids snirklede Møbler.

— Og naar Giganten *Michel Angelo* aabenbares for Børnene — sandsynligvis ude i Bjærgene, for kun der er højt nok til Loftet — saa kan de paa Væggene have Billeder af *Medici'ernes* Paladser, af Peterskirken og Enkeltfigurer fra Dommedagsbilledet.

— Men det er ikke alt. Bibliotheket indeholder jo ogsaa Billeder af Kunsthaandværk, og medens Børnene selv „staar i Lære" og forbereder sig til at aflægge Svendeprøve, kan de for Øje have de ædleste Møbler og Smykker fra Faraonernes Tid til Laliques Værksted. Det Barn, der har valgt Anlægsgartneri som Fremtidsvirke, kan have i Dusinsvis af Billeder fra *Wilhelmshøhe, Versailles,* fra *Villa d'Este.* Den

unge Pige, der vil hellige sig Modepynt og Dameskrædderi, kan gøre sig fortrolig med alle Tiders Klædedragter.

— Naar Lærerne aflægger Besøg paa Børnenes Værelser, vil de faa et intimt Indblik i deres Smag og Karakter ved at se disse billedprydede Vægge. Det er ikke altid Tegn paa den sikreste Smag at have lutter anerkendte Mesterværker hængende.

— Hensigten er ikke, at lade Kunsthistorien spille nogen uforholdsmæssig stor Rolle i Undervisningen for at føre Børnene til at dyrke dette som Særstudium, men fordi Kunsten gør Menneskenes Liv saa meget rigere og skønnere. Og fordi Kunsten mere end noget andet i sig rummer Verdensudviklingen og er Maalestok for de store Aanders Daad.

— Børnene kan lave Portrætgallerier af historiske Mænd og Kvinder, om de vil, eller de kan vælge en enkelt Kunstner og holde sig til ham. Det hele er frit, uden Tvang, uden Kritik.

— Skolen vil vove et Forsøg, der visselig aldrig før er prøvet. Man vil — om det er gørligt — ordne Undervisningen saaledes, at Børnene ikke behøver at springe om i en forvirrende Mængde Tidsrum paa samme Tid. Naar Kunsthistorien er ved Renaissancetiden, vil Historien behandle samme Tidspunkt og Literaturhistorien ligesaa. Saaledes vil Skolen det ene Aar leve i en ren klassisk Atmosfære, det andet i en ganske moderne. For Barnet vil Tidsaand, Tidskunst og Tidshistorie blive ulø-

seligt sammenknyttet, og skønt Aarstal ingen Rolle spiller, vil dog større Fejltagelser blive en Umulighed.

— Saavel for Hverdagsbarnet som for det begavede Barn vil efterhaanden hele Verden ligge saa klar som de geografiske Kort over enkelte Lande. Det enkelte Lands Udvikling vil ikke blive isoleret men en nøje indpasset Del i et Hele. Denne Reform vil koste en Del Hovedbrud, men er Planen først i Orden, vil Resultatet ogsaa blive Møjen værd.

— — —

Louise har i Drømme talt sig varm. Den nysgerrige Skygge har lyttet og nikket, men spørger nu: — Hvad Slags Børn skal gaa i den Skole? Er det Hensigten at tage Børn bort fra deres gode Hjem og flokke dem sammen som Vaisenhusbørn?

Louise ryster paa Hovedet: — Intet kan erstatte et godt Hjem. Læg vel Mærke til, jeg siger „godt". Det er ikke Meningen at berøve Børnene noget. De Forældre, der formaar at leve med og for deres Børn, der kan give dem, hvad de behøver, af Kærlighed, Omhu og godt Eksempel, bør beholde dem hos sig, saalænge det er muligt. Men der er mange Forældre, der ikke, trods den bedste Vilje, kan yde Børnene den nødvendige sjælelige Pleje. For dem er Glædens Skole bygget.

— Børnene skal komme fra hele Verden. Paa en Maade bliver Skolen kosmopolitisk som Storstadshotellerne er det — de Hoteller med Stjerne ved.

Men Skolen vil ikke faa Hotellivets Præg af Uro, Hjemløshed, Ligegyldighed.

— Hvilke Børn, der skal gaa i Skolen ude i Bjærgene? Børn af saadanne Forældre, der har et Kunstnerkald, som hindrer dem i at være nok for Børnene. Børn af Officerer, der flyttes til Egne, hvor de ikke kan tage Børnene med sig. Børn af Diplomater og Embedsmænd, hvis Opholdssted er skiftende. Endelig Børn af Forældre, der enten lever adskilt eller ikke ønsker, at Børnene skal være Vidne til deres Ægteskabs Ulykke..

— Børnenes Nationalitet er ingen Hindring. Fra det Nu, de træder over Skolens Tærskel, har de dèr et Hjem, saa er de engang for alle adopteret af selve Glæden, og i en Haandevending tilegner de sig dens universelle Fællessprog.

— Men den kosmopolitiske Side af Sagen har en anden Fordel. Børnene kommer derved i Berøring med en Række levende Sprog, som de aldrig kunde stifte Bekendtskab med efter nogen Skoles Læreplan. For at undgaa et lallende Kaudervælsk i alle Sprog uden fast Grundlag i det enkelte, har Skolen udtænkt et eget System.

— Børnene lærer ifølge Planen at læse og skrive de tre Hovedsprog, desuden faar de, af Hensyn til Musik og Sang, nogen Undervisning i Italiensk. De øvrige Sprog skal de tilegne sig — legende! Ja, netop legende. Antager vi, at tre russiske Børn i forskellig Alder indmeldes, saa bliver der spurgt i

de Klasser, hvor de skal gaa, hvem der har Lyst „at bytte Sprog“ med dem, og de Børn, der melder sig, faar de fremmede Børn i Varetægt. De skal være sammen med dem ved al Leg, Sport og paa alle Udflugter. Og uden Tvang eller Anstrengelse bytter de nu Sprog, Ord for Ord, Sætning for Sætning.

— Det er jo altid let for Børn at tilegne sig fremmede Sprog, men for Børn, der har lært Begydelsesgrundene efter den „lystige Gramatik“, er det mangefold lettere. Og ikke blot byttes Ord og Sætninger, ikke blot tilegnes Arkitekturen i det fremmede Sprog, nej, Rytme, Betoning, der ellers er det sidste og sværeste. Undervisningen bliver ogsaa en Slags Byttehandel paa Kulturens Omraade, man lærer Sæd og Skik af hinanden, man fortæller Sagn og Historier fra Hjemlandet, synger sit Lands Folkeviser og modtager det andet Lands i Stedet.

— Dog bliver Børnene ikke overlæsset med Sprog, det hele er frivilligt.

— Lad nu være, at disse Børn senere i Livet kommer om i Verden som Diplomater, Handelsmænd, Lærde, Kunstnere eller Haandværkere, lad være, at de dyrker Jorden og aldrig længes bort fra det fædrene Land, de saaledes tilegnede Sprog vil altid kun bringe dem Glæde og Nytte.

— Et andet Gode er der ved den kosmopolitiske Opdragelse: Børnene vænner sig tidligt til at indse og forstaa Forskellen i Væsen og Tempera-

ment hos Mennesker fra forskellige Lande, forskellige Himmelstrøg, af forskellig Moral. De fries for det blinde Racehad, der altid beror paa Uforstaaenhed. De lærer — uden at miste Tilliden til Mennesker — at væbne sig mod Skuffelser, de lærer først at stille Fordringer til sig selv.

— De smaalige Fordomme, som Væsensforskel ellers hidfører, vil disse Børn ikke kende til.

— Mange Børn slæbes om i Verden fra Sted til Sted, fordi Forældrenes Livsstilling fører vekslende Opholdssted med. Og det er altid godt for noget. Saadanne Børn bliver tidligt selvstændige, tilegner sig naturlig Optræden og Verdensklogskab, men — de mister Hjemfølelsen. De bliver Nomader. Denne Skole vil først og fremmest kæmpe mod dette. Her lever de billedlig talt „under eget Flag". Man prøver ikke at berøve dem deres Ejendommelighed, man føjer kun til, giver uden at tage. Skolen er deres Hjem. De har dèr samme Ret som i deres Fædreland, som i deres Forældres Hus. Og Deres oprindelige Sæd og Skik, deres Fædrelands Karakter vil blive holdt i Ære af Kammeraterne. Skolen ligger ude i Bjærgene, Glædens Flag vajer over den, Glædens Flag er deres Fane.

— — —

Den spørgende Skygge, der forstyrrer Louises Drømme, synes at stille Spørgsmaal for at fange hende i en Fælde. Nu siger den: — Ja, det klinger rigtig godt, men hvad betyder saa det hele? Det er

en Skole for velhavende Børn — dem kan der altid blive sørget for. De vil her i endnu højere Grad end ellers føle sig som de Udvalgte. De vil lære at se ned paa den Fattige, paa Proletaren. Og de vil være med at opflamme Klassehadet, som alle burde søge at bekæmpe.

Louise gnider sine Øjne. Hun er saa inderlig træt, men hun er vant til at besvare alle Spørgsmaal uden at forraade Utaalmodighed.

— Nej, siger hun, saadan bliver Glædens Skole ikke. Dèr kommer Sønnen af den fattige Bjergbonde, Sønnen af Smaahaandværkeren under de samme Vilkaar som Millionærbarnet. Det er Meningen, at Skolen skal have saamange Fripladser som betalende Børn, og det skal være en — om muligt — større Ære at optages uden Honorar end at betale for Ophold og Undervisning. Børn er af Naturen Demokrater — indtil Voksne indpoder dem aristokratiske Tilbøjeligheder. Barnet fra det fattige ukultiverede Hjem vil ikke her komme til at se beundrende op til Hertugsønnen, og denne vil aldrig faa Lejlighed til at hæve sig paa det fattige Barns Bekostning. De er alle lige. Og dog vil Skolen ikke blive ledet efter demokratiske Principper, forsaavidt, at der skal lægges Vægt paa ydre Ting. Den mest udsøgte Fornemhed i Væsen og Optræden vil blive overholdt. Lad os tage et Eksempel: — Bordmanerer. Hvert Barn har sine Vaner eller Uvaner, naar det sidder til Bords. Her vil det ikke regnes for en

større Fejl at stikke Kniven i Munden og sidde til Bords med en Haand under hver Kind, end at sidde til Bords med en Ryg saa stiv som en Istap. Børnene vil alle blive rettet. Og for at de kan tilegne sig Forstaaelsen af deres Unoder, vil disse blive vist dem i — levende Billeder! Langsomt og taalmodigt vil de blive lært at bevæge sig utvungent og efter Skønhedens Regler. Det er en stor Fejltagelse at tro, at alle Børn fra gode Hjem, har gode Manerer. Bondens Søn kan have en stille Værdighed, som gør ham til Grevebarnets Overmand i Fremtræden.

— Alt skal foregaa med Skønhed for Øje. Børnene faar selv Lov efter Tur at dække Bord med Aarets Blomster. Det gøres dem klart, at de selv i Grankogler og Mos, hvor intet andet er for Haanden, har Materiale til at smykke et Bord overdaadig festligt. Med andre Ord, Børnene bliver opdraget til saavel at kunne leve i Borg som i Hytte.

— — —

— I Aarhundreder har der bestaaet en næsten uoverstigelig Kløft mellem Haandens og Aandens Mænd. Da, i Tidernes Løb, Kultur og Viden gjordes tilgængelig for alle Klasser og Stænder, blev denne Kløft i Virkeligheden kun endnu større. Følgen blev, at den usleste Lastdrager drømte om, at hans Søn skulde studere — ikke for at tjene det daglige Brød lettere, men for at komme til at høre med „mellem de andre“. Det forfærdelige Studenterproletariat er atter Resultatet af dette. Enhver Fader ønskede hans

Søn skulde studere uden at tage Hensyn til, om han havde Evner eller Trang dertil. Med frygtelige Ofre og ofte under fortvivlede Anstrengelser fra Sønnens Side naaede han at tage den første Eksamen — nu mente Familien, han maatte da selv kunne sørge for Resten. Hvormangen brav — men ikke synderlig begavet, Præst Læge eller Jurist er ikke gaaet til som Menneske i Kampen for det daglige Brød? De bedste Aar af deres Liv har de anvendt med Slid og Slæb, og de har naaet deres — eller Forældrenes — Ønskers Maal, Embedseksamen, som forgældede, nedbrudte, forhungrede Mænd, der aldrig rejste sig helt. Ligesom Tilgangen til Universiteterne øgedes, blev Haandværkerstanden indskrænket. Det at være Haandværker, var noget om ikke foragtet, saa dog set ned paa. Haandværkeren, der var Kunstner i sit Fag, gav Plads for den, „der ikke kunde blive andet", og som lod fem og syv være lige. De faa Haandværkere, der blev Kunstnere paa deres Omraade, fordi Kunstneren i dem var ukuelig stærk, levede en ynkelig fattig Tilværelse, altid og overalt sat i Skygge af Maskinarbejdet. Og dog er det en evig Sandhed, at jo højere et Lands Kultur staar, jo mere er der Brug for den Haandværker, der dyrker sit Fag som en ædel Kunst. Haandværket og Kunsten er Brødre, det ene trives ikke uden det andet. Et Hjem bliver aldrig fuldkommen, uden at de to arbejder Haand i Haand.

— Barnet fødes vel ikke med Smag, eller det

sker kun i de sjældne Tilfælde, hvor Slægten gennem mange Generationer er kultiveret. Men Barnets primitive Sans for, hvad der er skønt, er ubestikkelig. Man kan let overtyde sig herom. De Hjem, der opstod i den sidste Halvdel af forrige Aarhundrede, er vel de hæsligste, der nogensinde har set Lyset. — Hjem som Bygninger og Moder. Børnene fra saadanne Hjem gjorde sig det næppe klart, hvorfor de med saa stort Behag søgte til Bedsteforældrenes — ofte fattige — Hjem, eller sad hos en gammel Barnepige, der kun ejede en eneste Stue. Men senere, naar deres eget Barndomshjems Møbler længst var flydt ud i Glemsomhedens Kaos, saa huskede de tydeligt med alle Enkeltheder et af de gamle Møbler, hvis ædle Form havde præget sig i Erindringen for evigt. Eller det var et gammelt Glas, en Ske, en Klædning. Det slaar da den Voksne, at han som Barn, uden at kende til Stil eller Smag, har fattet hvad der var smukt og ladet det hæslige falde.

— *Skolen ude i Bjærgene vil sætte som Maal: at hver Dreng, naar han som attenaarig tager sin Artium, samtidig aflægger Svendeprøve i et eller andet Haandværk.*

— Hvor er dette muligt? Hvor kan Drengen overkomme to Ting, der bægge kræver hans hele Flid og Opmærksomhed? Ja, det er jo Skolens Sag. Kender man til Bunds Barnets pragtfuldt indrettede Hjerne, saa véd man ogsaa, hvilket oprørende Spild af Tid og Kraft, der tillades overfor den. Saa véd

man, hvad et Barn kan yde uden at overanstrenges. Tvertimod, Haandværk og Hjernearbejde, Haand og Aand forliges ypperligt.

— Som Lærere ved disse Haandværkskursus ansættes rigtige Haandværksmestre. De skal bo med deres Familie paa Skolen. Ligesom ogsaa flere Gartnere skal have Bolig dèr. Paa denne Vis bliver der en lille Koloni af Mennesker, der ikke har med den almindelige Skoleundervisning at gøre. Ligesom i gamle Dage, hvor rundt om Borgen Haandværkerne klinede deres smaa Hytter som Svalereder til en Mur, vil Nutidens Haandværkere finde Plads paa Skolens Territorium.

— Naar Skolens Ungdom spiller Friluftskomedie, vil Haandværkerne med Koner og Børn være blandt Tilskuerne.

— — — Den spørgende Skygge svinder. Drømmen gaar videre, Billedet veksler.

— — —

Se, hvor Dyrene, smaa og store, forsamles ved Fodringstide! ... De langsomme klokkebehængte Køer, Faarene med deres hvide Lam, Æslerne, der her er saa fromme, fordi de er mellem Venner. Og den gamle Hest, der ikke mere kan gøre Nytte, siden den styrtede med sit altfor tunge Læs, og som Børnene befriede for Slagterens Kniv. Den vakler med Hovedet, og bevæger sig ikke ret meget. Halvblind og halvlam er den, men den gaar rundt og nyder saa gode Dage som ingensinde.

Men intet Dyr er saa forvænt som det hvide Svin dets rosenrøde Unger. Hvorfor netop Svinet? Det er Børnenes Retfærdighedsfølelse, som her giver sig Udslag. I Aarhundreder har man behandlet det som et Udskud, det skidneste Affald var godt nok til det. Ikke engang rent Vand undte man det at drikke. Og Svinet blev i sin Fornedrelse — Svin. Men se nu, hvor rent, hvor gemytligt gryntende det stolprer om paa sine stive ubehjælpsomme Ben — og se, hvor Ungerne kiler rundt og leger med de smaa Piger! En af Børnene hænger saagar en Blomsterkrans om Mutter Svins tykke Hals, og alle ler.

Duerne flagrer som store Sneflokke over Skolen — snart sidder de der og kigger gennem de aabne Vinduer og følger Undervisningen, snart forsamles de paa Festpladsen og er Gratistilskuere ved *Dalcroz*dansene eller ved Fægteøvelserne mellem Drenge og Piger.

Den sølle Ravn, de fandt med knækkede Vinger, er nu Husven — den føler sig sikkert vel, siden den aldrig prøver at komme bort og finde sin Rede ovre i Granerne. Og man har ikke stækket den. Fra Tid til Tid gør den en lille Tur til Toppen af Bjærget, men inden Aften er den atter paa Pletten. Børnene er begyndt at lære den at tale.

De passer selv den store Hønsegaard, og passer paa, at den slemme Ilder ikke sniger sig ind og skambider Kyllingerne. De samler Æg og fører Bog der-

over og sammenligner Ægpriserne i New York og Paris og London, ligesom de større Drenge følger Børskurserne.

— — —

Det er Frokostpavse. Medens Klokken lyder — en af de skønneste Gongoner fra Indien, Gave fra et Barn, der altid længes tilbege til Skolen — strømmer Børnene sammen paa Gaardspladsen, og ud kommer Drenge og Piger med blomstersmykkede Kurve paa Hovedet. Drengene fordeler det friskbagte Brød, Pigerne Frugten. De drikker Vand ved Brønden som Oldtidens Kvinder, og medens det stiger i smaa Kaskader, lyder Børnenes Jubel, naar det lykkes dem at strinte hinanden i Ansigt og Haar.

— — —

Det har sneet i to Døgn, sneet og sneet. Stadigt er der bleven mere stille derude i Bjærgene, Granerne bøjer sig mere og mere under den tunge Byrde. Nu og da høres som et let Suk, naar en Gren knækker. I Nattens Løb er ude paa Gaardspladsen opstaaet et Palads af Sne — ingen ved hvorledes. Det staar der roligt, fornemt, med sin højt svungne Portal, med sin aabne Hal. Paa en Trone i Midten sidder Snekongen med sine unge Døtre. De bærer Kroner af Guldpapir.

Men oppe paa det flade Tag ligger Sneen som en tyk Dundyne, saa tyk en Dyne som kun de gammeldags Bønder har den.

Idag skal den skovles bort. Mandskabet rykker

frem med Skovle og Koste. De faar ekstra Ration af stegte Æbler som Belønning. Hvem steger Æblerne? Naturligvis Ida — den „unge Brud", som alle Drengene kalder hende. Alle tilbeder hende i Smug og hylder hende aabenlyst.

Ida har tilbragt fem Maaneder her, af de otte som hun vil anvende til at forberede sig paa sin Stilling som Husmoder. Hun kommer fra et fornemt Hjem, hvor alle Døre aabnes og lukkes af lydløse Tjenere. Hun gifter sig — efter en haard Kamp med Forældrene — med den mest elskede af alle Lærerne. Hun traf ham iforfjor, da hun besøgte sin lille Søster, der gaar paa Skolen. Hun har besluttet at skabe ham et lyst og lykkeligt Hjem. Derfor vil hun lære alt. Hendes Værelse er her, selv i den kolde Vintertid, som en blomstrende Have. Til Ære for hende plyndrer alle Drenge og Piger deres smaa Drivhuse. De forguder hende. Naar de banker paa hendes Dør, toner et jublende: — Kom! og man ser hende sidde og skrive og skrive. Børnene forstaar ikke rigtig, at hun kan skrive saa mange Sider hver Dag — men saa tænker de paa, at deres elskede Lærer er helt nede i Rom, og de kan alligevel begribe det. Ham længes de efter hver Dag — naar det bliver Foraar kommer han tilbage — og saa rejser hun til sit Hjem, til Brylluppet i Maj.

Paa de klare Frostdage, naar Solen skinner, hænger hun selv Vask til Tørre. Hun haandterer Klemmerne som Kastagnetter. — Hun er Brud! hvisker

Børnene til hinanden, som om det var en dyb Hemmelighed. Intet Arbejde er hende for groft. Hun rører Dejg, hun syr Klæder oppe i Sysalen, der faar Lys fra oven, hun fejer Gulve med den pudsige amerikanske Kost, der bare ligner et Bundt Pjalter paa en Stang. Hun er selve Lykken, og Børnene føler det.

— — —

Hu, hej, hvad er det? Er der Ildebrand? Er man paa Jagt efter en Tyv? Hvad har den høje unge Mand dog forbrudt, at han forfølges af hele den barfodede Skare?

Aah, det er blot en af Lærerne, der løber Morgentur med sin Klasse. Bjærgop, Bjærgned .Brystet frem og Maven ind. At de ikke mister Vejret! Nej, de faar blot rødere Kinder og stærkere Appetit. Det dugvaade Græs skinner omkap med Solen.

— — —

Bladene falder igen ... De gyldne Birke og de røde Ahorn ryster deres Skatte, som var det Millioner af Sommerfugle, der havde holdt Rast og nu flagrede bort for at finde ny Sødme, ny Lykke.

Det lyder som brusende Bække, naar man vader gennem det visne Løv. Se Proviantmandskabet med Sække over Nakken! Hvad har de i Sækkene? Kartofler. Hvortil? Vent blot. Dybt inde i Skoven rydder man Bladene tilside og graver et Hul, samler Kvas og gør Baal. Kartoflerne steges i Asken. Og ved en anden Ild steges Flæsk. Det lugter af bran-

kede Løg. De tynde Flæskeskiver krummer sig og brunes. Man har givet Børnene Lov at springe et Maaltid over for at samle Appetit til dette.

Og nu er den der! Men de, der vil have Flæsk, maa finde sig i ogsaa at faa lidt vissent Løv. Bladene tror da sikkert, at det sydende Fedt er en yndig lille Sø, hvor de kan faa en gratis Sejltur.

— Hvem kender de fleste Maader at spise stegte Kartofler paa? Med Salt! Med Peber! Med Smør og knuste Kastanjer! *Lille May* stikker to Fingre i Vejret. — Naa, hvordan spiser du saa helst stegte Kartofler? May svarer med de blaa Øjne fæstet paa en Kæmpekartoffel, der rækkes hende først, fordi hun er den allermindste:

— Med Munden og med Hænderne.

— — —

Idag er det Indbydelsesdag! Hvad er det? Spørg Børnene! Men istedetfor at svare springer de højt af Glæde. I hver Fritime afholdes Forsamlinger, hele politiske Møder i det smaa. Det er akkurat ligesaa vigtigt, hvad seksaarige Katie har at sige som hvad attenaarige Franz.

Man har Lov at indbyde en „Helt". Hvad Slags Helt? Skal han være Kriger? Skal han have slaaet Folk ihjel? Eller Sørøver? Nej, det er netop, hvad han ikke maa være. Men forresten kan han være alt muligt fra Skorstenfejer til Pave, hvis han har gjort sig fortjent til den Hyldest at indbydes af den samlede Skole. Han kan være Digter, Luftskipper,

Opfinder, Læge, Videnskabsmand. Han behøver forresten ikke at være *Mand*. Han kan godt være Kvinde. Ja, han behøver ikke engang at leve, maaske end ikke at have levet. Forrige Aar fejrede man den gamle hollandske Kone, som brændte sit Hus af, for at Børnene skulde skynde sig i Land fra den revnede Is. Hun var vistnok bare fra en Historie. Harald fra Danmark kom med hende, og da alle kendte Historien, blev man enige lige med det samme. Hun kunde jo ikke indbydes, men man rejste hende det nydeligste Monument ude i Skoven, en Stenblok, som alle Børnene var med til at hugge ud.

Almindeligvis indbydes nu levende Mennesker, det er ogsaa det muntreste. Naar man først er enig om „Helten", skrives Indbydelseskort eller Brev til ham fra hele Skolen, alle Brevene samles i en Mappe, som laves af Ruslæder paa et af Værkstederne. Med Guldbogstaver udenpaa, og det er slet ikke saa nemt.

Naturligvis svarer han telegrafisk „Ja", hvor er det muligt andet. Han kommer. Han hentes af Børnene i en helt blomstersmykket Vogn. Han træder ind gennem en Flagallé. Alle Smaapigerne er i hvide Kjoler, — som de selv har syet, alle Drengene i Fløjlsbenklæder med hvide Strømper og Spændesko.

Den fremmede Helteherre maa ellers gøre og lade som han vil, han bliver ikke anstrengt eller kedet med lange Taler og Forevisninger, men han faar

Lov at gaa ind og ud i alle Klasser og tage Del i alle Lege. Han indbydes til at klatre i de højeste Træer, han gøres Stads af, som han aldrig havde tænkt sig — siden han var Barn og drømte om Slaraffenland. Og — er han en Digter, saa opdager han til sin Fryd, at alle, baade dem, der forstaar det, og dem, der ikke har Gnist af Forstand paa hans Værker, har læst Rub og Stub, saa han kan overhøre dem som Præsten sine Konfirmanter i Katekismen.

— — —

Det er Søndag før Jul. Hvad er der nu løs igen? Hvad betyder dette Virvar, denne Løben og Mudren? Denne Folkevandring? Skal man i Kirke? Nej, nej, det er jo hele Tjenerskabet, der skal til Byen for at se Juleudstilling, de har fri fra tidlig Morgen til sen Aften. Haandværkerne og deres Familier rejser med.

De bliver sendt standmæssigt afsted, de store Drenge, der allerede har aflagt Chauffeurprøve, kører dem ned i den vældige Autobus, i flere Afdelinger. De andre Børn staar paa Terrassen og vinker og raaber: Paa Gensyn! og: God Fornøjelse! Der er en Tagen Afsked, saa man skulde tro, det gjaldt en Nordpolsrejse.

Nede i Køkkenet gaar det løs.. Der steges og koges og bages. Det er jo en Ære at være udvalgt af sin Klasse til Kok for Dagen. Hver Klasse sender en Dreng eller Pige. Menuen sammensættes ogsaa som Følge af Ministerraad. Der er Hemmeligheder

i Luften. Ingen véd, hvad der vanker — hvis man ikke kan snuse sig til det gennem Lugten. De udvalgte „Stuepiger“ ordner Værelserne, andre fodrer Dyrene. De bittesmaa Piger har tigget Lov at muge i Hønsehuset. Det var saa svært at sige nej, men Tilladelsen blev kun givet under den Forudsætning, at store Veninder bagefter puttede dem i Bad med Klæder og det hele, at ikke Hønsenes smaa Kamerater siden skulde gøre for meget Spræl.

To Drenge skræller Kartofler omkap. Spisesalen smykkes kosteligt med Grangrene, der hænges hele Kroner op med brogede Vokslys og Papirsroser. Der dufter af Røgelsen, som ligger og svies foran Ilden.

Saa kaldes til Bords. Smaanisser i graa Overraskelsesklæder og røde Topluer balancerer ind med Lammestegene og de sprøde Ænder. Bare én Steg er brændt — og saa faar den allermest Ros! Dagen er saa fuld, at den altfor snart faar Ende. Opvasken foregaar til Korsang af: „Trois jolis tambours“ — kun tre Tallerkener bliver paa Valpladsen.

Da de „smaa“ er bragt til Sengs, er der Travlhed med at lave Kaffe i Spandevis og bage Boller i Bjærgevis til de hjemvendende. Og med en god Samvittighed slutter Dagen af med et improviseret Bal.

— — —

Louise gnider Øjnene. Uret slog syv! det er Dag. Hun maa hen paa Skolen. Den anden Skole, den

nede i Byen. Skolen ude i Bjærgene er ikke bygget endnu, men Grundstenen er lagt. Snart vil Murene rejse sig som i Drømmen, snart vil alt blive Virkelighed. Snart vil den nye Dag oprinde, hvor hun selv staar derude i Bjærgene med udbredte Arme og tager mod „Glædens Børn".

Hvor ligger saa denne Skole? Ude i Bjærgene! Jamen i hvilke? — Ja, i hvilke?

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Forord	7
Louise	14
Skolens Maal	23
Fest som Opdragelsesmiddel	32
Hvorledes Sanserne udvikles	45
Barnedagbog	51
De tre Søstre	61
De Allermindste	75
Otteaarige Skribenter	85
Spørgetimer	102
Hvad jeg undrer mig over	106
Store Mænd	112
De vilde Sangtimer	115
Et gammeldags Kapitel	126
Arbejdets Velsignelse	137
Følsomhed hos Børn	145
Smaa Løgnere	161
Smaa Tyve	171
Dumme Børn	182

Patologiske Børn 185
Kunstneren som Skolebarn..... 190
Barnekærlighed 199
Sentimental Opdragelse..... 213
Angst for Følelse 226
Forældre og Børn..... 233
Fru Doktor tager imod 239
Skolen ude i Bjærgene..... 267

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET